

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatársa
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 709.

Vládék ellen-koalicziója.

Budapest, szeptember 23.

Az ujságok hetek óta emlegetik, hogy készül az ellen-koaliczió. Ki lesz a vezére, hány ember lesz a katonája, hol lesz a főhadiszállás? Ezt találgatták a riporterek és nagybetűs kollegáik sok fantáziával. Ma azután a titokról lehullott a lepel. A t. Ház ülésén bemutatkozott az ellen-koaliczió: a hazugság koalícziója. Egy beszéd keretében láttuk viszont a nemzeti ügy ellenségeinek tízféle táborban, százféle formában folytatott taktikáját. Vlád Aurél mai választójogi interpellációjában ismertük fel ezt az új szövetséget: a nemzetrontó hazugságok koalíczióját.

A malom alatt, korcsmai gyűlésekben, népgyűlési kiszólásokban már pár hét óta fel-felbukkan egy vakmerő ferdtés, mely épp oly perfid, mint amilyen okatlan. Arról szól, hogy a király szava köti a kormányt és a parlamentet a h h o z az általános, egyenlő és titkos választójoghoz, amelyet Kristóffy ígért be annak idején. Ha tehát a nemzeti szupremácia szempontja dominálja a választói törvényt, akkor a királyi ígért szentsége csorbul.

Amíg ezt a badarságot egyes népgyűlési szónokok a ríktó színek iránt fogékony hallgatóságuknak adták be, szót se vesztegettünk rá. A demagógia nem dolgozik mindig az igazság érveivel. De Vlád Aurél ma a parlament

színe előtt hirdette ugyanezt a belügyminiszterhez intézett interpellációban. Vlád urral csupán a maga személye kedvéért ugyan nem állnánk szóba. Tisztában vagyunk a céljaival. Baj volna, ha nem látnók Andrássy választójogi tervének ellenségei közt. Mi fordulnánk minden olyan reform ellen, mely Vlád ellenjegyzésével jelennék meg előttünk. Azok közül való ez a jeles férfiú, akikkel csak szemben állhatunk. Érveket rá tehát most sem vesztegetnénk, ha ez az interpellációba bujtott perfidia nem hamisítaná meg alkotmányunk lételemét.

Hogy Vlád a trónbeszédre hivatkozik, noha az egy betűjével sem érinti Kristóffy választójogi elveit, hanem csak egy jelzöt használva „általános“ választójogot említ, azt hamar megértjük. A Vládok és a Hodzsák — a többiekről most nem is szólunk — tisztában vannak azzal, hogy Andrássy választójoga a nemzeti szupremácia szempontját fel nem adja. Azt sem remélhetik, hogy a magyar parlamentben akad többség, mely nekik tetsző reformot szavaz meg. Pedig volt ilyen reform. A Kristóffyé. Azt bezzeg a Vládok és a többiek lelkesen fogadják. Most tehát visszasírják ezt. Minden nyilatkozatba, mely azóta elhangzott, ezt a reformot igyekeznek belemagyarázni. A kormányra nem számíthatnak. Feltámasztják tehát a hírdet oláh memorandum közjogát: a királyt akarják perbe idézni. Ezért van szükségük a trónbe-

szédre, noha ellenük szól s a paktumra, noha reájuk czáfol. Koronatanujuk a hazugság. Logikájuk a ferdtítés. Így azután vigan idézhetnek akármit.

Tehát elmondatták ma Vlád Auréllal, hogy ha a kormány nem Kristóffy választójogát terjeszti elő, a korona ígérete ellen cselekszik. Nem tartjuk ezt a rossz-hiszemű fecsegést arra érdemesnek, hogy a minden ujságolvasó előtt ismeretes tényeket állítsuk vele szembe. Vládék is tisztában vannak azzal, hogy sem a trónbeszédben, sem a paktum szövegében nincs olyan kijelentés, mely a Kristóffy-féle általános, egyenlő, titkos választójogot jelentené, a nemzeti fejlődés biztosítékainak kizárásával. De ismételjük, hogy ez olyan kérdés, melyről a nemzeti ügy ellenségeivel tárgyalni hajlandók nem vagyunk. Azonban még akkor sem térhetünk napirendre, ha a Vládok táborából ered a támadás, olyan kísérletek feletti, amelyek alkotmányos életünk lényegét igyekeznek meghamisítani. A fejére kell koppantani annak, aki vakmerő kézzel akarja megbolygatni az alkotmányos élet tényezőinek egyensúlyát. Nem tűrjük, hogy bárcsak Vládék és legújabb szövetségeseik részéről is a nemzetiségi föderalistáknak kedves kormányzati elméleteket csempészenek be a magyar politikába. Ne fecsegen itt senkiségi királyi ígéretekről. A magyar király szava szent. A mit fogad, azt megtartja. Első fogadalma törvényeink, alkotmányunk tisztelete. Ez az alkotmány pedig kizárja azt,

Csákné.

Irta: Alba Nevis.

Csákné, Hegyes-Feketehegyről; hatvan olajoshajú kis parasztlány oktató nagyságája, finom Kobrak-czipókben és hollandi főkötőhöz hasonló csipkekalapban sétált a balatonfüredi strandon.

A nagysága egész esztendőn át gyűjtögette a fürdőzés költségeit. Csekély fizetéséből az iskolában flanelbluzókat és clottkötényeket viselt, csak hogy augusztusra taffet-szoknyát vehessen és japáni-selyem sálókat, czikornyás mustrával és puha suhogással. A nagysága még lánykorában szokta meg, hogy önálló nő létére a nyarat egy-egy finom fürdőhelyen üdülje át, ami egy vidéki tanítónő szemében a világi élvezetek nagy összességét jelenti. És a nagysága most se tudott lemondani erről, kétesztendei házasság után. Sőt! Volt valami igen kellemes és kényelmes abban a tényben, hogy a vendégkönyvbe most asszonyi nevét írhatja s szegény, kopott, távollevő szürke kis urának oltalmában sétáltathatja csipőn-feszülő szoknyáját a homokos sétányokon.

Az ura azalatt odahaza kukszolt és gondozta Tibit, a kis fücskát, aki minden éjszakán felébredt és az anyjához kíváncszott és ideges gyermek létére álmában össze-vissza beszélt. A kis fücskónak mindennap el-elhasadt a nadrágozka és azt furcsa öltésekkel Csák ur foltozta be, nemkülönben Csák ur fözgelte a tejben-grizt és lágytojásokat is. Ez volt a vaká-

czió, a pihenés; szegény, szürke tanító-mesternek, akinek az ujjahegyei gémberegettek lettek rossz nebulók üstökének egész esztendei ráncigálásától. Kedves változatosság! Most csak a házi dolgokat kellett végeznie és egyet-mást odakünn a zöldes kertben, meg a tehén körül . . .

Az asszony vagy három-négy udvarlóra is szert tett Füreden. Körülbelül minden héten került egy új fogás. Okos és ravasz pesti gavalérok, akiket izgatott a magános, falusi asszony gömbölyűsége, raffinált csipkebetétei és akármelyik párisi kokottot megszegyenítő flirt-tudása. Igen kevésre mentek nála. Egy-egy csóki legfeljebb a pongyolája nyitott ujján át a vállára. (Izmos és halványrózsaszínű vállalai voltak, néha még vízgyöngyösek fürdés után, mint két gyönyörű kagyló.) A legírisszebb udvarlója egy híres ember volt; kopott és kopaszodó író, aki az asszonyokat általában bestiáknak nevezte és minden második szavában beprüttykölt valakinek. Az író, akit a kártyán kívül egyáltalán nem érdekelt már semmi, de semmi, megtette a szép asszony kedvéért, hogy három hétig hátat fordított a reményeségek mezejét jelképező zöld asztalnak. Hiába ugratták, hiába kacagták a czimborái, mint egy nagy, szelidített farkas ténfergett Csákné után.

Az asszony néha esti sétákra vitte a fák közt, vagy a vízen, de különösen a vízen. Egy kis fojtott melegség, ha volt a levegőben, beültek a csolnakba és nekimentek a Balatonnak!

— Nézze, — mondta az író mindjárt kezdetben, — én nagyon szeretnék magával tisztába

jönni! Én azt hiszem, maga a legbecstelenebb asszonyjaitából, a mindent ígérő, de semmit se adókból való . . . Ha régebben boszorkányokat égettek, az talán hülyeség volt, az ilyen asszonyokat azonban bölcs és jó dolog volna máglyára tenni!

— Na, — felelte erre Csákné, — az embereket tényleg nem érdemes sokra tartani! Egy ilyen kitűnő író, mint maga, bizonyos körülmények közt épp olyan unalmas és nevetséges, mint az otthoni segédjegyzőnk. Azt hittem: megfogja ez a gyönyörű hangulat, puha víz, kék ég s elmesél nekem valami szép, komoly, fenséges mesét, vagy témát, vagy tervet. Szerez egy pillanatot, amelyet közönséges halandó meg se álmodhat s amelyre én odahaza, a falumban mámorosan és kéjelegve gondolhatok majd, de hát maga, ugy látszik, ehhez nem ért . . .

A kopasz ember szemében fellángolt valami nagy, határtalan messzeség és tényleg mesélni kezdett; mint mikor a tilinkót művészember rikatja és kacagtatja, olyan tökéletességgel ihlette meg az asszony éjszakában fénylő szeme.

Napokon át ismétlődtek ezek a séták. A víz elmosta a határokat. Az evező gyakran pihent és Csákné nagyon ritkán kacagott. De augusztus immár vége felé járt és kellett gondolni a hazafelé készülésre. Kezdődik újra a tizhónapos kálvária; az unalmas koránkelések és koránfekvések, az iskolaszoba, a táblára akasztott térképpel, a nagy ábécék, a törött golyóú számológép, a kifényesedett padok s avas-olajszagot árasztó hajukkal a Julik, meg a Mária.

Csák, az ura is észbe jutott néha; az ar-

hogyan a parlamenti felelősség mellett folyó kormányzás tényeiért a koronát vonják a vitákba. Az alkotmányos kormányzás alapelve az, hogy a politikáért a kormány felelős. A mindenkor kormány. Ha a korona előzetes szankciójával egy kormány javaslata a nyilvánosság elé kerül, az nem a király ígérete, hanem a felelős kormány javaslata. Más kormányt se köt ez, annál kevésbé a koronát. Ezen alapul a parlamentben a kormányok alkotmányos váltakozása. Andrássy ma végeztet a parlamentben a hazugságok koalíciójával. A Vládék közjoga megbukott. Az ellenkoalíció nagy ágyuja visszafelé sült el.

Budapest, szeptember 23.

Aehrenthal Wekerlénél. Báró Aehrenthal közös külügyminiszter, aki tegnap este Budapestre érkezett, ma reggel kilenc órákor meglátogatta dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt. A két államférfiú egy óra hosszáig tanácskozott egymással a delegációk ügyeiről.

A képviselőház elnapolása. A képviselőház ma bizonytalan időre elnapolta üléseit. Valószínű, hogy a legközelebbi ülés október huszadikán lesz. Akkorra elkészül a pénzügyi bizottság a jövő évi költségvetés tárgyalásával és beterjesztheti jelentését a képviselőháznak. A legközelebbi ülés tehát körülbelül összeesik a delegáció tanácskozásainak befejezésével.

Báró Barkóczy Sándor bukása. Jó forrásból értesülünk, hogy báró Barkóczy Sándor kultuszminiszteri tanácsost, a középiskolai ügyek vezetőjét a kormány elejtette és báró Barkóczy ez állásától megvált. Arra a kérdésre, hogy talán felfelé bukik, ezt a választ kaptuk:

— Nem. Erről szó sem lehet.

Beck Budapesten. Báró Beck osztrák miniszterelnök ma este Bécsből Budapestre utazott.

Polónyi Géza akciója. Polónyi Géza, ma a képviselőház folyosóján csoportról-csoportra menve, izgatott Wekerle Sándor költségeloirányzata ellen és hihetetlennek mondta, hogy a kormány a tisztí fizetések fölemelését minden nemzeti ellenszol-

czán a néhány szál szintelen szőr, hegyes bibircsók közé ékelve, a vaspíruláktól megsárgult fogai, néha éjszaka boldogság közben a vigorgása. Azután a többi . . . Püj!

Csak a fiura gondolt szeretettel, a hamvas és piros kis jószágra, aki annyira az övé volt!

— Még három nap! — mondta a gavallérjának egy éjszakai csónakpartie közben. — Most jól befotografálom a lelkembe ezt a képet, hogy tíz hónap alatt el ne halványuljon.

Reggel azonban sürgőnyt kapott az urától; az iskola nem nyílik meg szeptember elején, mert az egész környéken dühöng a vörheny!

— Tehát nem kell haza sietnem, — gondolta az asszony kimondhatatlan örömmel s féléjszakan át imádkozott, hogy a járvány mennél nagyobb és tartósabb legyen.

Másnap tánc volt; a direktor személyesen hívta meg a vendégeit, odament a szép asszony asztalához is és fülönfogta az író:

— Okvetlenül elgardirozd öngyagságát, — mondta, — hiszen te már kopaszodol, nem lehetsz veszedelmes

Az író mosolygott, Csákné is mosolygott, de bizonyos izgalommal és azután megígérték, hogy elmennek.

El is mentek: az asszony ragyogó csipke ruhában, (lilaszínű csokrok és tüllfodrocskák között átdomborodott az érett, kívánatos melle) és drótra épített divatos frizurával.

Éjjel után egy kicsit elfáradt, sokat tánczolt volt és erősen felzaklatta a muzsikaszó. Remegett az idegességtől és egyszerre csak mintha sikoltást hallott volna

gáltatás nélkül beállította a budgetbe. Polónyi Géza különben a jövő hónap elején a Saskörben beszámoló beszédet mond, amelyben állást akar foglalni a plurális szavazatiog ellen.

A kritika joga.

Budapest, szeptember 23.

Társadalom, állam, ország, párt, egyesülés fölött az enyészet jelent meg, ha benne a kritika jogát elnyomják, vagy kétségbe vonják. Ahol vélekedésüket az emberek szabadon ki nem fejezhetik, a visszafejlődés és ennek nyomán a pusztulás következik be. Politikai pártokra talán hatványozott mértékben áll ez az igazság — s éppen ezért a megdöbbenés bizonyos nemével veszik tudomásul az országban, hogy a függetlenségi és negyvennyolczas párt úgy állt boszút a vélekedését véka alá nem rejtő Kmety Károlyn, hogy nem jelölte delegátusnak.

Ne higyjék, hogy ez Kmety személyes ügye. Kmety van akkora ember a talpán, hogy az e fajta támadás őt nem érintheti — azután meg a delegáció nem az egyetlen fórum, ahol Kmety hangját hallathatja. Arról van itt szó, szabad-e a függetlenségi pártban beszélni és ha beszél valaki, nem-e kell egyházi átoktól tartania. Nyilvánvaló, hogy a kérdés ilyen alakban föltéve szorosan odasimul az ország dolgához.

Kmety Károlyt, amikor először küldötték a delegációba, nem azért küldötték, hogy hízogó kitiintetésben részesüljön. Megnézték tudását, képességét, rátermettségét és úgy találták, hogy e tulajdonságai egyenesen predestinálják arra, hogy a delegációban előforduló magyar érdekekért sikeresen sikra szálljon. S hogy nem csalódtak benne, a következmények bizonyították. Esztergom képviselője tízes szószólója volt a magyar javaknak és különösen akkor, amikor hajsza-finom közjogi disztinkciókról volt szó, minden alkalommal minden szem reá esett s az ő szavát akarták hallani. Szóval, Kmety delegátussága nem amolyan méltóság volt, melyet tíz-tizenöt évig hűségesen szolgáló mamelukoknak adományozni szoktak.

— Haza! — mondta a gavallérjának halál-sápadtan. — Haza fogok menni.

Nem volt egy percznyi nyugta. Szaladt a kabátjáért és a vigasságos termen mintha komor emberek kicsi hullákat cipelték volna és a cigányok gyászalt játszanának . . .

Sebtiben csomagolt. Egymásután a ládába a sok gyönyörűségeit holmit és bezzeg nem jutott eszébe újra imádkozni, hogy otthon mennél tovább pusztítsa a járvány a falut.

Mire hazaért, dél volt. Zugó harangszó fogadta és a parasztok lekapkodták előtte a kalapjukat. Az udvaron egy leket se látott, a kis kertben a virágok már mind kiszáradtak, csak az öszirózsa nyílt tarka csomókban.

Az asszony remegve nyitott be az ajtón, ment egyenesen a hálószoba felé, ahonnan nesze se hallatszott.

Ahogy belépett, hátratántorodott: a függönyök le voltak eresztve s a homályban halkan röpödtek kis musliczák az éjjeli szekrény körül. Az ágy fel volt vetve és benne egy kis kerek, nyírotthaju fejecske pihent sötétben. A szekrényen orvoságos üvegek álltak s a fakó emberke az ágy szélén ülve, összekulcsolt kézzel imádkozott. Mikor meglátta az asszonyt, felugrott és elébe ment, hogy megcsókolja.

Az asszony kissé félretolta és a gyerek felé nézett:

— Beteg? — kérdezte elüülladva. — Mi baja van?

— Vörheny, — mondta a férj csendesen és összegörnyedt, mintha bocsánatot kérne.

S hogy ebben az országban minden kétség szétfoszjon, Kmety sohasem színt meg függetlenül, szabadon elmondani gondolatait. Ugy vélekedett ugyanis, hogy az ő nyílt beszéde kellemetlen lehet esetleg pártfrakciónak, miniszternek, vagy kormánynak, de az ország javát csak szolgálhatja s ennél fogva pillanatig sem habozott. Beszélt, támadott, „kellemetlenkedett“. A függetlenségi párt ujdonsült mamelukjainak (hogy ezt meg kellett érniük, hogy a mindig tüzet-lávát hányó kurucok között ez a szerzet is tanyát üthetett!), a függetlenségi párt mamelukjainak sehogy sem fért a fejükbe, hogy akad ember, ki a saját agyával mer gondolkozni. Ezek a világosságot nem szeretők elhatározták, hogy ők majd megtánczoltatják Kmetyt. A delegátusok kijelölése kapóra jött nekik — kitörülték annak az embernek a nevét, aki az utóbbi delegációk ülésein fáradhatatlanul küzdött mindazért, amihez a magyarságnak köze volt.

A delegációk idej tornájában tehát hiányozni fog egy jeles bajvivő; nem vonjuk le ebből azt a következtetést, hogy a delegációk tanácskozásának színe azért esni fog; még Kmety személyi szempontjából sem nézzük ezt az inkább ostoba, mint kellemetlen affért, hanem nézzük abból az egyetlen szögéből, ahonnan azt látjuk, hogy a függetlenségi pártban megvan a hajlandóság arra, hogy „megbünteti“ azt, ki szabadon mer beszélni, ki a maga lelkével mer gondolkodni s aki nem áll be együgyűen a kiczirkalmazott libasorba.

Megdöbbenő jelenség ez a függetlenségi pártban! Emlékezhettek rá, hogy a szabadelvű párt ábrázatián akkor jelent meg a halál színe, mikor ebben a pártban már püssenni sem volt szabad, akármilyen nagy gázságokra készültek. De minden politikai pártnál tisztán észrevehető, hogy dekadenciája akkor kezdődik, mikor erőszakosan befoglalják az emberek száját. Ahol kritika nincs, ahol ellenzék nincs, ahol a szabad szót fojtogatják, ott a bomlás csirái már megfogantak. Igaz ez nemcsak a parlamentekben, hanem a politikai egyesületekben is.

Hogy is feledkezhetett meg a függetlenségi párt arról a régi, kipróbált, okos akxiómáról, mely szerint, ha opposíció nem lenne, mesterségesen kellene azt tenyészteni. Hiszen a nyílt kritika egy pártban értékes kovász, mely megmenti a tespedéstől; sarkantyú, mely akcióra serkenti; ostor, mely kiveri a tunyaságot pihenésre vágyó tagjaiból. Hogy lehet hát arra gondolni, hogy azt a nyílt kritikát lelakatolják? S ha még sikerre vezetne az e fajta szélmalomharc; de jól tudjuk, hogy az a kritika, mely elől a levegőt kiszivattyúzták a pártban, nem hal meg, hanem annál erősebben kér életet a párton kívül.

Ismételjük, hogy a függetlenségi párt testén igen szomorú tünetek észlelhetők. Mind a mellett nem észszerű ebből a végső következtetést levonni. Országos érdek, hogy a függetlenségi párt egészséges pártként jelentkezzen a politikai porondon és még a legsötétebb gyanu se hihesse azt, hogy az egészséges külső, piros szín alatt a bomlás baktériumai fészkeltek meg magukat. Inkább mondjuk azt, hogy Kmety delegátusságát a személyeskedés késével ölték. Kmety Károlynak ez ugy sem árthat, a függetlenségi párt jól jár vele, az országnak pedig bizonyosan használunk vele.

Andrássy a választói reformról.

— A politikuskok informálása. —

Budapest, szeptember 23.

A választói reform ügye immár napirendre került. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter tudvalevően még a nyári szünet előtt kijelentette, hogy a választói reformot az őszi ülészak első hónapjában a képviselőház elé terjeszti. Nagyon természetes, hogy a képviselőket most mindenekelőtt a választói reform tartalma érdekli és előre látható volt, hogy gróf Andrássy Gyulát, mihelyt alkalom nyílik rá, minden oldalról ostromolni fogják, hogy mondjon el valamit a reform részleteiről. A mai ülés, amelyen a Ház a delegátusokat választotta, elég kedvező alkalom volt erre és gróf Andrássy Gyula már nem zárkózott el a kérdések elől, hanem egyet-mást elmondott a készülő reform alapelveiről. A nagyjelentőségű javaslatot október végén vagy legkésőbb november elején fogja a képviselőház elé terjeszteni.

A kormány tagjai különben ma már rendszeresen megkezdtek a politikuskok informálását. A függetlenségi párt vezérférfiit Kossuth Ferencz informálja, aki mára a párt alelnökeit kérte magához. Délben már hosszabb ideig tanácskozott velük a választói reform dolgában s az eszmecsere még folytatni fogják.

A nevezetes eseményről a következőkben számolunk be:

Andrássy nyilatkozatai.

A képviselőházban ma már kora délelőtt igen élénk volt az élet. A képviselők egyik csoportja előtt elment gróf Andrássy Gyula belügyminiszter iratsomóval a kezében.

— Az általános titkos választói jog? — kérdezte tőle Reök Iván, az iratsomóra mutatva.

— Az általános, titkos kolera-egyezmény, — válaszolta nevetve Andrássy.

Tényleg az volt s kevéssel utóbb már elő is terjesztette a képviselőházban.

Reök Iván kérdése mindenesetre jó volt arra, hogy belemegedjenek a választói reform firtatásába. Gróf Andrássy Gyula meglehetősen közlékenynek bizonyult s szinte látszott rajta, hogy szívesen veszi, ha kérdéseket intéznek hozzá.

Természetesen a választókerületek beosztása iránt érdeklődtek elsősorban. Ezek a kérdések azonban válaszolatlanul maradtak.

— A választókerületek beosztásáról még nem beszélhetek — mondta Andrássy. — De nem sokáig kell már várnotok. Október végén, de legkésőbb november elején beterjesztem a választói reformjavaslatot.

— Sokat vesződtél vele ugy-e, kegyelmes uram? — kérdezte Halász Lajos.

— Hát az igaz, sokat dolgoztam, de most már alaposan is ismerem a kérdést. Célom az volt, hogy a Kristóffy-féle merénylet-tervvel szemben olyan javaslatot készítsék, amely nemzeti érdekeket mindenben megóvja.

— Helyes, helyes! — lelkesedett Muzsa Gyula. — Le kell törni a szociálistákat!

— Ez nem célom — válaszolta a belügyminiszter — a magyarság szupremáciáját azonban érinteni semmi szín alatt és semmiféle érdek kedvéért nem engedem.

— Legjobb volna az egész javaslatot sutba dobni, — vélte Fábry Károly hangos derűltség közben.

Andrássy Gyula elmosolyodott, tréfásan megfenyegette a közbeszólót. Muzsa Gyula pedig kioktatta:

— Ha a korona jogokat akar adni a népnek, a népképviselőt nem lehet ennek akadályá. Andrássy helyeslően bólintott. Azután a pluralitásról esett szó.

Gróf Andrássy Gyula erről a kérdéstről ezt mondotta:

— Meggyőződésem, hogy a pluralitásra alapított választójog a nemzeti érdekeknek egyedül

hatásos védelmi eszköze és csodálatos, hogy mégis nagy és rendszeres agitáció folyik ellene az országban. Nem mulik el nap, hogy ne kapnék két-három tiltakozó táviratot. Ma is jött egy csomó. Ime — és ezzel a zsebébe nyult és kivett onnan egy sereg táviratot — valamennyi egyforma szövegű és a pluralitást a választójog meghamisításának mondja.

Ezzel véget ért a beszélgetés.

Dél felé azonban, amikor a Ház elnöksége a delegátusokra beadott szavazatokat számlálta össze, az ülés terem közepén újra gróf Andrássy Gyula köré gyűlte a képviselők. Eleinte a szeptember 16-án lefolyt szociálista tüntetésről folyt a beszélgetés, majd széleskörű vita támadt a szociálisták és a rendőrök között kifejlődött utcái harcz miatt. A vita azután az általános választói jogra terelődött át s az eleinte lényegtelen eszmecsere közepette a belügyminiszter fontos nyilatkozatokat tett a választói jogra vonatkozólag.

— Én egyáltalán nem vagyok hive — ugymond — annak a választói jognak, mely az általánosság fogalma alatt a politikailag éretlen tömeget is részesíteni akarja abban a jogban, mely az állampolgárnak legszebb és legfőbb joga. A jelen viszonyok között a szociálisták által tervbevetett általános, titkos és egyenlő választói jog csak veszedelmet hozna az országra, megrendítené alkotmányunk jelenlegi alapjait s az ország vezetését olyan politikailag gyakorlatlan és tudatlan elemekre bízna, akik többségre jutván, hatalmukat nem az ország javára, hanem annak kárára használnák fel. Nem akarom letörni politikai ellenfeleinket, de viszont a magyarság szupremáciáját sem engedem megsemmisíteni.

— A legcélszerűbb megoldás az volna, ha a városokban behoznák az általános választói jogot, vagyis az alkotmányosság keretébe vonnák a legszűkebb réteget is, a vidéken azonban már bizonyos, akár vagyoni, akár értelmi cenzushoz kötnék a választói jog gyakorlását. A jelen körülmények között azonban ezt a tervet aligha lehetne megvalósítani.

— Engem a politikai alakulások kész dolgok elé állítottak. A választói jog kiterjesztését a király is akarja, az előző kormány pedig olyan általános elveket vitt a nép széles rétegeibe, hogy ma már igen nehéz az elől kitérni. Hogy tehát valamiképpen élet vegyük a nemzetre nézve káros intézkedéseknek, a pluralitás korrektségéhez voltam kénytelen folyamodni.

— A pluralitás nélkül nem lehet a választói jogot megcsinálni! Ne higgyétek, hogy az antidemokratikus intézkedés, mert azzal tisztában vagyok, hogyha nem nyulunk egészen mélyre a választói rétegeknek, akkor ez a reform semmit sem ér! Viszont nem lehet megselekedni azt, hogy minden átmenet nélkül olyanoknak adjuk át a közhatalom kezelését és a kormányzást, akik ehhez nem értenek, vagy legalább gyakorlatlanok. Végre is a kocsi is csak akkor ültetjük a bakra, ha hajítani tud. Ez a reform átmeneti, nem tudja ma, hogy hány évre szól, de azt bizonyosan tudja, hogy ez a mostani reform az egyedül helyes és reális átmenet a teljes választói jogra.

Most Mezőfi Vilmos szociálista képviselőhöz fordult Andrássy és azt kérdezte tőle, hogy miért küldeti a nyakára a sok táviratot?

— Én nem küldetem kegyelmes uram — felelte Mezőfi, — hanem a választóim remélik, hogy még az utolsó pillanatban rá tudnak venni téged, hogy elálljál a pluralitástól.

Andrássy így felelt:

— Nagyon háas vagyok a bizalomért, de kijelentem, hogy a javaslaton nem változtatok és nem is változtathatok. Ezzel állok vagy bukom és ezzel áll vagy bukik az ország is! Én nem jártam el könnyelműen.

— Legutóbbi külföldi utazásom alkalmával alaposan tanulmányoztam a nyugati művelt államok választói jogát. Pluralitás a választói jog Belgiumban, ahol most már maguk a szociálisták is belátják ennek az alapelvnek jogos és kielégítő voltát. Pedig a szociálista párt Belgiumban a leghatalmasabb s mégis elállottak attól, hogy a politikai jogok gyakorlását a kultura legalacsonyabb fokán álló, iskolázatlan tömegnek is megadják.

— Külföldi utamban Bülow herczeg, német birodalmi kancellárral is hosszasan beszél-

tem a választói jogról s a birodalmi kancellár kijelentette, hogy szerinte csak a pluralitással korrigált választói jog képzelhető el egy, a kultura magas fokán álló államban.

Asquith, az angolok liberális érzelmi miniszterelnöke szintén kijelentette, hogy abban az esetben, ha Angliában, ahol tudvalevően a választói jog gyakorlása jelentékenyen korlátozva van, — valaha szóba kerülne a választói jognak általánossá tétele, ő, Asquith, a maga részéről csak a pluralitás választói jogot tartaná megvalósíthatónak. Mert lehetetlenség az, hogy egy művelt államban iskolázatlan és politikailag járhatlan elemek jussanak vezető szerepekhez. Az egyetlen átmenet a cenzusos választói jogról az általános választói jogra csupán a pluralitás révén történhetik meg. Egyébként pedig egyetlen szakaszból álló javaslattal el lehet majd törölni a pluralitást és át lehet menni a teljes választói jogra.

Az elnöki cseppet ekkor megszakította a fölötte érdekes beszélgetést.

Az alelnökök Kossuthnál.

Kossuth Ferencz ma délelőtt fél tíz órára tanácskozássra hívta meg a kereskedelmi miniszteriumba a függetlenségi párt alelnökeit. A meghívásra Hoitsy Pál, Szentiványi Árpád, Barabás Béla, Holló Lajos, Sággy Gyula és Ugron Gábor jelentek meg, míg gróf Batthyány Tivadar, Thaly Kálmán és Tóth János nincsenek a fővárosban. A tanácskozás célja az volt, hogy Kossuth Ferencz megismertesse velük a választói reform tervezetét. Elmondta, hogy a reform a pluralitás elvén alapul, hogy a szavazás nyilvános lesz és körjegyzőségenként fog végbemenni, azután pedig megismertette velük a választókerületek beosztására vonatkozó népesedési és nemzetiségi statisztikai adatokat. Az alelnökök közül csak Holló Lajos szólalt föl, aki a pluralitás ellen való aggodalmainak adott kifejezést. Az ő kérésére Kossuth Ferencz megígérte, hogy a tervezetet az alelnökökkel még egyszer megvitatja. Végül pedig kijelentette, hogy nyolcz nappal a törvényjavaslat benyújtása előtt minden párttaggal megismerteti a részleteket.

A pártkörökből.

Gróf Andrássy Gyula nyilatkozatai természetesen nagy hatást tettek az egész politikai világra. Este a pártkörökben — bár a képviselők legnagyobb része a ma kezdődő hosszabb szünetre való tekintettel már elutazott a fővárosból — csaknem kizárólag a választói reformról és gróf Andrássy nyilatkozatairól folyt az eszmecsere.

A függetlenségi és 48-as pártban az est folyamán mintegy ötven képviselő gyűlt össze, akik legnagyobb részét nagy elismeréssel szölközték gróf Andrássy Gyula mai kijelentéseiről és általánosan hangoztatták, hogy a nemzeti érdek vezetheti csak a pártot ennek a nagyjelentőségű reformnak megvalósításánál. Csak elvétve akadt hang, amely Andrássy tervezete ellen szólt.

Az alkotmánypártban a párttagok között ma este megjelent gróf Hadik János államtitkár is. A képviselők élénk eszmecsere folytattak a mai nap eseménye fölött és teljes egyértelműséggel helyeselték gróf Andrássy Gyula állásfoglalását, mint amely egyedül alkalmas arra, hogy a magyarság szupremáciáját megóvja.

Már a néppárt erősen háborog. A pártkörben ma este igen élénk vita volt a pluralitás miatt, amelyet a pártnak Molnár Jánoshoz huzó része nem fogad el. Az ultraklerikálisok érzik, hogy gróf Andrássy a nemzet igazi érdekeit velük szemben is megvédelmezi és ezért elégteletlenkednek. Molnárék mozgólódásukat úgy igyekeznek elfogadhatóvá tenni, hogy a katolikus autonómia törvénybe iktatását sürgetik.

A legjobban természetesen a nemzeti eszmeiek tájékozottak. Ma délután értekezletet tartottak, amelyen első sorban kimondták, hogy miután a képviselőház közülük senkit sem választott be a delegációba, többi bizottsági tagokról lemondanak. Azután a pluralitás ellen keltek ki és késhegyig menő harczot hirdetve, hazautaztak kerületeikbe.

A t. Házból.

I. Mozgalmas nap.

Delegátusok választására jöttek össze a képviselők az új saison második ülésére, amelyik egyúttal az új vakáció előtt az utolsó gyűlés. „Jó reggelt képviselő ur!” — köszöntik a kandidátusokat a választók, hogy aztán a szavazás bevégeztével ugyanezeket „delegátus uraknak” szólítsák. Mások, a bajlesők interpellációk bejegyzésével fáradoznak s egyszerre akarnak tudni mindent: a választói reformot, a tüntetésoszlató Sajó rendőrtanácsos sorsát, valamint az orosz kolerát és a pápai Ne temerét... Már a költségvetésről senki se beszél. Az expozé csak egynapos szenzáció volt és elmúlt, mint a tavalyi hó. Itt vannak az újabb érdekességek, a személyiek, a szavazási listák, amelyekből konstatálják, hogy aki delegátus akar lenni, annak engedelmese embernek kell lennie és puhulnia is szükséges. A Jugend egy képével illusztrálják a helyzetet. Abból az időből való a kép, amikor a német császár a kemény „Es ist erreicht” bajusz viseletét megváltoztatta s a kép alá szövegnek ezt írták:

— Es ist erweicht! (Meglágyult.)

Barabás Béla egészen biztos a dolgában s míg elegáns vidéki hölgyeket gardiroz a folyosón, eképpen kívánnak neki jó reggelt:

— Gut Morgen, Exzellenz!

Most jött Karlóczáról Günther Antal igazságügyminiszter, a királyi biztos.

— Hapt ách! Gewähr heraus! — kiáltják feléje tréfásan.

— Végre kidrúkkoltad, kegyelmes uram, azt a Bogdánovicsot.

— Legnagyobb eredménynek azt tartom, — feleli Günther, — hogy a választás után egyetértés keletkezett s egyhangulag elhatározták, hogy a felső urtól az új patriárcha megerősítését kérik.

Még a teremben is kapott éljenzést Günther Antal s ott is gratuláltak neki, valamint ott is felhangzott a kiáltás:

— Gewähr heraus! (Amivel a diszszázad tisztelgésére emlékeztetik.)

A folyosókon eleven sürgős-forgás van egész délelőttön át. Gróf Andrássy Gyula szóba áll azokkal, akik a választói reform iránt érdeklődnek és népszerűen magyarázza a pluralitást. Hogy nem lehet rögtön részabadítani a hatalomra olyakat, akik ehhez nem értenek és egyelőre a hozzáértőkre kell támaszkodni. Valamint azt mondja, a bakra se ültetnek embert, aki nem ért a lóhajtáshoz. Ez a meghatározás széles körben visszhangra talált. Tehát, vélték, most már bizonyos, hogy pluralitás lesz. Néhány nemzetiségi képviselő, Lukácsiu László, Brediceanu Kornél, Maniu Gyula, Vlád Aurél elvonult a külön társalgóba, megbeszélni a helyzetet. Amikor nagyon belemelegedtek, keserű gunnyal szakította félbe a vitát Lukácsiu László:

— Ugyan, szálljatok le a bakról!

(Már bizony azt hitték volt, hogy fenn ülnek.)

Haragjukban mit tehettek! Össze-vissza huzgálták a nyomtatott névsort, melylyel a delegátusokra szavaztak s így esett, hogy a szavazási arányok ugrádozóok lettek azonkívül is, hogy a magyarok a póttagokat cifrázták és a nekik való szavazatokat apasztották. Hanem azért mindenki delegátus lett, akinek ily hivatali szántak és háromszor annyian zúgolódtak, mint amennyit beválasztottak, ami mindig megtörténik, valahányszor hasonló aktusok esnek.

Aztán következett a „Ne temere...” interpelláció. Kovács Ernő tette szóvá azt a pápai

encziklikát, mely el akarja érni, hogy a vegyes házasságból származó gyermekeket ne ismerjék el törvényeseknek. Ez az encziklika — ugymond Kovács Ernő — sérti a felekezeti békét.

— Hát van felekezeti béke? — kérdezi erős derűltséget kelve Förster Ottó.

Bővebb felvilágosítás okából Förster az ugynevezett „felekezeti békét” a következő megtörtént eset elbeszélésével illusztrálta.

Egy gazdag pesti zsidó család a nyarat Nagymaroson töltötte. Egy odaváló parasztembertől bérelt nyári lakást a pesti ur, aki sokat fizetett, mert nemcsak zsidó, de gazdag zsidó. A zsidó nyaralók fiugyermeke a paraszti fiával barátkozott, játszott és verekedett, de leginkább verekedett. És a parasztfiu mindig minduntalan csufolta a gazdag zsidó fiut és a legenyhébb títulus, amit neki adott, ez volt:

— Büdös, kutya zsidó!

A pesti ur megtudta ezt a dolgot és elmondta a parasztfiu apjának:

— Nézze csak, kedves barátom, én a lakással nagyon meg vagyok elégedve, nem sajnálom érte a bért, sőt jövőre is kivenném és többet is fizetnék, hanem az nagy baj, hogy a gyermekek közt nincs béke, a maga fia az én fiannak mindig azt mondja: „Büdös, kutya zsidó!”

A parasztember erre rögtön késznek mutatkozott, hogy a sérelmet korigálja és bekiáltotta a fiát:

— Gyere csak, te gazember! Hát elfelejtetted, hogy mire tanítottalak? Hát nem megmondtam neked már százszor, te tökfilkó, hogy egy kutya, büdös zsidónak se szabad azt mondani hogy kutya, büdös zsidó — nyáron.

Ilyenformán fest a felekezeti béke is, amelyik mindig meg van elméletben, de soha sincs gyakorlatban.

* * *

II. Gyors felvilágosítások.

Az interpellációra Kovács Ernő nem kapott választ. De a többiek, akik gróf Andrássy Gyulát interpellálták utcai tüntetések, választói és kolera dolgában, gyors felvilágosításban részesültek. Türelmesen megmagyarázta a miniszter Pető Sándornak, hogy mi az utcai járókelők és tüntetők joga, meg mi a rendőrök kötelessége és hogy Sajó rendőrtanácsos ellen vizsgálatot indítottak.

— A válasz nem volt érdemleges, — viszonozta Pető.

— Vizsgálat alatt lévő ügyről nem lehet részleteket mondani, — szólt közbe Ugron Gábor.

— Nem kérdezem tőle. Ezt én is tudom. Nem tanulok öntől, — fordult Ugron felé Pető.

— Pedig tanulhatna...

— Mit?

— Becsület!

Igy kezdődik egy szóváltás és ilyenkor a hallgatók többsége kárörvendőkből áll. Ugron féloldalt Pető Sándor felé fordulva ül a helyén a függetlenségi első padosor sarkában, míg Pető fent áll a csucson és a közbeszólás folytán beszédét félbeszakítja. Egy percnyi csend keletkezik. Most mi lesz? A minisztereknek egyáltalán nem tetszik a dolog, ők leginkább csak békét óhajtanak. De a kárörvendők kérdező arccal ösztökélik Petőt:

— No!... no!...

— Erre a megbántott szónok kérdezi Ugront:

— Mit tetszett mondani?

— No!... no!...

— Azt, hogy tanulhatna illedelemet... (Ah, egy kis csalódás. Mert ez más.)

De Ugron még nem végezte be a mondatot...

— És becsületet — tette hozzá olyan hangon, mint aki a gyorsan kimondott szót nem tudja visszacsalogatni.

— No!...

Pető Sándor egy kicsit előrehajlik:

— Öntől semmi jót sem lehet tanulni — feleli Ugronnak.

Ezzel aztán vége is a perelésnek. Ugron nem reagál rá. Hadd vitatkozzanak felőle a filozófusok, hogy az illedelem és a becsület a jó dolgok közé tartozik-e és hogy ezen podgyások, amelyek az életet hol megkönnyítik, hol megnehezítik, hol vannak elraktározva.

Az egész egyébként csak arra való volt, hogy az ülésen széczena is legyen és miként egy jó szivart az ebéd végén, élvezzék a parlamenti szemlélő urak.

Mert vagy négy hétig ilyenekben se lehet részük, pár percz múlva megint vakációt kapott a képviselőház s a finom ebéd és a jó szivart ez alatt az idő alatt csak a delegátusoknak jut.

Budapest, szeptember 23.

A delegátusok megválasztása. A képviselőház ma megválasztotta a delegáció tagjait. A pártok által megállapított névsor változtatás nélkül ment keresztül, bárha a póttagok szavazatai nagyon különös számokat tüntettek föl. A függetlenségi párton ugyanis kiadták a jelszót, hogy a delegátusok listájáról a néppárti és az alkotmánypárti póttagok törölendők. Ezzel akarták elérni azt, hogy a póttagok sorrendjében a függetlenségek kerüljenek legelőre. Ugyanezt cselekedték azonban a néppártiak és alkotmánypártiak is a függetlenségi póttagokkal s így megtörtént, hogy egyes póttagok csak tíz-, husz-, vagy harmincz szavazatot kaptak. Élénk beszéd tárgya volt, hogy Kmetty Károlyt, a függetlenségi pártnak ezt a tudós és kiválóan agilis tagját, aki a delegációban mindig a legbelsőbban és a legalaposabban bírálta a közös költségvetést, különösen pedig a hadügyi budgetet, az idén kihagyták a delegátusok közül. A képviselők legnagyobb része helytelenítette ezt az eljárást, hangoztatva, hogy a pártnak meg kell becsülnie az olyan kiváló tagokat, mint amilyen Kmetty Károly is.

A bankbizottság naplója. A képviselőház kiküldött bankbizottsága tudvalevőleg elvégezte munkáját és a bizottság naplója is elkészült már. E naplót szét akarták osztani a bizottság tagjai között, de gróf Batthyány Tivadar, a bankbizottság elnöke ma átvitratban arra kérte Justh Gyulát, a Ház elnökét, hogy amíg Budapestre nem érkezik, addig a napló dolgában ne intézkedjék. Justh ilyen értelemben intézkedett és a naplót csak Batthyány megérkezése után osztják szét.

A horvátok hazautaztak. A horvát képviselők ma délután értekezletre gyűltek egybe, melyen elhatározták, hogy tekintettel a Ház tanácskozásainak szünetelésére, hazautaznak Zágrábba. Az értekezlet egyúttal elhatározta, hogy a horvát-szerb koalíció tagjai október hó első napjaira plenáris ülésre fogja egybehívni, melyen a további teendők felől fognak tanácskozni.

Az állandó igazoló bizottság. A képviselőház állandó igazoló bizottsága e hónap 24-ére kitűzött ülése közbejött akadályok miatt nem tartható meg. A bizottság a képviselőház legközelebbi ülésének napján délelőtt fél tíz órakor fogja megtartani ülését.

A jubileumi kereszt. Az országgyűlési balpárt tagjai ma az osztrák császári jubileumi kereszt dolgában indítványt jegyeztek be a Ház indítványkönyvébe. Az indítvány hangoztatja, hogy V. Ferdinánd királynak 1848 december 2-án történt lemondását a magyar nemzet soha el nem ismerte s ennél fogva a magyar országgyűlés képviselőháza azt, hogy a 60 éves osztrák császári jubileum emlékére alapított osztrák rendjel alapító-levelét és alapszabályait a magyar hivatalos lapban közzétették és hogy ezt az osztrák rendjelet a magyar állam tisztviselői részére is adományozták, a magyar alkotmányba és a tételes törvénybe ütközönek jelenti ki. Egyúttal a magyar kormányelnöknek azt a tettet,

hogy az érdemkereszt alapításáról szóló császári kéziratokat ellenjegyezte — helytelenül.

A nagyszerb propaganda. Zágrábból jelentik, hogy a nagyszerb propaganda vádja miatt fogságban levő vizsgálati foglyok száma összesen 27. A felségárulással vádolt foglyoktól újabb az összes kedvezményeket megvonták és megtiltották nekik a dohányzást, sétálást és az írószerek használatát. A foglyok közül többen súlyosan betegek, miért is védőjük, dr. Hinkovics beadványt intézett a bírósághoz, melyben azt kéri, hogy a vizsgálat gyorsabb menetének céljából szaporítsák a vizsgálóbírók számát és adják meg a foglyoknak azokat a kedvezményeket, amelyek őket mint vizsgálati foglyokat megilletik. Zimonyban a letartóztatott szerb diákokat a vizsgálóbíró minden nap kihallgatja, eddig azonban minden eredmény nélkül. A házkutatások még mindig tartanak. Gyurgyevics szerb tanítónál egy szerbiai naptárt koboztak el, míg két korcsmáros házról a hatóság levétette a szerbiai vonatkozású címereket.

Nevezetes nyilatkozatok napja.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, szeptember 23.

Nemcsak a teremben uralkodott ma Andrassy hangja, hanem a folyosókon is. A választói reformról emelgette föl a fátyolt és mutatott meg belőle annyit, amennyit jónak, helyesnek és okosnak látott megmutatni. A belügyminiszter nagyjontosságu nyilatkozatai annyira abszorbáltak minden figyelmet, hogy a Ház egyéb eseményei nem igen keltettek fölűnést.

Az ülés későn kezdődött, hogy a szavazásokhoz szükséges képviselő-szám együtt lehessen. A delegátusokat választották meg minden nagyobb incidens nélkül. A pártok által megállapított lista épen jutott keresztül a szavazás rotáján — csak éppen arról beszéltek sokat, miért nem jelölték Kmetyt a függetlenségi párt listáján. A napirend másik pontjaként az interpellációk szerepeltek. Kovács Ernő a hírhedt „Ne temere” bulla dolgában interpellált. A kényes felekezeti kérdés a néppártot paprikázta föl, de egyéb baj nem történt.

Melegedni kezdett a hangulat, amikor Pető Sándor arról interpellált, hogy Sajó rendőrkapitány hogyan állította helyre a rendet a fővárosban egy utcai tüntetés alkalmával. Pető fejtegetéseit nyugtalanul hallgatták és sűrűn félbeszakították. Annál ünnepélyesebb csönd uralkodott, mikor Andrassy Gyula belügyminiszter néhány világos mondatban precizizozta a valóságot. Elmondotta, hogy senki nálánál jobban nem respektálja az egyéni és gyülekezési szabadságot, de a rend fentartása mindenekelőtt való. A visszaéléseket kérelhetetlenül üldözni fogja, ámbar annyit már ma is mondott, hogy a szóban forgó esetben nagy túlzásokra ragadták magukat. — Andrassy választát nagy tetszéssel fogadták és ez a válasz nagy megnyugvást is keltett.

A belügyminiszter másik fontos nyilatkozata a választói jogra vonatkozott — miután Vlár Aurél megkérdezte tőle, igaz-e, hogy a királynak azt tanácsolta a kormány, hogy a plurális választói jog mellé álljon. A belügyminiszter válasza igen határozott volt. Mindenekelőtt visszautasította azt az insinuéziót, mintha a király sem tartaná meg azt, amit a trónbeszédben mondott. A király is megtartja szavát. Persze, az új választói reform nem olyan lesz, mint amilyenek némelyek szeretnék, hanem olyan, mint amilyenek a nemzet érdeke kívánja. Nem felel meg a valóságnak, mintha a plurális választói jog nem lehetne általános választói jog. Igenis lehet. A parlamentárizmussal ellenkezik az a fölfogás, hogy a királyt kötelezi a Kristóffy-féle törvényjavaslat: — ez annyit jelentene, hogy becsületes ember nem is lehetne uralkodó. A paktum benne

van a trónbeszédben és a trónbeszéd csak általános választói jogot említ. Ilyen választói jog pedig a plurális választói jog is lehet. — Szűnni nem akaró taps fogadta a belügyminiszter nyilatkozatát, melyet az óriási többség tudomásul is vett.

Még harmadszor is fölállott a belügyminiszter — válaszolván egy harmadik interpellációra, azt mondotta, hogy a kolera terjedése ellen minden óvintézkedést megtett. (Az ülés elején idevágó törvényjavaslatot is terjesztett be.)

A főrendiház is tartott ma rövid ülést, melyen a delegátusokat választották meg.

Részletes tudósításunk ez:

I.

A képviselőház ülése.

— Kezdődött fél tizenegy órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Raisz Aladár és Thoroczky Viktor.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter benyújtotta a pestis és kolera ellen való védekezés tárgyában Párisban 1903. december 3-án kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatot. Kinyomatják, szétosztják.

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot nyújtott be az ipari foglalkozást üző nők éjjeli munkájának tilalma tárgyában Bernben kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezése tárgyában, továbbá jelentést nyújtott be az ipari és kereskedelmi cikkek árusításának a fővárosban vásárnapokon való korlátozásáról, az állami munkásbiztosító hivatal ügyviteléről és fegyelmi szabályzatáról, a homonnai h. é. vasut engedélyezése és a vác—budapest—gödöllői h. é. villamos vasut engedélyezésének megtörténtéről.

Ezután felolvasták az indítványkönyvet, amelyben a balpárt tagjai indítványt jegyeztek be az osztrák császárujuleum emlékére alapított új kereszt adományozásának rendelkezései miatt. A házszabályok 197. szakasza értelmében az indítványt kinyomatják. A napirendre tüzésről később fognak határozni.

Az interpellációkra a napirend tárgyalása után térnek át.

A delegáció tagjai.

Ezután következett a napirend értelmében a delegáció megválasztása.

A balpárttól gunyosan kérdezték:

— Hol van Kmety? Mi van Kmetyvel?

A célzás arra vonatkozott, hogy Kmety Károlyt, aki tavaly fogta volt a delegációnak, most kihagyták a listából.

Maga a szavazás csendes egyhangúsággal és unalmasan folyt le.

Az ülésnek újból való megnyitása után gróf Thoroczky Miklós felolvasta a szavazás eredményét. Eszerint rendes tagokul megválasztottak: Babics Ljuba 142, Bakonyi Samu 143, Barabás Béla 148, gróf Batthyány Lajos 147, gróf Benyovszky Sándor 148, Bernáth Béla 148, Buzáth Ferencz 137, Eitner Zsigmond 144, Földes Béla 146, Gál Sándor 148, Hellebronth Géza 148, Hoitsy Pál 148, Holló Lajos 148, Issekutz Győző 146, Lovász Márton 148, gróf Majláth Géza 147, Medakovics Bogdán 144, Meltzer Vilmos 144, Mérey Lajos 144, Molnár János 146, Nagy Emil 148, Nagy Ferencz 146, Okolicsányi László 145, Rakovszky Béla 145, Ságthy Gyula 144, gróf Semsey László 144, Szabó István (zámoslyi) 144, Szemere Miklós 147, Széll Kálmán 148, Szentiványi Árpád 148, Szivák Imre 146, gróf Teleki Arvéd 146, Thaly László 147, gróf Thoroczky Miklós 146, Tuskán Gergely 143, Ugron Gábor 143, Vinkovics Bozsó 142, Zboray Miklós 144, gróf Zichy János 146, gróf Zichy Miklós 147 szavazattal.

Póttagokul megválasztottak: Gróf Bethlen István 56, Bizony Akos 52, Buday Barna 39, Gotthard Sándor 51, Lázár Pál 49, Popovics Dusan 10, báró Révay Simon 35, Steiner Ferencz 51, Szász Zsombor 69, Szmrecsányi György 24 szavazattal.

Molnár Jenő: Tíz szavazattal is lehet valaki póttag? Ha ezt tudtuk volna, a balpárt is választhatott volna egy póttagot!

Miután megállapították, hogy a legközelebbi ülés összehívására az elnök hatalmaztatik fel, áttértek az interpellációkra.

A „Ne temere.”

Kovács Ernő a Ne temere pápai dekrétum dolgában interpellál. Nem hiszi, hogy ez a dekrétum ártana a protestánsoknak, sőt ellenkezőleg, a vegyes házasságokat a protestáns pap előtt fogják megkötni s a katolikus gyerekeket is protestánsul nevelik fel. Mindenki elfordul attól a rendtől, amely frigyét és gyermekeit törvénytelennek deklarálja. (Zaj a nép-

párton.) A Ne temere csak azt fogja eredményezni, hogy megbontja a felekezeti békét.

Förster Ottó: Hát van felekezeti béke?

Kovács Ernő: A protestánsokra nézve közömbös, hogy milyen jogai vannak a királynak a katolikus egyházban; a magyar államra és nemzeti szempontból azonban nem közömbös. A király sohasé mondott le ezekről a jogairól.

Fölkáltások a néppárton: Nem is mondhat le! Sohasé voltak ilyen jogai! (Zaj.)

Kovács Ernő: Aki ezt mondja, azt hirdeti, hogy állami szuverenitásunk csonka. (Zaj.)

Ernst Sándor és Lukács László: Állam és egyház az más!

Szabó Károly: Ezt nem lehet viccelni!

Szmrecsányi György: Ez a beszéd nem komoly!

Ugron Gábor: Ilyet nem lehet mondani! Ez nem módja a tárgyalásnak!

Kovács Ernő: A következő interpellációt terjeszti elő: Azon az állásponton van-e a kormány, hogy a Ne temere kezdetű pápai dekrétum a magyar katolikus egyházi életben érvénybe nem lépett s hajlandó-e a kormány a jus placeti téren az eljárást szabályozni?

A rendőri brutalitás.

Pető Sándor: A minap este történt rendőri attak dolgában interpellál. A rendőrség Sajó Sándor vezetésével brutálisan járt el.

Fölkáltások: Ott volt?

Pető Sándor: Nem voltam ott, de a függetlenségi párt lapjaiból olvastam a szörnyű durvaságok leírását. Fölolvassa e lapoknak az esetről szóló tudósításait. (Nagy zaj.) Nem olyan nagy bűn, fölvolni és éltetni az általános választói jogot.

Ráth Endre: És belőni a kávéházakba!

Förster Ottó: Ártatlan bányók!

Pető Sándor: A rendőrség összekaszabolta a szociálistákat.

Fölkáltások: Hol vannak a sebesültek?

Pető Sándor: A botnak két vége van! (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Mind a kettő a hátukon lesz.

Pető Sándor: Csodálatos, hogy most így beszélnek, akik egykor a rendőrség ellen dörögtek. (Hosszantartó nagy zaj.)

Ugron Gábor: Az hazafias dolog volt!

Pető Sándor: Ugyanezek az urak most elkonflikálják a polgárok legelemibb jogait. (Viharos zaj.)

Az elnök: Ezért a kifejezésért rendreutasítom! Ha így folytatja, megvonom a szót! (Helyeslés.)

Pető Sándor: A belügyminiszter sokkal erősebb legyen, semhogy politikai ideáit rendőri asszisztenciával kelljen megvalósítania. Figyelmeztetnie kell a rendőrséget, hogy hagyjon föl a kozák-tempóval. Kérdi a minisztert, tud-e a rendőri tulkapásról, hajlandó-e megtorolni s a rendőrséget a polgári jogok tiszteletére szorítani?

A belügyminiszter válasza.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Kötelességemnek tartom rögtön felszólalni, már csak azért is, hogy visszautasítsam azokat a ráfogásokat... (Igaz! Ugy van! Helyeslés és taps.) és alaptalan gyanúsításokat, amelyeket a t. képviselő ur most elhangzott interpellációjában felhozott.

A képviselő ur mindenekelőtt azt mondotta, hogy a mostani kormányzat, mely pedig mai állását agitációnak köszönheti, nem tűri a politikai demonstrációkat. (Zaj.)

Hát bocsnatot kérek, én azt hiszem, a t. képviselő ur maga is nagyon jól tudja, hogy ez az állítása nem felel meg a valóságnak. (Igaz! Ugy van!) Nagyon jól tudja a képviselő ur azt is, hogy a népgyűlések egyikét sem tiltotta be a közigazgatás, sőt hogy egyetlen napon Budapesten például 25 népgyűlést tartottak, ami talán példátlan eset (Igaz! Ugy van!) és hogy ez alkalommal a legmesszebbmenő türelemmel néztük végig a kicsapongásokat, tulkapásokat is. (Igaz! Ugy van!)

Ha valami vád illethet engem eddigi eljárásomért, ez csak az lehet, hogy tulságosan elnéző voltam (Igaz! Ugy van!). De ezt is meggondoltan tettem: nem akarok alkalmat adni olyan ráfogásokra, mintha mi félénk bárminő terrorizmustól (Ugy van!), vagy mintha el akarnók nyomni a szabad véleménynyilvánítást.

Hibának tartanám, ha nervozitásból tovább mennék a szigor tekintetében, mint az okvetlenül szükséges. Odáig azonban, mint az most történt, bármit szól a t. képviselő ur, bármilyen hangon interpellál és bármiképpen tetszik vagy nem tetszik is ez a nyilatkozatom (Helyeslés.), nem politikai szempontból — mert ebből a szempontból tökéletesen mindegy az, azt hiszem, bármilyen történjék is az utczán, az egy képviselőnek a szavazatára sem fog semmi benyomást gyakorolni (Igaz! Ugy van!), mert nem vagyunk olyan gyávák és kislelkűek, hogy bármelyikünkre bárminő befolyást is gyakorolna az ilyen viselkedés (Igaz! Ugy van!) — hanem el fogok a szigor ilyen mértékének alkalmazásáig menni azért,

mert nekem, mint belügyminiszternek igenis szigorú kötelességem a rendet és közbiztonságot fenntartani. (Igaz! Ugy van) Amint ezt bárkinek és bármilyen népgyűlésnek eljárása veszélyeztetni fogja, el fogok járni, addig, míg nem veszélyeztetni, nem fogok eljárni. (Élénk helyeslés.)

Módot adok arra, hogy nézeteit mindenki kifejezhesse nyilvános gyűléseken is. (Ugy van.) Odáig is elmentem már eddig is és elmegyek ezután is, hogy meneteket is megengedek, de ezeket is csak addig tűröm el, amíg a rendet ily alkalmakkor például fenntartják és senkinek vagyonát vagy életét nem veszélyeztetik. (Élénk helyeslés.)

Ugron Gábor: Beverik a papok fejét!

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Ami magát az esetet illeti — a t. képviselő ur azt mondja, hogy nem tudom milyen irtózatok történtek — az egyes felhozott vádakra ma még választ nem adhatok, mert amint tudni méltóztatik, a főkapitány ur vizsgálatot rendelt el. (Helyeslés.) Mivel több lapban komoly panaszok merültek fel az esetből kifolyólag, helyesen járt el és kötelességét teljesítette a főkapitány, amikor megvizsgálni rendelte a dolgot. Mivel a vizsgálat még befejezve nincs, a részletekre vonatkozó választ nem adhatom meg. Azonban az eddigi vizsgálatból is tudom már, hogy óriási nagy túlzások vannak és hogy igen sok felhozott tény nem felel meg a valóságnak.

Ugron Gábor: Majdnem mindegyik!

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Én, mondom, ezzel be is fejezhetném az interpellációra adott választ; csak még röviden, mintegy felvilágosításul, el akarom mondani, hogy mi az én álláspontom az ilyen tüntetésekkel szemben és mit fogok a rendőrségtől megkívánni. (Halljuk!)

Első sorban, amint már mondtam, a türelmet. Az ok nélküli beavatkozást mellőzendőnek tartom; azonban akár, ha a rendellenesség már megtörtént, akár, ha olyan tünetek mutatkoznak, amelyek bizonyítják azt, hogy meg fog történni (Helyeslés) és hogy akkor már késő lesz, ha bekövetkezik a kár (Ugy van!), ilyen esetekben be kell avatkozni (Ugy van!) s ha beavatkozás a rendőrség, akkor erélyvel (Ugy van!), kiméletlenséggel kell eljárni. (Élénk helyeslés.) Másrészt mindig keményen el fogom itélni azt, ... (Zaj.)

Egy hang: A vezetőket kell elfogni!

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: ... keményen el fogom itélni, hogy azt, akit egyszer már elfogott, letartóztatott, kinozza, pofozza, kardlappozza, ezt nem engedhetem meg. (Helyeslés.) Ahol ellenállás van, ott az ellenállást le kell győzni, de azután humanusan kell eljárni ...

Méltóztatssék válaszatot elfogadni.

A belügyminiszter válaszatát a Ház nagy éljenzéssel fogadta.

Pető Sándor: Sajnálja, hogy a miniszter nem adott kielégítő válaszat.

Förster Ottó: Nem adhat mindjárt végkielégítést. (Derűltség.)

Ugron Gábor: Vizsgálat alatt levő dologról nem lehet nyilatkozni!

Pető Sándor: Majd a képviselő urtól tanulok!

Ugron Gábor: Tőlem tanulhat is illedelmet és becsületet!

Pető Sándor: Öntől semmi iót sem lehet tanulni! (Zaj.) Sajnálja, hogy a miniszter és a többség így lenézi az utcát; ez legalább is nem szép dolog oly többségtől, amelyet az utca segített ide a parlamentbe. (Zajos ellentmondások, hosszantartó lármá, gunyos zaj.)

A Ház a miniszter válaszatát tudomásul veszi.

A plurális választói jog.

Vlád Aurél arról interpellálja a belügyminisztert, igaz-e, hogy a választói reform a plurális szavazati jogon alapszik? A kormány olyan látszathoz sodorja a koronát, mintha eltért volna eredeti álláspontjától. Alkotmányos államban bűn ilyen tanácsot adni.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Micsoda tanácsot?

Vlád Aurél: A trónbeszéd nem ilyen választói jogot tervezett. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Honnét tudja?

Vlád Aurél: A Kristóffy-javaslatban nem volt benne! (Nagy zaj.)

Gróf Andrassy Gyula (nevetve): Ugy, a Kristóffy-javaslatról beszél?

Vlád Aurél a Ház nagy figyelmelensége közben fejtegeti aztán a pluralitás hibáit, majd kéri a minisztert, hajlandó-e a Házat tájékoztatni, mi van a táskájában, igaz-e, hogy a reform a pluralitáson fog alapulni?

Andrassy nyilatkozata.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: T. Ház! Nem vagyok hajlandó ma a készülő törvényjavaslat tartalmáról nyilatkozni. Nem vagyok hajlandó azért, mert arra semmi szükség nincs. Legközelebb a Ház asztalán lesz a javaslat alapelvekkel és a részletekkel együtt és akkor a közvélemény állást foglalhat mellette vagy ellene. Akkor ideje lesz minden-

kinek megfontolni a dolgot és megfontolás után állást foglalni. (Helyeslés.) Tehát semmi szükség nincs ma a nyilatkozásra és én erre nem vagyok hajlandó még a t. képviselőtársam ugratására sem. (Élénk helyeslés. Felkiáltások: Ugy van! Ugratás!)

Egyet mégis ki kell jelentenem; azt, hogy teljesen tévesen okoskodik a t. képviselő ur, amikor azt mondja, hogy ha pluralitásról volna a javaslatban szó, az ellenkezők a tett ígéretekkel és érintené a korona prestige-ét. Ez utóbbit pláne visszautasítom, mint olyas valamit, amit a t. képviselő ur valószínűleg meg sem gondolt, mert ha meggondolta volna, rájött volna, hogy még az utolsó csirkefogóról sem szabad olyant terjeszteni és állítani, amit nem lehet bizonyítani, még kevésbé a magyar királyról. Ezt a leghatározottabban visszautasítom. Meg is indokolom, miért teljesen képtelen az egész vád. A képviselő ur azt mondja, hogy ellentétben volna egy ilyen javaslat a mi ígéretnkkel, mert a trónbeszédben az van: az „általános” választói jog. Hogyha a képviselő ur valaha gondolkozott volna a választói jog problémájáról és erről valaha könyvet olvasott volna, azt látta volna, hogy többes szavazati jog csak ott lehet, ahol általános választói jog van. Az annak egyik kiegészítő része, mondjuk, alfaja, mert másutt, ahol nincs általános szavazati jog, azon okok sem forognak fenn, amelyek sok helyütt elfogadhatóvá teszik a szavazati jognak ezt a formáját, amint hogy Belgiumban — tessék felülni akármelyik tankönyvet — azt fogja látni, hogy általános szavazati jog van. Tehát a trónbeszéd nincs ellentétben egy olyan javaslattal. (Helyeslés.)

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy mintegy a király engageméntjával jönne ellentétbe ez a javaslat és hivatkozik Kristóffy javaslatára. Kérem, az alkotmányjog legelemibb igazságával ellenkezik az, hogy egy kormányának, akármilyen felölös miniszternek nyilatkozata a koronás királyt kötelezhetné akkor is, amikor az a kormány már megbukott. Hogyha azért, mert a király már hozzájárult egy olyan törvényjavaslat betervezéséhez, amely általános, egyenlő és titkos választójogról szolt: mert, ha miniszteriuma esetleg más javaslatot terjesztene be, azt kellene mondania, hogy nem fogadhatom el, mert kötve vagyok, mert más kormányának más javaslatát ilyen irányban már szentesítettem, akkor az egész parlamentarizmus tökéletesen lehetetlenné van téve. (Igaz! Ugy van!) Hiszen a parlamentarizmus lényege az, hogy egymással váltakozó rendszerek kormányozzanak, amelyek esetleg homlokegyenest ellentétes politikát folytatnak. Azt, hogy a király valamely törvényjavaslatához hozzájárul, ugy odaállítani akarni, hogy ez állandó obligója a királynak, hogy aztán valamely más javaslatához többé hozzá nem járulhat: ilyen elvnek felállítása fejetetejére állítása a parlamentarizmus elvének és az urakodót abba a fatális helyzetbe hozná, hogy egy becsületes ember alkotmányos király nem is lehetne, hanem csak abszolútizmus mellett kormányozhatna, mert ha egyszer egy elvet elfogadott, akkor kötve volna ehhez az elvhez örök időkre.

Azt mondja a képviselő ur, hogy a paktum kötelez. A miniszterelnök ur egy alkalommal igen helyesen mondotta, hogy a paktum hivatalos tényeinkben nyilvánul, a paktum végrehajtása a trónbeszéd. Hát ha a trónbeszédben nem volt más, mint általános választói jog, legyen meggyőződve a képviselő ur, hogy akkor a paktum sem tartalmazott mást.

Kérném, méltóztatssék válaszatot tudomásul venni. (Élénk helyeslés.)

Vlád Aurél nem veszi tudomásul a válaszat.

A Ház azonban a válaszat természetesen tudomásul vette.

Utólagos rendreállításítás.

Az elnök a gyorsírói jegyzetektől konstátálta, hogy Szokoly Tamás Pető beszéde közben azt kiáltotta: „Pénzét! beszól! Hazudik!” Ezért őt utólag rendreállításítja.

Utólsónak Dobroszlav Péter interpellált. Egész röviden megkérdezte a belügyminisztert, hogy tette intézkedéseket a koleraveszély elhárítása iránt.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter ugyan- csak egész röviden kijelentette, hogy minden kellő intézkedést elrendelt.

Az interpelláló és a Ház a válaszat tudomásul vette.

A jegyzőkönyv hitelesítése után ezzel az ülés két órákor véget ért.

II.

A főrendiház ülése.

— Kezdődött déli tizenkét órákor. —

Elnök: Gróf Dessewffy Aurél.

Jegyző: Vigyázó Ferencz.

Az elnök: Megnyitja az ülést. Megható szavakban emlékezik meg a főrendiház halottairól. Inditványára a főrendiház elhunyt tagjainak, Popea Miklós és Szmercsányi Pál püspököknek és Oberschall Adófi kuriai elnöknek emlékét a mai ülés jegyzőkönyvében megörökítették s ezután megválasztották a delegáció tagjait.

A közös ügyek tárgyalására egybehívott országos bizottság rendes tagjai lettek: báró Bohus Zsigmond, Bogdanovics Luczian püspök, Chorin Ferencz, gróf Cziráky Antal, gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, herceg Esterházy Miklós, báró Harkányi Frigyes, báró Hornig Károly püspök, Hosszu Vazul püspök, Kornfeld Zsigmond, Laszkáry Gyula, gróf Mailáth József, Miklós Ödön, örgróf Pallavicini Ede, báró Rudnyánszky József, Tomicsics György horvát-szlavon-dalmátországi főrendi képviselő, báró Vécsy Miklós, gróf Wenckheim István, gróf Zichy Ágost, gróf Zichy Tivadar. Póttagok: báró Forster Gyula, gróf Zichy Antal, gróf Vay Ádám, gróf Kalmer Frigyes, horvát-szlavon-dalmátországi főrendi képviselő, gróf Serényi István.

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véget ért.

A török-bolgár feszültség.

— Lefoglalt vasutvonal. —

Budapest, szeptember 23.

Megemlékeztünk már a bolgár kormánynak azon elhatározásáról, hogy a keleti vasutársaság bulgáriai vonalát, tekintettel a társaság alkalmazottjainak sztrájkjára, lefoglalta és a forgalmat vasutezredének legénységével bonyolítja le. Konstantinápolyban rendkívül kínos feltűnést keltett a bolgár kormány eljárása és szófiai diplomáciai ügyvivője révén tiltakozott a török társaság tulajdonát képező vasutvonal lefoglalása miatt. Ugyiszintén tiltakoztak Németország és Ausztria-Magyarország is, kik szintén érdekelve vannak a keleti vasutársaságnál. A bolgár kormány kijelentette, hogy nem szándékszik birtokba venni a vasutvonalat, csak a jövőben állami ellenőrzés alá akarja helyezni.

A Gesov-afér ügylátszik hamarosan el fog simulni, miután a török kormány igen előzékeny eljárást tanusított a bolgár kormány jegyzékére, melyben ez tiltakozott azon sérelmes eljárásért, melylyel diplomáciai ügyvivőjét mellőzték.

Az újabb török-bolgár konfliktusról a következő jelentést kaptuk:

A bolgár kormánynak az az elhatározása, hogy a keleti vasutársaságnak nem adja vissza bolgárországi vonalát, nagy meglepetést keltett. Hír szerint Bulgária véglegesen birtokába vette ezt a vonalat. Mult szombat óta a társaság kívánságára alkalmazottak sztrájkja miatt a bulgáriai vonalat katonaság szállta meg, vasárnap pedig a bolgár vasuti ezred foglalta el. Egy bolgár miniszter a lefoglalásról a következőket mondta:

— Nem akarjuk a vasutat birtokunkba venni és reméljük, hogy az egész dolgot a legjobb egyetértésben el fogjuk intézni. De nem tűrhetünk területünkön oly vasutat, amelynek személyzete Konstantinápolyból kapja utasításait. Ily módon sem állami érdekeinket nem védelmezhetjük meg, sem nemzeti védelmünket nem szervezhetjük. Követelnünk kell, hogy területünkön a vasutak ellenőrzését az állam gyakorolja. A dolog végleges elintézéséig mi fogjuk ezt a vonalat kezelni, ugy, amint az 1892-ben okkupált részszelet tettük. A társaság tulajdonjogát nem szabad bántani s azt a kárt, amelyet a társaság esetleg szenvedni fog, meg fogjuk neki téríteni.

A külügyminiszter Németország és Magyarország-Ausztria képviselőinek egyformán hangzó jegyzéket küldött, amelyben azt mondja, hogy a keleti vasutak alkalmazottjainak sztrájkja még nem ért véget, mert az alkalmazottak szindikátusa és az igazgatóság között választott bíróság fog dönteni s ezért a bolgár kormánynak ideiglenes intézkedéseket kellett tennie, hogy vonalain a forgalom fennakadást ne szenvedjen. Mind a két diplomáciai ügyvivő tiltakozott a bolgár kormány eljárása ellen. A bécsi bolgár követségen semmit sem tudnak arról, hogy a keleti vasutakon kitört sztrájkot a szófiai kormány ürügynek kívánna kihasználni, hogy bizonyos követeléseket érvényesítsen Konstantinápolyban. Sőt ellenkezőleg az itteni bolgár diplomáciai ügyvivő ugy van értesülve, hogy a keleti vasutak bolgár vonalán a vasutársaság szófiai képviselőjének beleegyezésével és kizárólag a sztrájk miatt tétettek meg a katonai intézkedések.

Politikai körökben ugy tudják, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem budapesti tartózkodása alkalmával báró Aehrenthal-lal meg fogja beszélni a török-bolgár vitás esetet. Azt hiszik, hogy a szófiai kormány bele fog egyezni az eddigi helyzet fenntartásába és

vissza fogja vonni a katonaságot a keleti vasutársaság bulgáriai vonaláról.

A porta állítása szerint Oroszország a portának és a bolgár kormány a Gesov-incidens mielőbbi szabályozását ajánlotta. Ennek folytán a nagyvezér nagyon barátságos hangú levélben kijelentette a bolgár kormány, hogy Törökországnak a Gesov-affér semmiféle stádiumában sem volt szándéka, hogy Bulgáriát megsértse. Ha a jelenlegi ügyvivő nem térhet vissza Konstantinápolyba, utódját ott a legnagyobb barátsággal fogják fogadni. A török lapok szerint Nagybritannia szófiái ügyvivője utasítást kapott, hogy az incidens mielőbbi szabályozása érdekében működnie közre. Az Ikdam tagadja egyes lapok ama hírét, amely szerint Ausztria-Magyarország magatartása a Gesov-ügyben kifogásolható és reméli, hogy őfelsége találkozása Ferdinánd bolgár fejedelemmel meg fogja könnyíteni az incidens elintézését. A Jeni Gazetta Ausztria-Magyarország magatartására utalva kijelenti, hogy a monarchia és Törökország közt a barátságos viszony mindig őszinte volt és azt reméli, hogy őfelsége Ferdinánd fejedelemmel való találkozása alkalmával Törökországgal szemben való barátságának újabb bizonyítékát fogja adni azzal, hogy tanácsolni fogja a fejedelemnek, kerüljön oly cselekedeteket, amelyek megzavarhatnák a szuverén és a vazallus közti viszonyt.

A hamed Riza bégnek, az ifju-török mozgalom vezérének báró Aehrenthalnál tett tegnapi látogatásáról még a következő jelentéseket kaptuk:

Báró Aehrenthal tegnap délután két órakor fogadta Riza bégét, aki fél órát időzött a külügyminiszternél. A külügyminiszter elismerésének adott kifejezést, hogy Törökországban az átalakulás minden vérontás nélkül, oly meglepően nyugodt módon ment végbe és biztosította a bégét az osztrák-magyar monarchia teljes szimpátiájáról. Kifejezést adott abbéli reményének is, hogy az átalakulás továbbra is teljes rendben fog végbemenni és kijelentette, hogy Törökország számíthat az összes hatalmak támogatására, ha a birodalom újjalakulása törvényes és békés alapon fog létrejönni. Ausztria-Magyarországnak csak úgy, mint a többi hatalmaknak, csak az áll érdekükben, hogy a jogbiztonságot és nyugalmat Törökországban az összes nemzetiségek részére helyreállítsák és megerősítsék. Riza bég kifejtette a külügyminiszter előtt, hogy az ő pártja nem forradalmi párt és csak a török társadalom békés fejlődését tűzte ki céljául, de a reformokat nem radikális program alapján akarják végrehajtani. Pártja arra törekszik, hogy mérsékelje a szó legszigorubb értelmében felfogott konzervatív magatartással megnyerje a hatalmak rokonszenvét. Báró Aehrenthalnak az a kívánsága, hogy Törökországban ezután is jól folyjanak a dolgok és hogy az Ozman birodalom újraszervezése békében menjen végbe, megelégedéssel töltik el őt.

Újabb jelentések szerint a porta utasította szófiái képviselőjét, hogy jeltesse ki a bolgár kormánynak, hogy a keleti vasut bolgár vonalának okkupálását semmi körülmények között nem tűri s felszólítja a kormányt, hogy a vasutvonalat korlátlanul engedje át ismét a társaságnak.

A bolgár vasutigazgatóság abban bizakodik, hogy a keleti vasutak alkalmazottai készek lesznek bolgár vezetés alatt is tovább teljesíteni a szolgálatot. A kormány egyelőre nem is gondol a keleti vasutak bolgár vonalának végleges megszállására, de nem lehetetlen, hogy a közvélemény nyomása kényszeríteni fogja erre. Előbb azonban kísérletet akar tenni a keleti vasutaknál, hogy a jövedelmeket ossza meg arányosan Törökország és Bulgária között.

KÜLFÖLD.

A török események. A választási propaganda Konstantinápolyban és a vidék több helyén megkezdődött. A képviselőjelöltek eddigi programjai legnagyobb részt nem tulnyomóan politikai természetűek és csak régi bajok orvoslását, valamint messze menő reformokat követelnek. Az utörök bizottsági köröknek az a véleménye, hogy a Korán lefordításáról egyes török lapokban felmerült híresztelések a reakciósoktól származnak, akik ezzel zavarokat akarnak előidézni.

A Pyramides című lap megerősíti azon híreket, amelyek szerint a kedive és a szultán közt nagymértvű elhidegzülés keletkezett volna. Ezt abból kö-

vetkeztették, hogy a kedive a trónralépés évfordulójára alkalmával adott ünnepélyeken nem volt jelen és hogy a kedive tiszteletére nem adtak ebédet, sem a kedivétől ünnepiesen nem bucsuztak el. A lehangoltság oka abban rejlik, hogy a szultán vonakodott, hogy az egyiptomi alkotmány bevezetését kezdeményezze, ami őt Angolországgal kolizióba hozta volna.

Rhalli, volt görög miniszterelnök ma Konstantinápolyba érkezett. Tegnap este Griparisz görög követ a külügyminiszternél megjelent a török-görög vasuti csatlakozás ügyében. A porta kijelentette, hogy úgy, mint eddig, a csatlakozás mellett van, de az ügyet még nem tanulmányozta.

A francia-spanyol jegyzék. A hollandiai kormánynak a francia kormányhoz érkezett válasza a marokkói jegyzékhez, teljes egészében hozzájárul. A válasz igen szívélyes hangon van tartva. A német válasz is megérkezett és hangja igen engesztelő.

A Corriero d'Italia tudósítója jelenti Tangerből:

Kitünő forrásból értesülök, hogy Abdul Azisz annak idején Rabatban ígéretet tett Regnault francia követnek s kész volt biztosítékokat nyújtani arra nézve, hogy ha Franciaország őt esengő pénzben kárpótolja és 100 millió frankos kölcsönt nyit számára, akkor a marokkói bányák kiaknázását, a vasutak építését és a közmunkákat Franciaország számára fogja biztosítani.

A turini Stampa erre azt jegyzi meg, hogy ha igaz ez a hír, akkor az algezirászi egyezményen flagrans sérelem esett.

Németországnak a francia-spanyol jegyzékre adott válasza konstatálja, hogy a német kormány egyetért abban, hogy a dolgok újabb alakulása által óhajtott Muley Hafidnak szultánná való elismerésében csakis az európai hatalmak közös érdeke lehet mérvadó. Nem vitatja Franciaország és Spanyolországnak azon jogát, hogy az általuk Marokkóban tett katonai intézkedések költségeinek ügyét Marokkóval rendezzék, de bizik abban, hogy a két hatalom e tekintetben figyelembe veszi Marokkó pénzügyi helyzetét, melynek szanalása az összes hatalmak közös érdekét képezi. Beleegyezik a német kormány végül abba is, hogy az új szultán köteletségévé tétessék az, hogy Abdul Azisz és eddigi hivatalnokainak helyzetét eddig elfoglalt méltóságuknak megfelelő módon rendezze.

Elnökválasztás előtt. Roosevelt elnök felszólalt tegnap abban az ügyben, mely Hearst és Foraker republikánus szenátor között fennforog, kit Hearst azzal vádolt, hogy pénzt fogadott el azért, hogy befolyását érvényesítse egy trustellenes törvényhozás megakadályozására. Roosevelt levelet tesz közzé, amelyben Haschkell, Oklahoma demokratikus kormányzóját vádolja, hogy az olajtrust eszköze. Bryan most felszólította Rooseveltet, hogy bizonyítsa be vádjait, mert nem tűrheti, hogy a demokrata hadjárat hamis színen tüntetessék fel.

A perzsa válság. Tebriszből jelentik, hogy a sah azzal fenyegetőzött, hogy a várost összelöveti, ha negyvennyolc óra alatt nem szolgáltatja ki a fegyvert és a nacionalisták vezéreit.

A nacionalisták ismét levelet intéztek a teheráni külföldi követséghez, amelyben arra utalnak, hogy a jelenlegi helyzet egyetlen megoldása a sah részére abban rejlik, hogy új, nem befolyásolható választásokat rendel el. Azon körülményt, hogy a sah a brit-orosz jegyzéknek nem tett eleget, Londonban nagyban kommentálják és azt hiszik, hogy ez a legutóbbi angol politikának veresége. Ain est Dauleh tegnap arról értesítette a nacionalistákat, hogy a sah táviratukra azzal válaszol, hogy a si-pahdarnak megparancsolta, hogy a város adja meg magát. Ez okból az endsümennek negyvennyolc órai időt ad, hogy a sah követelését, mely szerint leszereljenek és a négy főezreket kiszolgáltassák, teljesítse.

Az angol vasutak megváltása. A „Daily Express” ma iszáma közli, hogy a Great Western vasutársaság csatlakozott az angol vasutak szövetségéhez. Ez a csatlakozás Lloyd George kereskedelmi miniszter terve szerint történt, aki tudvalevőleg programjába vette az angol vasutársaságok megváltását és államosítását s így a szövetség útján a megváltást meg akarja könnyíteni. Pearson és Raysont, két kitünő szakértő Németországban tanulmányozta a német államvasutak igazgatását. Titokban végeztek a tanulmányokat, de általános az a vélemény, hogy a brit kormány megbízásából utaztak Németországba s most hasonló misszióval Ausztriába készülnek.

Fejedelmi vendégek.

— A bolgár fejedelmi pár Budapesten. —

Budapest, szeptember 23.

A főváros közönsége ma délelőtt lelkes, meleg fogadtatásban részesítette fejedelmi vendégeit: Ferdinánd bolgár fejedelemet és nejét, Reuss-Köstritz Eleonóra hercegnőt. A tömeg, mely ezuttal a díszesen fellobogózott utcákat betöltötte, nem a sztereotip udvariassággal, hanem igazi, mély szeretettel fogadta fejedelmi vendégeit. A tüntetésben, mely az egész utvonalon, a pályaudvartól fel a királyi várpalotáig kísért, nem annyira politikai, mint inkább érzelmi momentumok nyertek lelkes kifejezést.

Budapesten — mint fejedelmet — hivatalosan ma fogadja őt először királyunk, akinek most mutatja be második feleségét, Reuss Eleonóra hercegnőt. A budai királyi várpalotának az utolsó évtizedekben nem volt más koronás vendége, mint Vilmos császár és Károly román király. Örülünk, hogy ezt a hosszu szünetet a magyar király udvarában éppen Ferdinánd fejedelem szakítja meg, aki irántunk táplált érzelmei révén már régen számíthat a magyarok rokonszenvére.

A fejedelmi pár megérkezéséről és bevonulásáról részletes tudósításunk a következő:

Az utca.

Meleg, verőfényes őszi nap köszöntötte a bolgár fejedelmi párt Budapesten. Az égen egyetlen felhőoszlop sem mutatkozott, amikor reggel kibújt a ködből a nap s sugarai ragyogással öntötték el a fellobogózott utvonalt.

A rengeteg lobogó, amely a póznákon és házak ormain lengett, jelképezte azt az örömet, amit a főváros népe érez fejedelmi vendégei látogatása fölé. Budapest tanácsa a fejedelmi vendégekhez méltó módon gondoskodott az utvonalfeldszítéséről. A keleti pályaudvar királyi várótermének bejáratát bársonnyal vonták be s köröskörül délszaki növényeket helyeztek el. Bársony kerettel ékesítették a bejárat fölé helyezett magyar és bolgár czimert is. A pályaudvar ormain nemzetiszínű zászlókat lengtetett a szél. Az utvonalfeljárásánál két hatalmas pózna állt, az egyik a magyar, a másik a bolgár czimer és zászló díszlett. Az utvonalfeljárásán gyors egymásutánban következtek a czimert és zászlókat tartó póznák.

Ritka egyértelmű elhatározás követte azt a felhívást, hogy az utvonalfeljárásánál a házakat lobogozza fel a lakosság. Mindenütt, ameddig a széles utcákon elláthatott a szem, nemzetiszínű lobogók voltak a házakon.

Előkészületek.

A fejedelmi vendégek érkezését tizenegy órára jelezte ugyan a hivatalos program, de már tíz óra körül észre lehetett venni az utvonalon a lázas készülődést, amely díszes keretet igyekezett nyújtani a fejedelmi pár bevonulásának. A készülődést a rendőrség felvonulása nyitotta meg. Díszes egyenruhában helyezkedett el az utvonalfeljárásán a rendőri kirendeltség.

Nemsokára megkezdődött az érdeklődő közönség gyülekezése is. A keleti pályaudvar környékén sok ezer ember verődött össze s a szabadon hagyott térség mentén ember ember hátán tolongott. Nagy tömeg lepte el az utvonalfeljárásán is a gyalogjárókat.

Fél-tizenegy óra után a Rákóczi-ut torkolatánál nyüzsgő embertömeg ideges nyugtalansága jelezte, hogy kezdődik az ünnepi aktus. Nyolc üres udvari fogat hajtott ki a pályaudvarra a fejedelmi vendégek és kísérete számára. Kézzel ezután hangos zene kíséretében végigvonult a Rákóczi-uton az 52. gyalogezred legénységéből összeállított diszszázad Fekete Miklós ezredes és Csekő Agoston százados parancsnoksága alatt. Egy-egy tábornoki kalap, egy-egy magyar diszruha aranyos gombja villant meg a ragyogó verőfényben, amikor a fejedelmi vendégek fogadására kirendelt tábornokok és hivatalos személyek kocsijai elhaladtak a nézők szemei előtt. Hatalmas éljenzés zúgott fel, amidőn József főher-

czeg és Augustza főhercegnő kocsija végigrobogott a Rákóczi-úton. Ekkor már elmúlt háromnegyed tizenegy óra, a rendőri kirendeltség gyorsan elhelyezkedett, rendet teremtett és megkezdődött a várakozás.

A pályaudvaron.

Fél tizenegy órától kezdve a keleti pályaudvaron megszünt a vonatok közlekedése. Az érkezési oldal sínparcjairól elvitték az utolsó kocsikat is és az egész pályaudvart megtisztították. A fejedelmi vendégeket váró előkelőségek a királyi váróterem körül helyezkedtek el. Baloldalon állították fel a diszszázadot és az ezred zenekarát. Ezen az oldalon gyülekezett a fogadásra kirendelt tábornoki kar is. A királyi váróterem jobb oldalán foglaltak helyet a polgári notabilitások. A váróterem előtt hatalmas bársonyszőnyeget terítettek le.

A fejedelmi vendégek fogadására megjelentek: Ziegler altábornagy, helyettes hadtestparancsnok, Surányi Ferencz altábornagy, városparancsnok, Minarelli Fitzgerald altábornagy, Bacsila őrnagy, Mollináry tábornok. A polgári hatóságok részéről Fülepp Kálmán főpolgármester, dr. Bárczy István polgármester és dr. Boda Dezső főkapitány. A m. kir. államvasutak részéről Ludwigh Gyula, a m. kir. államvasutak elnökgazdája, Ofner József jobbpárti üzletvezető, Gerenday László, a Nemzetközi Hálókocsi-Társaság igazgatója, Lachnit János és Boczán állomásfőnökök, Miltényi Ernő és Duhony Sándor állomásfőnök-helyettesek, Galla J. felügyelő. Megjelent a fogadásnál a budapesti bolgár kolónia számos tagja is, míg Hatvani Konstantinovic, az idevaló bolgár ügyvivő elébe utazott a bolgár fejedelemlnek.

Tíz óra ötven perczkor érkezett meg József főherceg és Augustza főhercegnő Roskoványi százados, szolgálattelvő kamarás kíséretében. A váróterem előtt Fülepp főpolgármester, Bárczy István polgármester és Boda főkapitány fogadták őket. A pályaudvarra belépő főhercegi párt riadó éljenzés fogadta. A katonai zenekar a Gotterhaltét játszotta. A főherceg katonásan tisztelgett, azután Ziegler és Surányi Ferencz tábornokokhoz fordult, kezét szorított velük, majd meghallgatva a diszszázad parancsnokának jelentését, megsejmelte a diszszázadot. Két perczcel tizenegy óra előtt jelentette Ludwigh Gyula elnökgazdája a főhercegi párnak, hogy a fejedelem vonata nyomban berobog a pályaudvarra.

A megérkezés.

Pontosan tizenegy órakor lassu dübörgéssel berobogott a fejedelmi pár vonata. Amikor a mozdony a váróterem előtt elhaladt, a katonai zenekar rázendített a bolgár himnuszra, a diszszázad mereven abba az irányba fordult, amerről a fejedelemlnek érkeznie kellett s a század zászlaja a földet érintette.

Széles, hatalmas akkordokban folyton zúgott a bolgár himnusz. A fejedelmi szalonkocsi közvetlenül a váróterem előtt pihent meg s egyszerre láthatóvá lett a fejedeleml magas, dőlczeg alakja. A fejedeleml lépett a kocsiból, barátságos fejbólintással megköszönte az éljenzést s József főherceghez fordult. A főherceg katonás köszöntéssel üdvözölte nagybátyját, aki a köszöntést barátságosan viszonzta, előbb üdvözölte Augustza főhercegnőt is, azután József főherceget nevéhez vezette, aki ekkor a vasuti koci hátsója előtt állt. József főherceg kezét csókolt a fejedelemlszónak, aki néhány szót váltott vele, majd Augustza főhercegnőhöz lépett és kétszer megcsókolta. Ezután megkezdődött a tisztelgés.

A fejedeleml, aki huszárezredesi egyenruhát viselt, József főherceg társaságában végigment a diszszázad előtt és meghallgatta a parancsnok jelentését. Közben a zenekar folytonosan a bolgár himnuszot játszotta.

A szemle után következett a kíséret tagjainak és a fogadásra megjelent uraknak bemutatása. A fejedelmi pár kíséretében jöttek Markov tábornok főhadsegéd, Szavov tábornok, Dobrovics kabinetirodai főnök, Szavov ezredes, Milov lovassági százados szárnysegéd, Bogdanov főhad-

nagy parancsörtszt és Petrov-Csomakov asszony főudvarmesternő. A bemutatás során Konstantinovicné és leánya, valamint a budapesti bolgár alattvalók küldöttsége gyönyörű virágokrétaikat nyújtották át a fejedelemlszónak és a fejedelemlnek. A magyar urakat József főherceg mutatta be a fejedelemlnek, aki magyarul beszélt és nyájasan fogott kezét mindegyikkkel. Fülepp Kálmán főpolgármesternek és Bárczy István polgármesternek a fejedeleml ezt mondta:

— Én most vendég vagyok itt, de nem idegen. Mindig örömmel jövök Budapestre, és igen köszönöm, hogy az urak szivesek voltak fogadásomra megjellemi.

A fejedeleml köszönetet mondott Boda főkapitánynak és maga mutatta be a magyar urakat a fejedelemlszónak, aki nyájasan kezét fogott velök.

A fejedeleml egyébként rendkívül nyájas és szívélyes volt. A magyar urak bemutatkozása során történt, hogy József főherceg — nyilván feledékenységéből — a kissé távol álló Ludwigh Gyula államvasuti elnökgazgatót nem mutatta be a fejedelemlszónak. Ferdinánd bolgár fejedeleml mindjárt észrevette ezt, Ludwighhoz lépett, kezét szorított vele, azután a fejedelemlszónhoz vezette és bemutatatta őt. Ez a lekötözö udvariasság láthatólag növelte a fejedeleml iránt megnyilatkozott rokonszenvet.

Mikor már a cerele véget ért, a fejedeleml visszafordult, kezét szorított még a tábornoki kar tagjaival, fogadta a diszszázad tisztelgését s csak azután indult kifelé.

Végig a városon.

A bevonulás az előre megállapított hivatalos sorrendben történt.

Tizenegy óra után tíz perczcel megjelent az udvari váróterem ajtajában Ferdinánd bolgár fejedeleml és József főherceg. Amikor a bolgároknak a váróterem előtt elhelyezett küldöttsége meglátta a fejedelemlt, kalapot lengetve, háromszor kiáltott Hurrá-h-t. A fejedeleml és József főherceg az első kocsi-ban foglaltak helyet. A második kocsi-ban ültek Eleonora bolgár fejedelemlné és Augustza főhercegnő. A harmadik kocsi-ban ültek D'Orsay grófnő, Augustza főhercegnő udvarhölgye és Petrov-Csomakov, a fejedelemlné főudvarmesternője. A negyedik kocsi-ban Fleischmann lovag, titkos tanácsos Hauer báró vezérőrnagygyal, az ötödikben Savov vezérőrnagy Szapáry Péter gróf kamarással, a hatodikban Markov P. vezérőrnagy és Gablenz báró ezredes ültek. A többi hat hintót a kíséret tagjai: Roskoványi huszárszázados, József főherceg szolgálattelvő kamarása, Dobrovics J. kabinetirodai főnök, Hranilovic őrnagy katonai attasé, Savoír ezredes, Clinchamp gróf szertartásmester, Milov lovassági százados, szárnysegéd és Bogdanov főhadsegéd, parancsörtszt. A menetet Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester, Boda Dezső főkapitány és Szarafov Mihály, Bulgária bécsi diplomáciai ügyvivőjének fogatai zárták be.

Végig az egész utvonalon, sűrűbb-ritkább éljenzés fogadta a fejedeleml vendégeket. A gyalogjárókon álló tömeg éljenzett, az ablakok közönsége kendőt, kalapot lobogtatott. A bevonulás husz perczig tartott és a fejedeleml kocsija pont féltizenkét órakor érkezett a királyi várpalotába.

Az elvonulás után még sokáig hullámzott az utcákon az ezer és ezer főnyi közönség. Egy része a Várba sietett, ahol még késő délután is nagy tömeg nézte a fényes udvari élet külső látványosságait.

A várban.

A király a várpalota krisztinavárosi szárnyához vezető vesztibülben várta fejedeleml vendégeit. Ott voltak még Montenuovo herceg főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, gróf Paar lovassági tábornok, főhadsegéd, Spányik őrnagy, szárnysegéd, Nepallick udvari szertartási igazgató, Roth várkapitány és Miess udvari biztos. A király, amikor az udvari fogatok megérkeztek, elősietett és benső szívélyességgel üdvözölte a fenséges vendégeket, majd felkísérte őket a délszaki növényekkel és illatozó virágokkal díszített elsőemeleti előcsarnokba, ahol

egybegyűltek volt: dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, báró Aehrenthal közös külügyminiszter, báró Fejérváry Géza tábornagy, a darabant-testőrség kapitánya, báró Bolfrass tábornagy, főhadsegéd, lovag Schiessl kabinetigazgató, dr. Daruváry osztályfőnök, dr. Kerzl udvari orvos, báró Bronn és Pongrácz őrnagyok, szárnysegédek, Bartha őrnagy a katonai irodából, Margutti őrnagy, szárnysegéd, Dadányi őrnagy a m. kir. testőrség, gróf Marschall kapitány a cs. kir. arciertestőrség és Linhart főhadnagy a cs. és kir. gyalogsági testőrség részéről. Miután Ferdinánd fejedeleml előtt megtörtént a bemutatkozás, a bolgár fejedeleml a maga kíséretét mutatta be királyunknak. Azután úgy ő felsége, mint fejedeleml vendégei visszavonultak lakosztályaikba.

Röviddel a királyi várpalotába való megérkezés után Ferdinánd bolgár fejedeleml külön kihallgatáson jelent meg a királynál.

Déli félegy órakor családi dejeuner volt, amelyen résztvettek a király, Ferdinánd fejedeleml és Eleonóra fejedelemlszón, József főherceg és Augustza főhercegnő, valamint Klotild főhercegnő és leánya, Erzsébet Henriette főhercegnő. A kíséretnek számára ugyanekkor marsallasztal volt terítve.

Az udvari ebéd.

A bolgár fejedeleml pár tiszteleltére ma délután hat órakor a budai királyi várpalota szertartási termében udvari diszebed volt, amelyen a királyon kívül résztvettek:

Ferdinánd bolgár fejedeleml és Eleonóra fejedelemlszón, József főherceg és Augustza főhercegnő, Klotild főhercegnő és Erzsébet Henriette főhercegnő; a kíséret tagjai: Savov és Markov vezérőrnagyok, főhadsegédek, Fleischmann lovag titkos tanácsos, gróf Clinchamp szertartásmester, Mitrow kapitány, szárnysegéd, Bogdanov főhadsegéd, parancsörtszt, Dobrovics kabinet főnök, a fejedeleml mellé beosztott báró Hauer vezérőrnagy, báró Gablenz-Eskeles alezredes és Hranilovic őrnagy, katonai attasé, Petrov-Csomakov asszony főudvarmesternő és Savov ezredes, gróf Szapáry Péter kamarás, Roskoványi kapitány, szolgálattelvő kamarás, D'Orsay grófnő és Szirmay grófnő udvarhölgyek; továbbá Szarafov Mihály, Bulgáriai diplomáciai ügyvivője nevével, Papadopov ezredes, bolgár katonai attasé nevével, Spas Konstantinovic budapesti bolgár kereskedelmi ügyvivő nevével; dr. Wekerle Sándor miniszterelnök és neje, gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és neje, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, Josipovich Géza horvát miniszter, Günther Antal igazságügyminiszter, gróf Széchényi Gyula főlovászmester, gróf Festetics Tasziló főudvarmester, gróf Bánffy György főajtóállómester, gróf Apponyi Sándor főkamarásmester és neje, gróf Dessewffy Aurél főrendiházi elnök, Justh Gyula képviselőházi elnök, Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke, Fülepp Kálmán főpolgármester, dr. Bárczy István polgármester, dr. Boda Dezső főkapitány; báró Aehrenthal közös külügyminiszter, gróf Mensdorff-Pouilly-Dietrichstein londoni osztrák-magyar nagykövét, gróf Thurn szófiai osztrák-magyar követ és neje, báró Gagern követ; Klobucsár lovassági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka, báró Fejérváry Géza tábornagy, a darabant-testőrség kapitánya, Surányi Ferencz, Ziegler Alfréd, Rohl Ferencz, Minarelli-Fitz-Gerald Sándor, Littke Ágost és Balás György altábornagyok; végül Montenuovo herceg második főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy és neje, gróf Paar lovassági tábornok és báró Bolfrass tábornagy, főhadsegédek, Schiessl lovag kabinetirodai igazgató, Spányik, báró Bronn és Pongrácz őrnagyok, szárnysegédek, dr. Daruváry osztályfőnök, dr. Kerzl vezértörzsorvos, Bartha őrnagy a katonai irodából, Margutti őrnagy, szárnysegéd, Kanter Károly prelátus; a testőrség részéről: Dadányi őrnagy, gróf Marschall kapitány és Linhart főhadsegéd, valamint az őparancsnok.

A diszebed alatt az 1. honvéd-gyalogezred zenekara Bachó István karmester vezényletével játszott; a műsor a következő volt: 1. Erkel Ferencz: Nyitány a Hunyadi László operából. 2. Strausz: Nordseebilder, keringő. 3. Bachó: Magyar dalok. 4. Puccini: Tosca. 5. Demény Dezső: Magyar táncok. 6. Planquette: A kornevillei harangok.

Waldteuffel: Les patineurs, keringő. 8.
Trauss: Ein Herz, ein Sinn, tipegő.

Az ebéden a király a bolgár fejedelemre és ne-
jére francia nyelven a következő felköszöntőt
mondta:

Igen kellemes rám nézve, hogy kifejezést
adhatok örömmnek, amelyet Fenségednek
magyar fővárosomban tett mai látogatásán ér-
zek. Növeli örömmet, hogy Fenséged fensé-
ges neje kíséretében érkezett.

Boldog vagyok, hogy Fenséged körünk-
ben megjelent és egyszersmind különös köszö-
netemet kell kifejeznem azért a gyöngéd figye-
lemért, amely Önöket vezérelte, amidőn 60
éves uralkodói jubileumom alkalmából szemé-
lyesen óhajtották jó kívánságaikat és üdvöz-
lésüket kifejezni.

Amidőn Fenségetek szívből köszöntöm,
együttal kifejezést adok afelett érzett örömm-
nek, hogy látogatásukban becses zálogát lát-
hatom ama kitűnő viszony fenntartásának és
fejlődésének, amely — s ezt örömmel konsta-
tálom — Ausztria-Magyarország és Bulgária
között már fennáll. Szívből óhajtom ezen or-
szág boldogságát, amely, hála királyi Fensé-
ged bölcsességének és a bolgár nép kitűnő tu-
lajdonságainak, dicséretes lendületet vett.

Királyi Fenséged iránti őszinte barátság-
tól áthatva, poharamat királyi Fenséged, ő ki-
rályi Fensége, Eleonóra hercegnő és az egész
fejedelmi család egészségére ürtem.

Ferdinánd bolgár fejedelem e pohárköszöntőre a
következésképp válaszolt:

Császári és királyi Felségednek imént
mondott jóakaró és szíves szavai mélyen meg-
hatottak és engedje meg Felséged, hogy azok-
ért első sorban a királyi hercegnő és a ma-
gam nevében őszinte köszönetet mondjak.

A folyó jubileumi esztendőnek köszönhe-
tem azt a nagy szerencsét, hogy, mint azt már
annyi más államfő tette, Felségednek 60 éves
uralkodói jubileuma alkalmából hódolatteljes
üdvözlésemet fejezhetem ki. Felséged magasz-
tos személye iránti tiszteletemet még növeli
atyámtól örökölt kegyeletos ragaszkodásom,
valamint a visszaemlékezés arra, hogy szol-
gáltam Felséged vitéz hadseregében, amely-
nek egyenruháját Felséged atyai jóindulatából
még ma is viselhetem.

A hála és bámulat mindezen érzése még
erősebben hatja át szívemet, ha arra a hízog
fogadtásra gondolok, amely e csodás váro-
sban, Szent István koronájának e ragyogó drá-
gakövében, a polgári erényekben és katonai
dicsőségben oly gazdag Magyarország fővá-
rosában osztályrészemül jutott.

Amidőn Felségednek köszönetet mondok
azokért a rokonszenves szavakért is, amelyek-
ben megemlékezni kegyeskedett arról a fiatal
és erőteljes népről, amelynek sorsát az isteni
gondviselés akaratából irányítom, ama óha-
jtomnak adok kifejezést, hogy ő császári és ki-
rályi Felségét Isten még hosszú éveken át tart-
sa meg népei hűségének és szeretetének. Ő
Felsége egészségére ürtem poharamat.

Az Operában.

Este az Operaházban diszeloadás volt Ferdinánd
fejedelem tiszteletére. A „Bánk bán” egyik felvoná-
sát és a „Csodaváza” című balletet; ez utóbbit
nyilván pazar kiállítás miatt választotta ki az igaz-
gatóság. A fejedelmi vendégek és kíséreteik az
emeleti páholyokban foglaltak helyet. A tarka és fé-
nyes bolgár és magyar egyenruhák, továbbá a höl-
gyek díszes estélyruhái érdekesen színessé vá-
rsolták az Operaházat, melyben a felvonásközök
majdnem pompásabb látványosságot nyújtottak a
színpadnál. A képet a jogi kongresszusra érkezett
külföldi vendégek még tarkították; ők elszórtan fog-
laltak el néhány páholyt és földszinti széksort. A
közönség estélyöltözékben jelent meg s a teljesen
megtelt nézőtér a legszebb theatre paré-k képét
nyújtotta.

Felvonásközben a fejedelmi személyek vissza-
vonultak a páholyok mélyébe s így a földszinti lát-
cső-sortíze csak a kíséret tagjait érthette. Időnként
egy-egy érdemjeles lakáj jelent meg a páholyokban
és hűsítővel szolgált. A cifra urak és hölgyek egy-
másután érintették ajkukkal a poharat.

A király, az eredeti tervtől eltérően, nem jelent
meg az előadáson.

Az udvar a következő sorban helyezkedett el:
a középpáholyban: Ferdinánd fejedelem,
Eleonóra fejedelemasszony, József főherceg,
Agusztina főhercegnő, Klotild főhercegnő;
Erzsébet Henriette főhercegnő;
a jobboldali 10. számú páholyban: Szarajev
Mihály bécsi bolgár diplomáciai ügyvivő neje,
Petrov-Csermakov asszony, a fejedelemlő
főudvarmesternője, Monteunovo herceg, a ki-
rály második főudvarmestere, báró Fejérváry
Géza tábornok, gárdakapitány;

a baloldali 10. számú páholyban: Konstanti-
novics Spas budapesti bolgár kereskedelmi ügy-
vivő neje, Papadopoulos ezredes bolgár katonai
attasé neje, báró Aehrenthal közös külügymi-
nister, Szarajev Mihály bécsi bolgár diplomá-
ciai ügyvivő;

a jobboldali 9. számú páholyban: gróf Thurn-
Thurn szófiai osztrák-magyar követ neje, D'Or-
say grófnő, Agusztina főhercegnő udvar-
hölgye, lovag Fleischmann titkos tanácsos, Sa-
vov vezérőrnagy, a fejedelem főhadsegéde;

a baloldali 9. számú páholyban: Szirmay
grófnő, Klotild főhercegnő udvarhölgye,
Markov vezérőrnagy, a fejedelem főhadsegéde,
gróf Paar lovassági tábornok és báró Bolfras
tábornok, a király főhadsegédei;

a jobboldali 8. számú páholyban: Dobrovics
bolgár kabinetfőnök, Konstantinovic Spas
budapesti bolgár kereskedelmi ügyvivő, lovag
Schiessl kabinetirodai igazgató, gróf Thurn
szófiai osztrák-magyar nagykövet;

a baloldali 8. számú páholyban: Papadopoulos
bolgár katonai attasé, Szavov ezredes, gróf
Clichamp szertartásmester, báró Hauer ve-
zérőrnagy;

a király inkognitó-páholyában (baloldalt): Mit-
tov kapitány, a fejedelem szárnysegéde, Bogda-
nov főhadnagy, a fejedelem parancsörtszítje, báró
Gagerin követ, Daruváry osztályfőnök, dr.
Kerzl vezértörzsorvos, Spányik őrnagy, a király
szolgálattevő szárnysegéde, báró Bronn őrnagy,
a király szárnysegéde;

a főhercegi páholyban (jobboldalt): gróf Szá-
páry Péter kamarás, báró Gablenz-Eskeles
alezredes, Pongrácz őrnagy, a király szárny-
segéde, Margutti őrnagy, gróf Paar szárny-
segéde, Bartha őrnagy a katonai kabinetirodából,
Hranilovic őrnagy, Roskoványi kapitány,
József főherceg szolgálattevő kamarása.

A fejedelem elutazása.

Ferdinánd bolgár fejedelem csütörtökön dél-
után két óra 25 perckor a keleti pályaudvarról kü-
lön udvari vonattal Szombathelyre utazik, ahova
hét óra tíz perckor érkezik meg. A bolgár fejede-
lem a Szombathelyen állomásozó 11. cs. és kir.
huszárezred felett, amely az ő nevét viseli, szemlét
fog tartani. A külön udvari vonatot Kotányi Zsig-
mond, a m. kir. államasutak forgalmi igazgatója ve-
zeti.

EGYHÁZAK.

— (A tiszántúli református egyházkerület püs-
pöke.) A tiszántúli református egyházkerület mult-
kori püspökjavaslatán tudvalevőleg egyik jelölt sem
nyerte meg az abszolút többséget és így Dicsőfi
József és Erőss Lajos között pótválasztásra került
a sor. Debreczenben a református kollégium díszter-
mében ma délelőtt bontották fel a püspökjavaslatra
beérkezett szavazatokat gróf Degenfeld Lajos
elnököle mellett. A szavazás eredményeként Erőss
Lajos 72 szótöbbséggel választott meg a tiszántúli református egyház-
kerület püspökévé, a kisebbségben maradt
Dicsőfi József ellenében.

— (A dunántúli rei. egyházkerületnek) Antal
Gábor püspök és gróf Tisza István főgondnok el-
nöklésével tartott gyűlésén a püspöki jelentéssel kap-
csolatban több patikuláris és az egyetemes egyhá-
zat érdeklő vallásérzelmű ügyet tárgyaltak. Gróf
Apponyi Albert kultuszminiszternek a népiskolai
tanítói fizetés kiegészítéséért elismerést és köszö-
netet szavaztak. Az egyházak közigazgatási ügyeinek
elintézése után az iskolai ügyek kerültek sorra. Nagy
lelkességet keltett, hogy gróf Tisza István a pápai
leánynevelő intézet céljaira 4000 korona adományt
jelentett be. Ennek hatása alatt a gyűlés tagjai kö-
zül többen több ezer korona adományt ajánlottak fel.
Egyéb ügyek között nagyobb érdeklődést csupán a
lelkész nyugdíjintézeti járulékok ügye keltett, melyre
vonatkozólag úgy határoztak, hogy a visszamenő-

leg kivetett járulékokat teljesen, az alapbefizetésnek
pedig felét a lelkészek helyett akerületi pénztár tel-
jesítse. Ma délután banket volt, melyen az első fel-
köszöntőt Antal Gábor püspök mondta gróf
Tisza Istvánra, gróf Tisza István pedig Antal püs-
pököt éltette. Gyurácz Ferenc püspök a két pro-
testáns egyház vállvetett működésének fontosságát
hangsúlyozta a szabad szellemi haladás terén. A
közgyűlés végül ma délután bírósági ügyeket tár-
gyalt.

Kongresszusok a fővárosban.

— Nemzetközi táviró-kongresszus. — Nemzet-
közi jogi konferencia. —

Budapest, szeptember 23.

Ma folytatta tanácskozásait a nemzetközi
táviró-kongresszus és a nemzetközi jogi konfe-
rencia. Mind a két helyen a tagok általános ér-
deklődése közben folytak le a tanácskozások,
melyek során sok érdemleges munkát végeztek

A nemzetközi táviró-kongresszus.

A nemzetközi táviró- és telefon-adminisztrációk
kongresszusa ma délelőtt tíz órakor folytatta tanács-
kozását a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület
helyiségeiben Kolossváry Endre műszaki fő-
igazgató elnöklésével. A délelőtt folyamán fölolvá-
sást tartottak: Krarup (Dánia): Földalatti veze-
tékek alkalmazása a telefon céljaira czimmal,
Mirabelli (Olaszország): A villamos vasutak
árama által táviróvezetéseken okozott zavarokról,
O'Meara (Angolország): A britszigetek földalatti
kábelhálózatáról és Bazille (Franciaország): A
Franciaországban használatos földalatti kábeltipu-
sokról.

Az előadásokat a kongresszus tagjai nagy figye-
lemmel hallgatták. Egyes kérdésekről beható viták
is voltak. A kongresszus délben egy órakor félbe-
szakította tanácskozásait.

Délután a kongresszus tagjai az Egyesült izzó-
lámpa és villamossági részvénytársaság újpesti
gyártelepét tekintették meg.

A jogászok kongresszusa.

A nemzetközi jogi egyesület XXV. konferen-
ciája ma délelőtt tíz órakor folytatta tanácskozását
Phillimore elnök vezetésével. Az ülésen minde-
nekelőtt fölolvasták a királynak távirati válaszát a
kongresszus üdvözlésére. A távirat szövege a követ-
kező:

Ő császári és apostoli királyi Felsége szívesen
látván a nemzetközi jogi egyesület XXV. konferen-
ciájának Budapesten való egybegyűlését, melegen
köszöni a hozzáintézett hódolatteljesítést és élén-
ken óhajta, hogy e kiváló egyesület tanácskozásai
ezuttal is hasznos eredményekre vezessenek. Leg-
felsőbb parancsra: Daruváry.

A mai tanácskozás első tárgya a kiadási szer-
ződés kérdése volt:

Előadók voltak: Mr. J. Artur Barratt ügyvéd
(London és Newyork), Berinkey Dénes kir. törvény-
széki bíró, Berger Miksa budapesti ügyvéd, Lengyel
Aurél kir. törvényzéki jegyző és Vámbéry Rusztem
kir. ügyész. A négy magyar előadónak véleményét
Vámbéry Rusztem adta elő. A konferencia alkalmá-
ból mindennap bulletin jelenik meg, amely holnap
Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter tollá-
ból Magyarország ipari törvényhozásáról szóló nagy
terjedelmű tanulmányt fog közölni.

A nemzetközi jogi egyesület ma délelőtt elfo-
gadta azt az indítványt, hogy az állandó választmány
bizottságot küldjön ki, mely a kiadási szerződések
tekintetében felmerült összes kérdések tárgyában
tett javaslatokat összefoglalja és egységes propozi-
ciót terjeszt a legközelebbi konferencia elé.

A nemzetközi jogi egyesület konferenciájának
elnöke, Phillimore tegnap dr. Král Miklós kísé-
retében tiszteleggett gróf Apponyi Lajos magyaror-
szági udvarnagynál, Montenuovo herceg más-
odik főudvarmesternél, Wekerle Sándor minisz-
terelnöknél, gróf Apponyi Albert vallás- és köz-
oktatásügyi miniszternél, Berzeviczy Albertnél,
a Magyar Tudományos Akadémia elnökénél, Fü-
lep Kálmán főpolgármesternél, dr. Bárczy Ist-

ván polgármesternél. Tóry Gusztáv, Meskó László és Imling Konrad igazságügyi államtitkároknál, Nagy Ferencznel, Szivák Imrénél, Brüll Ignácznál és Szohner Lajosnál.

Délután három órakor a konferencia dr. Tóry Gusztáv államtitkár elnöklésével folytatta tanácskozásait. Az adás-vétel egységes nemzetközi jogi szabályozása kérdésében dr. Jitta József egyetemi tanár (Amsterdam), dr. Neumann Ármín hozzászólásai után a konferencia aképp határozott, hogy véleményeik utasítsanak a végrehajtó bizottsághoz figyelembevétel végett.

A következő kérdés a rendes és választott bírósági ítéletek külföldi végrehajthatósága volt.

Dr. Hevesi Illés előadó, Pap József, dr. Fodor, Schmidt Sándor hozzászólása után az időközben az elnöklést ismét átvett Phillimore indítványára a kérdésben az összes határozati javaslatokat, illetőleg véleményeket a permanens bizottsághoz utasította.

Következett a törvénybiztosítás kérdése, melyben dr. Doroghi Ervin előadó és mr. Todd (London) felszólalásai után a konferencia Phillimore elnök javaslatára kivánatosnak mondotta ki, hogy minden egyes államban legyen oly hatóság, mely törvénybizonyítványok kiállítására legyen felhatalmazva.

Ezzel a ma délutáni ülés véget ért.

Holnap öt órakor lesz Prince de Cassanonak a nagyközönség részére szánt francia nyelvű előadás az európai föderáció eszméjéről.

A kolera réme.

Budapest, szeptember 23.

Most már a hatóságok namesak Oroszországban, hanem az összes szomszédos országokban a legerélyesebb óvintézkedésekkel akadályozzák meg a pusztító vész tovaterjedését. Mindenfélre óvintézkedést és hatalmukban álló eszközök megragadnak a ragályos kór elnyomására. E védekezés egy újabb módja a kolera bacillussal való beoltás. Nagy gondot okoz a pétervári hatóságnak a betegek elhelyezése is. Minden kiüríthető helyet a betegek számára rendeznek be.

Az osztrák belügyminiszter felhatalmazta a galicziai helytartóságot, hogy az orosz határon fekvő scakovai orosz határállomáson az utasok és podgyászai tekintetében egészségügyrendészeti óvintézkedéseket fogantatosíthasson.

Fővárosunk is megtette a kellő óvintézkedéseket. A polgármester az érdekelt tisztviselőkből bizottságot alakított. A bizottság mindennap tart ülést s mevitattja, hogy micsoda óvintézkedésekre van szükség. Ma délelőtt tartották meg az első értekezletet a polgármester elnöklésével. Pétervárról jelentik lapzártá előtt, hogy a csár teli palotájában és Nikolajevics nagyherceg palotájában is egy-egy koleraeset fordult elő. A peterhofi csári rezidencián, valamint Carskoje-Szelóban ötvennél többben betegedtek meg. Nagy a rémület a csár családjában.

Részletes tudósításunk a következő:

A pétervári orvosok, mint lapunknak jelentik, különös kísérletbe fogtak. Minthogy a lakosság nagy része fél a kolera elleni védőoltástól, a császári bakteriologiai intézet orvosai és szolgálai elhatározták, hogy saját testükön fogják demonstrálni a védőoltás hasznát. Kétszeres kolera elleni oltás után, mint elhatározták, életképes kolera bacillussal oltják be magukat. Ez a vakmerő kísérlet egész Szentpétervár orvosi köreiből nagy érdeklődést keltett, mert a kísérlet révén a kolera elleni védőoltás hasznát a legpontosabban lehet majd ellenőrizni. A vállalkozás kimenetele elé feszült várakozással tekintenek. A kolera nagy mértékben való terjedése következtében a szentpétervári városi tanács különböző városrészekben analizáltatta a városi vízvezeték vizét és megállapították, hogy a Néva vize nincsen kolera baktériumokkal fertőzve.

A halottak legnagyobb részét a Preobraszenszky-temetőbe viszik, ahova egy negyed óra alatt lehet jutni vonaton. Ide kocsiszámra szállítják naponta a koporsókat. A halottasház termeiben több, mint száz koporsó áll, de csak napok múlva kerülhetnek a föld alá, mert kevés a sírásó. A sírásókat

az óriási munka teljesen kimerítette és nem bírják tovább a munkát, kiségitő munkásokat pedig drága pénzért sem lehet kapni, mert fertőzéstől tartanak. A temetőben az elhunytak hozzátartozói között szivetrázó jelenetek játszódnak le. A szegény emberek sokszor két nappal és két éjjel is ott várakoznak a temetőben, amíg halottaikat eltemetik. A rendőrség a koporsókat rettenetesen megviselt állapotban szállítja a temetőbe. Némelyiknek nem záródik jól a teteje, másokon nagy rések vannak, amelyeken át a tetemek kilátszanak. Rostov főpolgármester tegnap tanácskozott Stolypin miniszterelnökkel és kijelentette, hogy a főváros csatornázása és friss vízzel való ellátása feltétlenül szükséges és sürgősen elintézendő. A csatornázási tervek már évek óta ki vannak dolgozva, de a keresztülvitelükhöz szükséges 80 millió K összeggel jelenleg még nem rendelkezik a város. A miniszterelnök megígérte a városnak a kormány támogatását, mert a csatornázásból neki is haszna volna.

A megbetegedések száma tegnap 417-re emelkedett és 176-an haltak meg. A gyalogsági katonai iskolában a múlt éjjel 29 növendék betegedett meg kolerában és kettő már meg is halt.

Berlinből jelentik, hogy annak a szállónak, amelyben a kolerában megbetegedett Grigolevszkyné lakott, egy pincézért és egy szolgálját is elszigetelték. A bakteriologiai vizsgálat még eddig nem tudta teljes bizonyossággal megállapítani, hogy az államtanácsos felesége tényleg ázsiai kolerában betegedett-e meg.

Moabitban ma reggel az a rémes hír kelt szárnyra, hogy újabb kolera megbetegedés fordult elő. Később kiderült, hogy Plötzenseeben a csatornán egy lengyel munkás vérhasban betegedett meg s ebből támadt a hír, hogy újabb koleraeset fordult elő. Az egészségügyi hatóságok a leg gondosabban megtesznek minden óvintézkedést, de még így is egészen természetes, hogy Pétervárról egynéhány koleras beteg be fog jutni Berlinbe.

Máramarosszigetről jelentik: Egy szapoloncai oláh a járványkórházban kolera gyanus tünetek között meghalt. A közegészségügyi bizottság megtette a védő intézkedéseket. A közönség körében, bár újabb megbetegedések is történtek, nyugtalanság nem mutatkozik.

A fővárosban tegnap este a Koráll-utca és Ügynök-utca sarkán levő ócskavastelepen hirtelen meghalt Kulka Fülöp éjjeliőr. A Lipótvárosban azonnal elterjedt a riasztó hír, hogy Kulka kolerában halt meg. Dr. Dévai Mór kerületi tisztviselő a halottat a járványkórház halottasházába vitte s elrendelte a fertőtlenítést s egyéb óvintézkedést. A gyanus halottat ma Genezich Antal egyetemi tanár felboncolta. A boncoláson résztvett Vass Bernát, a bakteriologiai intézet igazgatója, Müller Kálmán kórházigazgató, Szabó Sándor tisztviselő orvos, Gerlőczy Zsigmond kórházi főorvos. A boncolás megállapította, hogy Kulka hirtelen halálát a szív ütőerének az elmeszesedése, az előtte való napokon szenvedett fájdalmait pedig a véredényelmeszesedés okozta.

TÁVIRATOK.

Izvolzski és Tittoni.

Róma, szeptember 23. Az „Italie“ értesítése szerint Izvolzski orosz külügyminiszter e hó 27-én Milanóba érkezik, a honnan Désioba megy. Másnap Désioban Tittoni külügyminiszter Izvolzski tiszteletére ebédet ad, a melyen egyéb személyiségeken kívül Muraviev orosz nagykövet is részt vesz. Huszonkilencedikén a két miniszter Raconigibe megy, hol Viktor Emánuel király kihallgatáson fogadja őket. Izvolzski miniszter e hó 29-én este utazik el.

Alfonz király utazása.

San-Sebastian, szeptember 23. Alfonz király Madridba utazott, hogy elnököljön az ott megtartandó minisztertanácson. A király csütörtökön visszatér és elbucszik Krisztina anyakirálynőtől, aki néhány nappal előbb utazik Párison keresztül Bé-

be, mint a spanyol királyi pár. Alfonz király csütörtökön a német nagykövetet bucsukihallgatáson fogadja.

Közgazdasági táviratok.

Newyork,	szept. 23.	szept. 22.
Buza	locobuza 108 ^{1/2}	108
	szeptemberre 119	108 ^{1/2}
	decemberre 109	108 ^{1/2}
Tengeri	szeptemberre 84 ^{3/4}	85
	decemberre 76 ^{3/4}	77
Csikagó,		
Buza	szeptemberre 99 ^{3/4}	98 ^{1/4}
	decemberre 100 ^{3/4}	99 ^{3/4}
Tengeri	szeptemberre 78 ^{1/2}	77 ^{1/2}

New-York, szept. 23. Gyapot New-Yorkban helyben 9.40 (9.30 tegnap), gyapot októberre 8.94 (8.83), gyapot decemberre 8.75 (8.65), gyapot New-Orleansban helyb. 9^{1/16} (9^{1/16}), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, szeptember 23. (Zárlat.) /sir szeptem. 10.17 (tegn. 10.20), zsír októberre 10.17 (tegnap 10.22), szanna short clear, 10.37 (tegnap 10.37), sertéshus októberre 15.30 (tegnap 15.40)

Előfizetési felhívás.

Negyvenharmadik évfolyamát futja az „Egyetértés“, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú ut, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczósa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelen programja és a jövő zsinórmértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hirszolgálatá elsősorú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetései révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bővekek és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elheszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Égész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

A hostáti legények.

* * *

Krudélis szigorúsággal ítélkezett a kolozsvári esküdtszék a garázda hostáti legények fölött, akik pár hónappal ezelőtt hajtóvadászatot rendeztek a kolozsvári rendőrség ellen. A hajtóvadászat után két rendőr maradt a terítéken, a kolozsváriak pedig majd meglincselték a verekedő legényeket. Ez a harag pedig tartós volt, azután sem csitult, hogy a legények biztos zár alá kerültek. És most csapott le a garázdákra az esküdtszéki tárgyaláson, ahol csőstől hullott a vádlottak nyakába a fegyház, ugyannyira, hogy tizen összevéve nehéz negyvenkét esztendő terhét kapták a nyakukba.

A drákói szigorúságot pedig bizonyára nemcsak az ártatlanul legyilkolt rendőrök iránt érzett részvét sugalta, hanem a főszerepet benne a jó, becsületes életmódu nyárspolgárok fölháborodása játszotta, akiknek évek óta nincsen Kolozsváron nyugalomuk, mert soha sem lehet tudni, hogy duhaj garázda kedvvel mikor kötnek beléjük a hostáti legények. Nem volt éjszaka verekedés, láрма, késelés nélkül azon a hosszú soron, ami nagy, széles uton visz le a Mátyás-térről a Hostát felé. Ezt elégették meg a törvénykezésben résztvevő tekintélyes kolozsvári polgárok, akik a jó alkalmat főhasználva, siettek a fiz ludas ember közt kiosztani a negyvenkét esztendőt.

A veszedelmes kolozsvári külvárosból ezzel jó időre elvitték a legények elejét. Rövid harci fölbuzdulásnak hosszú szomorúság és katzenjammer lett a vége. A hostáti legényeknek lesz idejük gondolkozni azon, hogy kár volt a kolozsvári rendőrségnek megüzenni a háborút, az otthonmaradók pedig megfontolhatják, hogy a duhaj virtusnak is jó, ha van határa.

A kolozsvári pörben a nyárspolgári békeszeretet ült tort a duhaj virtuson; de ez nem baj, mert a békés nyárspolgárok s nem a duhajok alkotják a mai munkálkodó világnak a többségét.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök szeptember 24. — Róm. kat.: Gellért ptk. hv. — Prot.: Gellért. — Görög-orosz: szept. 11. Teodora. — Zsidó: Elul 28. — A nap két reggel 5 óra 50 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 53 perczkor. — A hold két éjjel 5 óra 14 perczkor, nyugszik d. u. 6 óra 8 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — Királyi kihallgatás a Ludai várpalota tróntermében d. e. 10 órakor. — Dejeuner a bolgár fejedelmi pár tiszteletére a királyi palotában déli 12 órakor. — A képviselőház ülése d. e. 10 órakor. — Közös miniszteri tanácskozás. Lövevény délután egynegyed 3 órakor.

A Nemzeti Szalon őszi tárlala nyitva. Belépődíj 1 kor. — Egyházművészeti kiállítás a Műcsarnokban nyitva. Belépődíj 40 fill. — A Rónyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva. Belépődíj 20 fillér. — Nemzeti Múzeum állattára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — Az ország levéltár oklevélkiállítása nyitva. — A nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Személyi hírek. Lipót bajor herceg ma déli egy órakor Visegrádra, báró Ruffin kamarás pedig délután három órakor Gödöllőre érkezett.

— **Ferencz Ferdinánd Sinaiban.** Ferencz Ferdinánd trónörökös Sinaiba október 5-én érkezik. Látogatása tisztán magánjellegű. Predeálnál a királyi kabinetiroda főnöke, Mavrocordat tábornok fogadja, aki a trónörökös mellé lesz beosztva szolgálattételre. Sinaiban Károly román király, a trónörökös és neje, a magyar osztrák nagykövetség személyzete, Sturda Demeter miniszterelnök és az ittlévő miniszterek fogadják Ferencz Ferdinánd trónörökösöt, ki két napig marad Sinaiban és a királyi kastélyban fog lakni, ahol Ferencz József király lakott. E két nap alatt lesz udvari diszebed, zene és színi előadások, amelyre a miniszterek és nejeik, továbbá a diplomáciai testület tagjai lesznek hivatalosak.

— **A román király beteg.** Károly román király állapotában ismét rosszabbodás következett be. A királyt néhány nap óta erős gyomorfájdalmak kínozzák s ezért szó sem lehet a bécsi utazásról.

— **Rudolf trónörökös szobrának leleplezése.** Rudolf trónörökös szobrának leleplezési ünnepélyét rendező bizottság Molnár Viktor vallás- és közoktatásügyi miniszteri államtitkár elnöke alatt ma délután öt órakor az Uránia Tudományos Egyesület helyiségében ülést tartott, amelyen a bizottság megállapította a király jelenlétében tartandó leleplezési ünnepély műsorát, amely a következő: 1. Himnusz, éneklé az Operaház énekkara. 2. Molnár Viktor vallás- és közoktatásügyi államtitkár, az Uránia Tudományos Egyesület ügyvivő-elnöke rövid elnöki beszéde, melyben a királytól engedélyt kér a szobor leleplezésére. 3. Az engedély megadása után az Opera énekkara a Szózatot adja elő. 4. Molnár Viktor átadja a szobrot a székesfőváros polgármesterének; a polgármester a szobrot átveszi a város nevében. Ezután következik a szobor megtekintése és a bemutatások. Végül a koszorúk letétele zárja be az ünnepélyt. A bizottság a mai naptól kezdve permanenciában marad, hogy sikerrel végezhesse a rendezés nehéz munkáját.

A törvényhatóságokhoz az Uránia Tudományos Egyesület meghívót küldött szét, amelyben többek közt ily magasztos szavakban emlékezik meg a trónörökösről:

A szobor nem lehet örök életű, anyagának porlandó voltánál fogva. De a gondolat, melyet megörökít, halhatatlan: az alak, melynek vonásait viseli, bevonult az örökkévaló, megszakíthatatlan folyamatu történelembe és a néplegenda alkotó képzeletébe, szerető szívébe. És az a pillanat, melyben ezt a szobrot felavatjuk, maga is történetivé fog magasztosulni. Királyi ifjat ábrázol ez az emlék, amely mégis népszobor, a szó legnemesebb értelmében, szobra népünk nagy eszmék és nagy emberek iránt való fogékonyságának, szobra az érdem megkoszoruzásának; páma, amelyen osztozik az, aki kapta, az adományozóval. E fenséges pillanathoz hívjuk meg tanuként. Legyen tanu a törvényhatóság földmivelő népe is ünneplő színes ruhájában és hozzon mindenki magával egy-egy virágot, egy-egy lombot a mezőről, az erdőből, kertből és az ablakából és tegye le a szobor talapatára.

— **Bosznia új katonai kormányzója.** Jól értesült körökben híre jár, hogy Windsor Antal altábornagy, szerajevói hadtestparancsnok és Bosznia és Hercegovina katonai kormányzója visszalép állásától. Utódja Veresani tábornag, zárai katonai parancsnok, vagy Vojnovics altábornagy, a hadi levéltár igazgatója lesz. — Hivatalosan jelentik, hogy egy bécsi lapnak azt a híret, amely szerint Windsor tábornag, Bosznia kormányzója állásáról visszalépni szándékoznék, valótlanak és minden alapot nélkülözönek jelentik ki.

— **Csodamesszelátó.** Armengaud francia mérnök — így hozza ezt hírül Párisból egy távirat — egy értékes találmánnyal készül meglepni az emberiséget. Nem kisebb dologról van szó, mint hogy Armengaud készülékével Párisból Newyorkba lehet látni. A mérnök már néhány évvel ezelőtt kísérletezett egy saját találmányu telespektroskoppal és azóta egyre tökéletesítette készülékét. Miután a telespektroskop most már teljesen elkészült, az első praktikus kísérlet fogja megmutatni, milyen értéke van az új találmánynak. A készülék némileg hasonló a távfényképészethez és a silenium egyik különös tulajdonságának a felhasználása képezi a titkát. Armengaud készülékéhez az eszmét egy mozgófénykép előadása szolgáltatta.

— **Londoni nagykövetség a királynál.** A király ma délben magánkihallgatáson fogadta gróf Mensdorff-Pouilly-Diedrichsteln Albert londoni osztrák magyar nagykövetet.

— **Wright Orville katasztrófája.** Barzini Luigi olasz újságíró egy táviratban elmondja Wright Orvillenek a katasztrófáról tett nyilatkozatát. A megsebesült fentaláló az orvosai ellenzésére is magához kérte az elpusztult repülőgép egyik csavarját és miután néhány percig vizsgálta, így szólt:

— Most már értem. Látja itt kérem ezt a mély bevágást? Ez azt mutatja, hogy a csavar valamelyik fordulaton beleütközött a kormányzó készülék aczélsrudjába. Így aztán se a csavar, se a kormányzó készülék nem tudott tovább működni. Hallottam magam mögött valami gyanus zörejt, de nem néztem hátra, mert észrevettem, hogy a kormányzó készülék nem engedelmeskedik. Hirtelen meg akartam állapodni és ki akartam kötni, de abban a pillanatban félrebílt az alkotmány és lezuhant. Csak arra emlékszem még, hogy Selfridge hadnagy keserves ajveszékelésben tört ki.

— **Eulenburg herceg ügye.** Eulenburg herceg szabadlábrahelyezése ellen az ügyészség fölfolyamodott a kamaratörvényszékhez főleg azért, mert kaució nélkül bocsátották szabadon Eulenburgot. A szabadlábra való helyezés meglepte az ügyészséget annál is inkább, mivel a vizsgálati fogház kórházában már berendeztek Eulenburg számára egy betegszobát. Azt nem kifogásolta volna az ügyészség, ha a herceget megfelelő rendőri felügyelet alatt egy magánstanatóriumban helyezték volna el. A főtörvényszék az ügyészség fölfolyamodása dolgában 48 órán belül határozni fog. Mihelyt Eulenburgot szabadlábrahelyezték, azonnal megszüntették vele szemben a rendőri felügyeletet is. Eulenburg elbucszott a Charité hivatalnokaitól és sajnálkozását fejezte ki azon, hogy oly sok kellemetlenséget szenvedett nekik. Az utóbbi napokban olyan rosszul volt a herceg, hogy a világosság is bántotta s szobájában az ablakok állandóan le voltak függönyözve. A hercegné és fiainak kérésére a Charité orvosai a távozás előtt még egyszer megvizsgálták Eulenburgot és konstataáltak, hogy egyelőre nem lehet elszállítani a liebenbergi kastélyba.

— **Kolossa Géza temetése.** Nagy katonai pompával, a főváros előkelő társaságának élénk részvétele mellett temették el ma délután fél négy órakor Kolossa Géza rendőrfelügyelőt. A gyászszertartás a farkasréti temető halottsházájában volt, amelyet az alkalommal gyászpompába vontak. A diszes ravatalok pálmák és délszaki növények vették körül, mellette kandaláberek és gyertyák égtek. A koporsót elhalmozták temérdek koszorúval, amelyet az elhunyt tisztelői és barátai küldtek. A gyászszertartás fél négy órakor kezdődött. Rosta házy Kálmán krisztinavárosi plébános beszentelte a halottat és megható imát mondott felette. A szertartás alatt az egyházi énekkar gyászdalokat adott elő. A gyászszertartás után hat huszár a diszes koporsót hatlovas gyászhintóra emelte és megindult a menet. Elöl haladt egy szakasz gyalogos rendőr Fasching Antal felügyelő vezetésével. Ezt követte egy szakasz huszár gyalog, majd a katonazenekar, amely gyászdalokat adott elő. Ezután egy rendőr az elhunyt eskőját és kardját, egy rendőr párnán az érdemrendjeit és kitüntetéseit vitte. Utána következett a koporsóval a gyászhintó, amely mellett huszár, rendőrök és az enterprise gyásztisztjei lépdeltek. A gyászduló után ment a megtört, gyászoló özvegy, a család tagjai és a nagy, előkelő gyászoló közönség. A menetet egy szakasz huszár zárta be. A sir mellett Rosta házy Kálmán krisztinavárosi plébános imát mondott és a halottat újból beszentelte. Ezután a huszárak sortűzet adtak, a zenekar eljátszotta a Gotterhaltet és a halottat elföldelték. Boda Dezső főkapitány megbízásából dr. Pekáry Ferenc főkapitányi helyettes és Schöbert Ferenc főkapitányi titkár fejezték ki a gyászoló családnak a főkapitány részvétét és egyuttal kimentették, hogy a vég-tisztességadáson nem jelenhetett meg, de ugyanabban az időben az udvari ebédre volt hivatalos.

— **Felhívás!** A „Budafoki Erzsébet-Menház” építési költségeire kibocsátott gyűjtővevő elszámolása végett tisztelettel felkértem mindazokat, akik a gyűjtés érdekében közreműködni szivesek voltak, hogy a gyűjtővevőket, tekintet nélkül a gyűjtés eredményére, e hó végéig Bossányi Gusztáv pénztáros címére, Budafok, visszaküldeni sziveskedjenek.

— **Egy francia pánczélos katasztrófa.** Rövid tudósításban beszámoltunk már arról, hogy a „Latouche Treville” nevű pánczélos hajón, amely a hiesi kikötőben vesztegelt, robbanás történt. A hátsó toronyban egy ágyú belsejében, egy töltény meggyulladásából származott. Toulonból érkezett táviratok szerint a legénység közül 13 ember meghalt, kettő súlyosan megsebesült. Két halottnak s pedig a hátsó toronyban vezénylő altisztnek és egy uloncznak holttestét eddig nem találták meg. Annyit tudnak róluk, hogy a robbanás mindkettőjüket 30 méternél magasabbra vetette fel, ahonnan a cirkáló mögött a tengerbe estek. Mint a Couronne katasztrófájánál, ugyilyenleg is a szerencsétlenül jártak valamennyien bretagneiek. A tengerészeti prefektúra bejáratai előtt nagy embertömeg gyűlt össze, amely aggódva kér felvilágosításokat. A prefektúra azonban vonakodik a részletekről nyilatkozni és az áldozatok neveit közzétenni. A tömeg tiltakozik a prefektúra eljárása ellen. Az izgatott hangulathól kifolyólag több incidens történt. A tengerészeti prefektus megjelent a pánczélos cirkáló fedélzetén, hogy bevezesse a vizsgálatot. Ez alkalommal beszédet mondott az életbenmaradottakhoz. Thomson engerezesi miniszter ma Toulonba érkezett.

— **Milyen eredetű volt a Megváltó?** Oxfordban a vallások története letárgyalására nemzetközi kongresszus gyűlt egybe. Ezen a kongresszuson Haupt Pál professzor arról a témáról érkezett, hogy Jézus milyen eredetű volt? A tudós professzor már régebbi idő előtt azt állította, hogy Jézus ariai eredetű volt. Haupt argumentumai ezek:

A syriai Orontes folyó mentén fekszik Hamah városa, amelyet a biblia Hamath-nak nevez. A város 100 mérföldnyire van Damaskustól és 250 mérföldnyire Jeruzsálemtől. Hamath az ókorban nagy jelentőségű város volt és az ó-szövetségi szentírás vagy harminczszor említi. A Királyok könyvében olvassuk: „Az asszir király... Hamathból hozott férfiakat... és a samariai városokban Izrael fiait helyett telepítette le”. Haupt azt mondja, hogy ez a Hamath Galileában keresendő és hogy a hamathi férfiak ariai eredetűek voltak, akik által a galileai népfaj gyökere változáson ment át és hogy Jézus az ujonnan betelepítettek törzsből való. Az Evangélium azon helyei, amelyek szerint Jézus Dávid házából származott, későbbi betoldások, abban a reményben, hogy ezáltal a zsidókat megnyerik a kereszténységnek. Ez röviden Haupt tanár elmélete. Berlinben Giessmann, Kopenhágában Dunkel, dr. Jahuda és Gibson nyilatkoztak ellene. Szerintük egy ismert helyet nem lehet minden indokolás nélkül máshová áttenni és hogy Hamath új fekvése elé akadályok gördülnek. Ugyanis épp a Királyok könyve említi, hogy Jeroboam király útra meghódította birodalmának határvárosait: Damaskust és Hamathot. Ennek nem volna értelme, ha Hamath Galileában lett volna. De még abban az esetben is, ha Hamathot galileai városnak fogadjuk el, be kellene előbb bizonyítani, hogy a hamathi férfiak mind ariai eredetűek voltak, akik teljesen magukba olvasztották Galilea régi lakóit és hogy Krisztus születésénél Galileában semiták egyáltalában nem telepedtek le. Haupt tanár a bal-timori John-Hopkins-féle egyetem tanára és nagy híri orientalista és assziológus. Most az oxfordi és cambridge-i egyetemek véleménye fogja eldönteni Haupt új elméletének sorsát.

— **Sziámnak megkegyelmeznek.** Az a hír, hogy az állatkert elefántját, Sziámot, amely az apóliát megölte, agyonlövők, nem felel meg a valóságnak. Ráthonyi Zoltán, az állatkert igazgatója előterjesztést tett a tanácsnak, amelyben bejelenti, hogy Sziámot biztonságba helyezte. Az új állatkertben különben is olyan lesz az építkezés, hogy szerencsétlenség egyáltalában nem fordulhat elő. Sziám agyonlövése, — mondja az előterjesztés — már azért is fölösleges, mert nagyon bizonytalan, hogy utána szelidebb elefánt fogja-e képviselni a hatalmas állatfajt.

— **Emlékiünnep.** A győri függetlenségi és 48-as párt két elhunyt elnökének, Hilberth Károly és Vörös Jenőnek emlékére ünnepet rendezett, amelyen a nagyhatású szónoklatokat Tauber Károly és dr. Vajda Emil tartották. Az ünnepi ülésen Szabó István elnökölt.

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPÉNZÉRT félárban:
rabánkódhatik minden ember finoman és elegánsan az ország- Zélinger Samu elsőrangú és ismert őr-szábjánál

— **Kitüntetett postamesterek.** A király Tarbay Ede és Gyűszű István postamestereknek, a közszolgálatból történt megválásuk alkalmából, sok évi hű szolgálataik elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozta.

— **Laibachi zavargások.** A tegnapi este nyugodtan folyt le s az éjszaka folyamán sem történt rendezavarás. A polgárokból alakult bizottság mindent elkövet, hogy a rendet fentartsa. A szlovén újságok erősen izgatnak, hogy a 27. gyalogezred tisztjeinek lakásukat mondják föl. Most arról van szó, hogy a tisztet társadalmilag is bojkottálják. Egy tisztet tegnap az utcán gyalázó szavakkal illették s a mikor ez a tiszt bement egy kávéházba, ott is fütyül fogadták. A tiszt kénytelen volt a kávéházat elhagyni.

Prade tárczanélküli német miniszter a következőképpen nyilatkozott a laibachi zavargásokról:

Én meg tudom érteni a németek botránkozását és ebben magam is osztozom. Amint a történetről értesültem, azonnal intervenáltam illetékes helyen. Feltett szándékom, hogy báró Bienerth belügyminiszterhez is elmegyek és megkérem, hogy a község részére biztosított rendőri intézkedési jog ismét elvonassék. E hihetetlen zavargások után feltétlenül indokolt, hogy a rendőri hatalom visszaadassék az államnak. A kihágások pedig nem hogy mérséklődnek, hanem ismét megújulnak. Ez nem maradhat így, Hallatlan botrány, hogy éppen ebben a városban, amely mikor a földrégés elpusztította, tulnyomó részben német pénzen és a németek munkájával épült fel ismét, most a németek ellen ilyen hajsztát üznek. Hír szerint a németeknek az utcán már az életük sem biztos. E tekintetben követeléseim a következők: 1. Teljes mértékű védelmet kívánok a németek személyi és vagyoni biztonságát illetőleg. 2. A rendőri hatalom visszaházasandó az államra. 3. A zavargások ügyében német vizsgálóbíró küldendő ki és a zavargók szigorúan megbüntetendők. 4. A helyőrség jelentékenyen szaporítandó, hogy ezáltal a németek keltő oltalomban részesüljenek a szlávok sovínizmus ellenében. Követeléseimnek a laibachi események oly súlyt kölcsönöznek, hogy azok teljesítése biztosra vehető. A többi örökös tartományoknak is elrettentő példát kell szolgáltatni.

A horvát jogpárt klubja, Hriba laibachi polgármesterhez a következő táviratot intézte:

„Az egész horvát nép rémülettel és mély fájdalommal tiltakozik a német szoldateszka vérengzése ellen, amelyet bünnös módon felhúítottak arra, hogy ártatlan embereket megöljenek. Fogadják mely részvétünk kifejezését az elesett áldozatok felett!”

Laibachból jelentik éjjel: Társadalmi téren agitáció indult meg a tiszték ellen. Ha nyíltan nem is fordult még elő összetűzés, de társadalmilag bojkottálják a tiszteket s akárhánynak felmondták a lakásokat.

— **Egyiptomi sötétség egy egér miatt.** Az elmúlt hétfőn este Geni városa több, mint negyedórán sötétségben maradt. Az elektromos világítás hirtelen felmondta a szolgálatot. Nem kevesebb mint 166.000 égő aludt ki. A középponti villanytelepen vizsgálni kezdték a baj okát. Több mérnök és gépész kutatta a baj okát. Nagynehezen végre kifürkészték a dolgot. Az ok elég furcsa volt. Egy gépházba valahogy egy egér a gépek közé jutott. Itt a dinamó rézkefeje a lábát elkapta és ennek következtében a kontaktus megszünt és Genfre sötétség borult. Az egér természetesen szénné égett. Ott találták a mérnökök a dinamón koromleketét, mozdulatlanul. A hibát ezután gyorsan kiperálták s a rossz utra tévedt állatkát a városi világítási muzeumban helyezték el.

— **Házasságok.** Szántó Jenő m. kir. budapesti 1. honvéd-gyalogezredbeli főhadnagy, kezelőtiszt eljegyezte Virágh Marikát, Virágh Józsefnek, a budapesti Gizella-malom műszaki vezetőjének és neinek, született Bakay Franciskának egyetlen leányát.

Dr. Baumfeld Lajos ügyvéd eljegyezte Fischer Arankát, Fischer M. Ignác, a székesfehérváros fuvartelepi igazgatójának leányát.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterében, Budapest, VII. Erzsébet-körút 29. l. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek: **finom öltönyt... 21 frtért nagyon finom prima öltönyt 26**

— **Ülések és tüntetések.** A kávéházi munkások ma éjjelre hirdetett három ülése közül este nyolcz órakor a Király-utca és Csányi-utca sarkán lévő Hersch-féle vendéglőben tartották meg az első. Mindkét terem zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel. Elnöknek Krausz Ferencet, jegyzőnek Fekete Lőrinczet választották meg. A politikai helyzetről Vincze Sándor beszélt, aki felszólította a munkásokat az általános választói jogért való küzdelemre. A segédek és kávéások közötti helyzetről Vágó Béla, Fodor Pál, Fáber Oszkár és Strausz Ferenc beszéltek. A beszédek nyomán egy oly értelmű javaslatot fogadott el a gyűlés, amelyben a munkások és kávéások között kitörő újabb harcokért a kávéásokra hárítják a felelősséget. Ezenkívül a kávéházi munkások még két ülést tartottak a fővárosban, melyeken szintén hasonló értelmű javaslatokat hoztak.

A gyűlés befejezésével a munkások, körülbelül háromszázan, tüntetni indultak az általános választói jog érdekében. A tüntető munkások a Király-utcán, az Erzsébet-köruton, a Dohány-utcán a „Népszava” szerkesztősége elé mentek. Utközben, amikor a menet a New-York-kávéház elé ért, egy a tüntetőkhöz nem tartozó suhanc kövel bevverte a New-York-kávéház ablakát. A rendőrség az egész utvonalon követte a menetet, de beavatkozásra, daczára a New-York-kávéház előtt történt incidensnek, zászlóság nem mutatkozott.

Az Intim-színház helyiségében szintén népgyűlés volt ma este hét és fél órakor, melyet a szocialista munkásság rendezett. Elnöknek Garbay Sándort választották. Az ülés Furnemont Cleon belga szocialista képviselő francia nyelven tartott előadásával kezdődött a plurális választói jogról. Az előadást Pór Adolf tolmácsolta. A gyűlésre a rendőrség nagy apparátussal vonult ki, beavatkozásra azonban nem került a sor. A gyűlés után négy-ötezer ember a „Népszava” szerkesztősége elé ment, ahol munkásdalokat énekeltek és hangosan tüntettek a választói jog mellett. Az ablakból Buchinger Manó és Tarczay Lajos mondtak beszédeket, melyek után a tömeg újra kivonult az Erzsébet-körutra, a rendőrségnek azonban itt sem volt oka a beavatkozásra.

Az Erzsébet-köruton levő Berger-kávéházban délután hat órakor körülbelül kétszáz munkás foglalt helyet és tüntetni kezdett. A kávéház tulajdonosa értesítette a rendőrséget a tüntetésről, mire a VII. kerületi kapitányságról megjelent Wolkenberg rendőrfelügyelő, akinek felszólítására a munkások csendben elhagyták a helyiséget.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Az öngyilkosságok történetében szinte példátlanul áll az az öngyilkossági eset, amely Handlován történt. Rahut József nevű 72 éves bányász munkaképtelenné lett. Nemrég a fiahoz költözött Handlovára, ott akart megtelepedni. A munkában megöregedett ember nagyon unta a télenlést, ezért szánta magát halálra. Dinamitot tett a hasára és meggyújtotta. A fölrobbant dinamit darabokra tépte. A rendőrség most azt kutatja, hol szerezte az öt ember a dinamitot.

— **Tehervonatok karambolja.** Bécsből érkezett távirati jelentések szerint Favoriten-Rangier bahn-hof állomáson ma reggel négy órakor két tehervonat összeütközött, minek következtében mindkét lokomotív megrongálódott és az egyiknek kocsija kisklott. Három vonatkísérő könnyebben megsebesült. A forgalom a szomszédos állomások közt délelőtt 9 óráig szünetelni volt kénytelen.

— **Öngyilkos gyógyszerészség.** A Debreczen-szállodában ma este tizenegy óra tájban öngyilkosságot követett Zs. Nagy József gyógyszerészség. A szerencsétlen ember 80 gr. morfiomot és 200 gr. karbolsavat vett be s rögtön meghalt. A rendőrséghez intézett levelében javíthatatlan könnyelmű voltát említi öngyilkosságának okául. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

Magyar-utca 6. az emeleti teremben. Muzeum-körút és Kossuth Lajos-utca sarkán mellett

Csütörtök, szeptember 24.

Wirtz I. meghalt, jelt rokkant. Pátember szon. Fájly évében.

rendes ketow-c... al utol... yányoss... néhány tyáival... trikuskok... moristák... általános évadnak... zonynya...

x B... x F... 3. szám... szerelt t... a gyerm... x Z... Linhart... Hunyadi... x S... vesztette... iparunk... hiányoka... pest, VII... múltbaki... teljesen... dógga e... állitáson... műfűzők... Részletes... mentve...

SZIN

(*) S... ápesten... vezték a... nak veze... azonban... korona é... is, ezenk... jában les...

(*) S... de Saras... hegedün... tudódott... Tizenöt-t... risi konz... művészet... meg, abo... ték. A c... és meghi... annyira n... né, hogy... düt nyujt... — An... halt, az é... kezébe é... Hogy...

25	r
26	s
27	v

— **Halálozások.** Özv. Lerch Károlyné, szül. Wirtz Luiza tegnap este 8 órakor 77 éves korában meghalt Budapesten. A ritka jólelkű matrózat kiterjedt rokonság gyászolja.

Papp Ernőné, szül. Várady Mariska szeptember 18-án, életének 26-ik évében meghalt Szarvason. Fái Fáy Jenő vállalkozó-mérnök életének 64. évében Budapesten elhunyt.

— **Az utolsó hét.** A Beketow-czirkusz elért utolsó rendes műsorának utolsó hetéhez. E hó 30-án a Beketow-czirkusz befejezi rendes évadját, ez alkalmával utoljára kerül színre a Helgoland című látványosság, melynek oly nagy sikere volt. Még csak néhány napig lépnek fel: Gontard Félix idomított kutyáival és macskáival, a Marsani testvérek excentrikusok, Moric és Vincent, az annyira kedvelt humoristák, a Staigs testvérek, akiknek mutatványa általános feltűnést keltett stb. A sikerekben gazdag évadnak utolsó hetében a közönség minden bizonynyal sűrűn látogatja a czirkuszt.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-léle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Szerencsétlen egyén, ki lábát vagy kezét elvesztette, de szerencse a szerencsétlenségben, hogy iparunk már a legnagyobb művészettel pótolja e hiányokat. A „Magyar Orvosi Műszertár” (Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.) jóállás mellett készít oly műlábakat és műkezeket, melyek az elötagokhoz teljesen hasonlóak. Sok szerencsétlent tett már boldoggá e jeles magyar cég, ki legutóbb a pécsi kiállításon is ezüst éremmel lett kitüntetve. Ugyanott műfűzők, támgépek stb. stb. a legjobban készítettnek. Részletes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld a cég.

6 vizit. **Fénykép 1⁵⁰ Ft**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ
 BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Godovszki Lipót** zongoraművészt, aki Budapesten is fényes sikerrel hangversenyzett, kinevezték a bécsi zenekonzervatórium mesteriskolájának vezetőjévé. Közvetlen előde Busoni volt, aki azonban lemondott erről az állásról, amelylyel 14.000 korona évi fizetés jár. Ennyit fog kapni Godovszki is, ezenkívül pedig annyi szabadságidőt, hogy módjában lesz különböző városokban hangversenyezni.

(*) **Sarasate hegedűje.** A most elhunyt Pablo de Sarasate 100.000 korona értékű Stradivarius-hegedűt szokott játszani. Erről a hegedűről most tudódott ki, hogy nem is volt a művész tulajdona. Tizenöt-tizenhat esztendősi fiú lehetett, amikor a párisi konzervatóriumon befejezte tanulmányait. Első művészeti körutját hazájába, Spanyolországba tette meg, ahol mindenfelé nagy lelkesedéssel ünnepelték. A csodafiu híreőről Izabella királyné is hallott és meghívta egy estére. A zseniális művész játéka annyira magával ragadta a zenéért lelkesedő királynét, hogy egy, a tulajdonában lévő Stradivarius-hegedűt nyújtott át a művésznek.

— Amíg él, addig az öné ez a hegedű. Ha meghalt, az önhöz legméltóbb hazánkbeli művész vegye kezébe és játszsze rajta.

Hogy most meghalt Pablo de Sarasate, a hegedű

előtt tartják meg a kormány képviselőinek és a meghívott közönségnek jelenlétében.

(*) **A Filharmóniai Társaság** felkéri ujonnan jelentkezett bérlelt, hogy előjegyzett jegyeiket hétfőn, szeptember 28-án sziveskedjenek átvenni, mert akkor jár le a régiak előjoga. Mivel közel hatszáz új bérlelő van előjegyzésben, a jegyek kiadása a jelentkezés sorrendjében történik.

(*) **Uj Törökország.** Az Uránia-Színházban holnap, csütörtökön este kerül színre először Strausz Adolf „Uj Törökország” című darabja, mely nemcsak aktualitásával, hanem kiállításával is nagy vonzó ereje lesz az idei színházi évadnak. Az I. felvonás „Kincses főváros” cím alatt Konstantinápoly mesés kincseit és érdekességeit, a II. felvonás az utcai nép életét, a III. felvonás pedig az új török mozgalmakat mutatja be. Remek mozgóképek is illusztrálják a darabot, köztük a Szelamlik, a vértelen forradalom, az utcai élet, stb.

(*) **Muzeumok és könyvtárak.** A Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének évi jelentése Mihalik József kir. tanácsos szerkesztésében most készült el. A jelentést a muzeumi és könyvtári szövetség ez idei közgyűlésén fogják bemutatni. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége az 1907. évben főnállásának tizedik és harmadik évkörének második évét töltötte be. A főfelügyelőség kettős feladatának, hogy tudniillik az állami segítségben részesülő tudományos közgyűjtemények fölött az állami felügyeletet gyakorolja és hogy a muzeumi és könyvtári ügy fejlődését az egész országban a tudomány és közművelődés érdekeinek megfelelőleg irányítsa, ez évben is igyekezett a rendelkezésre álló anyagi és erkölcsi eszközök felhasználásával megfelelni. A társadalmi tényezők által fentartott tudományos közgyűjtemények közül az 1907-ik évben hetvenhat intézet tartozott a főfelügyelőség hatáskörébe. A főfelügyelőségnek 246.052 korona 92 fillér állott a rendelkezésére a muzeumi és könyvtári ügy fejlesztése terén reá váró feladatoknál. A közgyűjtemények anyagi támogatásánál az a cél lebegett előtte, hogy a rendes évi segély folyóztatásán kívül nagyobb alkotással is járuljon a muzeumi ügy fejlesztéséhez. A hatáskörébe tartozó intézetek támogatásánál nem elégedett meg a helyi szükségletek kielégítésével, hanem elvi intézkedéseivel oda törekedett, hogy a muzeumi és könyvtári ügy színvonalát emelje és hazánk tudományos gyűjteményeit minden irányban képesé tegye a közművelődés szolgálatában rájuk váró fontos hivatás betöltésére. A jelentés a továbbiakban ismerteti a főfelügyelőség működését, majd beszámol Vosinszki Mór szekszárdi apátplebános elhunytáról és a főfelügyelőség tagjainak kinevezéséről. Azután részletesen ismerteti az állami felügyelet alatt álló gyűjtemények állapotát, melyek közül 27 megyei vagy városi (községi) hatóság által fentartott, 13 egyházi hatóságé, 34 egyesületi alapon fentartott és 1 magántulajdon. A főfelügyelőség új szabályzatának ismertetésével ér véget a 312 oldalas munka.

(*) **A Királysínház ujdonsága.** A Királysínház első nagy operett-bemutatója, „A hollandi lány” teljesen megelégt azoknak a várakozásoknak, amelyeket a színház a darab előadásához fűzött. Az operett eddig ötször került színre teljesen eladott ház előtt és a szereplők közül különösen nagyon tetszik Pálmay Ilka, akinek a szoknya-dalát esténként négy-ötször ismételteti meg a közönség. Mellette Petrás Sárának, Borossnak, Németh Józsefnek, Királyinak, Kosáry Emminek és Papirnak jut ki bőven a közönség elismeréséből. „A hollandi lány” e hét minden estéjén színrekerül, míg vasárnap délután Martos Ferencz revüjének, a „100 év múlva”-nak az előadását ismétlik meg olesó helyvárakkal.

(*) **A Dugonics-Társaság.** A Dugonics-Társaság, mint Szegedről írják, a nyári szünet után most vasárnap tartotta meg első fölolvasó ülését, a közönség nagy érdeklődése mellett, Lázár György előnöke alatt. Kisteleki Ede r. tag szép költeményeiből olvasott fel néhányat, Tömörkény István r. tag „Öreg Haska kifomálása” czimen népies rajzot mutatott be. Ditrói Nándor vendég költeményekkel szerepelt, utána Cholnoky Jenő egyetemi tanár tartott igen érdekes előadást Khináról. Ez volt az első kísérlet arra, hogy a társaság fölolvasó ülésein a tudományos színezetű előadásokat vetített képekkel kísérik. A kísérlet nagyon jól bevált. A fölolvasó ülések rendszeren délután négytől hat óráig szoktak tartani, ezuttal azonban, Cholnoky ezen érdekes előadásának hatása alatt a hallgatóság egynegyed nyolcz óráig együtt maradt s mikor az előadó az idő előrehaladottsága miatt be akarta fejezni beszédét, sűrű tapsok kérték annak a folytatására. A társaság a vetített képekhez való felszerelést állandósítja.

(*) **A Nemzeti Zenede pályadíj-bíráló bizottsága** tegnap itélkezett a gróf Zichy Géza-féle pályadíjra beerkezett tizenegy pályamű fölött. A pályadíjra két művet találtak érdemesnek, a „Feriike” és a „Musae florent in pace jucunda” jeligés pályaművet. Az elsőnek a szerzője Siklós Albert zeneszerző, a másodiké ifj. Toldy László, a Nemzeti Zenede tanára. A négy száz korona pályadíjat a két szerző közt megosztották. Dicséretet nyert a „Magyar műzene és nem népdalzene” jeligés pályamű, melyet a pályanyertes zeneművekkel együtt a zenede egyik legközelebbi zenekari hangversenyén elő fognak adni.

(*) **Az egyházművészeti kiállítás berekesztése.** Az Iparművészeti Társulat egyházművészeti kiállítása holnap, szerdán este zárul be a városligeti Műcsarnokban. A kiállítás, amely a maga nemében az első volt az országban, ugy erkölesileg, valamint anyagilag is szép sikert eredményezett.

(*) **A Műcsarnokból.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatósága a nyári szünet után első ülését a jövő hét folyamán tartja meg a városligeti Műcsarnokban. A Társulat választmányja szünet után október hóban ül össze először ülésre.

(*) **Az első gyűjteményes kiállítás.** Az idei művészeti szezonban az első gyűjteményes kiállítást a Könyves Kálmán Társaság szalonjában rendezik a külföldön élő Józsa Károly festőművésznök alkotásaiból. A rendezéssel már annyira elkészültek, hogy szombaton, e hó 26-án bemutathatják a sajtó képviselőinek és az ünnepélyes megnyitást vasárnap dé-

Nyilt-tér

(E rovatban közzétettéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szeminariuma
 Budapest, IV., Magyar-utca 3. szám.
 Kiváló sikerrel és alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
 Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Kitünő csemegeszőllöt

tokaj szerint vagy vegyesen szállít postakó saranként 2 korona 50 fillérért
Lengyel Zoltán gazdasága
 Kraszna Szilágy-megye.

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Főv. nyári színház
25 Péntek	A társadalom támaszai	—	Kutya van a kertben	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Törökorsz.	A Gyurkovits-lányok
26 Szombat	A társadalom támaszai	Siegfried	Diákélet	A hollandi lány	A nagymama	—	Boccaccio
27 Vasárnap este	Liliomi társadalom támaszai	Tosca	A tantomó Csókon szerzett völegény.	100 év múlva	A csaszai katonák	—	Csók királyi koronázási rangok

FŐVÁROS.

A közmunkatanács ülése.

— Wekerle elnököl. —

Budapest, szeptember 23.

A főváros közmunkatanácsának legutóbbi ülését jelentőség dolgában ezuttal nagyban emelte az a tény, hogy az elnöki széket dr. Wekerle Sándor miniszterelnök foglalta el. 1870 óta, amikor gróf Andrássy Gyula elnököt a közmunka tanácsának ülésén, ez az első eset, hogy a miniszterelnök ezen a tanácskozáson részt vesz. Wekerle Sándor — mint értesülünk — gyakrabban el akarja foglalni a közmunkatanács elnöki székét, mert közvetlenül meg akarja ismerni a főváros fejlődésével kapcsolatos ügyeket. Ki is jelentette a miniszterelnök, hogy ezélja az, hogy megismerje a főváros szabályozási kérdéseit és ismereteit felhasználhassa Budapest felvirágoztatására.

Az ülés lefolyása ez volt:

Az ülés megnyitása után Tolnay Lajos, mint a közmunkatanács legidősebb tagja, üdvözölte a miniszterelnököt. Felemlítette, hogy 1870 óta most történik először, hogy a miniszterelnök, mint a közmunkatanács elnöke megjelent az ülésen, hogy a tanácskozáson vezesse. A közmunkatanács 1870-ben alakult s akkor történt meg egyetlen egyszer, hogy gróf Andrássy Gyula akkori miniszterelnök, a közmunkatanács ülésén elnököl. Tolnay ama reményének adott kifejezést, hogy ezentúl a bizottság tagjainak többször lesz alkalmuk a miniszterelnököt körükben üdvözölhetni. Wekerle miniszterelnök megköszönte az üdvözlést s kijelentette, hogy örömmel jött e helyre, hol közvetlenül megismerheti a főváros szabályozásával kapcsolatos ügyeket. Hangsúlyozta, hogy minden lehetőleg meg akar tenni a főváros fejlesztésének érdekében. Az üléssel fogadott nyilatkozat után áttértek a napirendre.

Napirend előtt az elnöklő miniszterelnök üdvözölte a közmunkatanács két új tagját, dr. Müller Kálmán főrendiházi tagot és Hosszopoczky Alajos miniszteri tanácsost. Azután dr. Heltai Ferenc szólt fel és hivatkozva a közmunkatanács évi jelentésére, indítványozta, hogy az elnöknek jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék azért, hogy a főváros szabályozási történetét megíratta. Azután áttértek a napirendre, amelynek több fontos tárgya volt.

Zielinszky Szilárd szótvetette, hogy a Máv. új sinépitésének közigazgatási bejárásán az elnöklő miniszteri tanácsos nem engedte meg, hogy a közmunkatanács és a főváros képviselői a tárgy érdeméhez hozzászóljanak. Hosszabb vita fejlődött ennel a kérdésnél, melyhez hozzászóltak Wekerle Sándor elnök, Tolnay Lajos, dr. Bárczy István polgármester, dr. Heltai Ferenc, Kun Gyula és Némethy Károly miniszteri tanácsos. A vita azzal ért véget, hogy Wekerle Sándor elnök kilátásba helyezte, hogy a dolgot segíteni fog.

A kereskedelmi miniszter megküldötte az új ipartörvény-tervezetet a közmunkatanácsnak is. Ezzel kapcsolatban is nagyobb vita támadt, mert a közmunkatanács a telepengedélyezési eljárásokat a saját hatáskörébe akarja utaltatni. Wekerle elnök, Bárczy polgármester, dr. Heltai Ferenc, Hauszmann Alajos és Szabó József bizottsági tagok hozzászólása után határozatba ment, hogy ebben a kérdésben az elsőfokú hatóság ezentúl is a kerületi előjáróság marad, de meghívandó lesz a tárgyalásokra a közmunkatanács is.

Ezután dr. Heltai Ferenc indítványára kimondotta a közmunkatanács, hogy felkéri a kereskedelmi kormányt, hogy a másodrendű vasutak törvénytervezetét küldje be véleményadás céljából. Felkéri továbbá a kereskedelmi kormányt arra is, hogy az e tárgybán összehívandó ankétra a közmunkatanács és a főváros képviselőit is hívja meg.

Végül tárgyalták a Gellért-hegy déli lejtőjének a szabályozására szükséges másfél millió korona költség fedezetének a kérdését. Arról van ugyanis szó, hogy a községi pénztárt, avagy a fővárosi pénzalapot terheljék-e meg a költséggel. Hosszas tárgyalás után ezt a régi keleti vitás kérdést most sem döntötték el és a legközelebbi ülésre halasztották.

(A belvárosi iskolaszék a kultuszminiszterhez. A belvárosi iskolaszék legutóbbi üléséből üdvözlő feliratot küldött gróf Apponyi Albert kultuszminiszternek. Az iskolaszék azért üdvözli a minisztert, mert az ország iskolaügyét nagy lépéssel előbbre vitte.

(Uj iskolaigazgatók. A tanács az Egressi-uti elemi leányiskola vezetésével Vajda Ferencet, a felsőerdősori iskola vezetésével Dobos Jánost bízta

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—39.

Gyógytényezők:

Elektromágneses gyógyítás.

Röntgen sugarakkal való kezelés.

Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).

Kék fényvel való kezelés

Villamos hőfürdők (Elektrotherm).

Villamos fényfürdők.

Villamos masszázs (Vibratio).

Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.

Villamos vízfürdők.

Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —

Közelés egész napon át. — — Kívántra prospektus

Ideggyengeségi állapotok

Almatlanság.

Hűdések (Paralysis).

dérfájdalmak, idegzsábák (Neuralgiák, Ischias).

Gerincvelősróadás (Tubos.)

Szívbetegségek.

Véredényelmeszesedés.

Köszvény és csusz (Rheuma, huygysavas lerakódások, izületi és csontbajok.)

Székrekedés.

Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység.)

Bőrbajok. Bőrvizkeg

Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság.)

Aranyeres csomók.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Első nap. —

Kedvező auspiciumok mellett holnap kezdődik a 12 napra terjedő őszi meeting, melynek keretében 3 nagyobb klasszikus verseny és pedig a Földmivvelésügyi minisztérium díja, a St.-Leger és a legifiatalabb éviárat részére kreált St.-László-díj kerül dűlőre. Ezen klasszikus versenyeken kívül azonban az értékes handicapek közül csaknem mindegyik napra jut egy-egy érdekesebb verseny, mely a sportsmanok érdeklődését állandóan fentartani vannak hivatva és így a Magyar Lovar-Egyet a legszebb reményekkel nézhet a meeting fenyének ígérkezű sikere elé, melyet a rendkívül szép őszi időjárás is mintegy előmozdítani igyekszik.

Az idei őszi meeting különösen azért lesz nagyon érdekes, miután a németek majdnem mindenik nagy versenyben indítanak lovat. A negyedik napon dűlőre kerülő Földmivvelésügyi minisztériumi díjban Wafenschmied, a St.-Legerben Südring, a Totalisateur-handicapban Delphin és a Lovaregyleti díjban Waldkatze várjuk a starthoz. Könnyen lehet, hogy egy-két díjat el is visznek tőlünk, azonban a legnagyobb veszély nem a fenti versenyekben, hanem a kétévés Szt. László-díjában fenyeget bennünket, hol állítólag Stossvogelnél is jobb kétévésiek valamelyik képviselőjével szemben tőlünk csak Bruhus lenne hivatva a díj megvédésére, miután Toffi tulsulya miatt nem várható starthoz.

A holnapi első nap programján nagyobb klasszikus verseny nem szerepel, mindazonáltal a nevezéseket tekintve, sikerülne mondhatni és így érdekes sportra van kilátás. A nap legjobban dotált versenye a 10.000 koronával dotált 1100 méter távolságú Hatvani-díj, melyben a legifiatalabb éviárat néhány jobb képviselője, mint Hasznos, Dicső, Mortimer, Gand Signeur stb. mérkőzik. Ezek között a Nil-Desperandum-versenyben félig kész kondíciója dacára is kitűnő futást produkált és előnyös sulyu Grand Signeur győzelmét várjuk, melynek Hasznos és Mortimer lesznek legerősebb ellenfelei. A nap másik érdekes versenye az Őszi kanczadij, melynek Mátka, Arlesienne, Jalouse és Frau Godl találkozására igen nagy sportjelentőséget kölcsönöz.

Jelöltjeink:

- I. Egyed-i-ist. — Gánna
- II. Mátka — Arlesienne
- III. Krouzil lov. — Blaskovich-ist.
- IV. Dabas — Raagast
- V. Apaun — Foglaltó
- VI. Trombitás — Martyr — F.

TÖRVÉNYSZÉK

§ A gyermekbíróóság. Október hó elsején már megkezdte működését a gyermekbíróóság a büntető-törvénysszéken. Egyelőre még csak dr. Kendi Elemér vizsgálóbíró fogja a fiatalok büntetéseik bünygyeiben a vizsgálatot vezetni s minden befejezett s ügyészi indítványval ellátott bünygy a fővárosi bíróság elkészítése céljából dr. Bakonyi Kálmán táblabíróhoz, a gyermekbíróóság tanácselnökéhez kerül, aki 1909. január elsejétől kezdve hetenkint kétszer: szerdán és szombaton délután 3 órakor tárgyalja tanácsával a IV. sz. fővárosi bíróság ezen bünygyeket. Ezeken a fővárosi tárgyalásokon Zsitvay Leó elnök szigorú utasítása folytán a nyilvánosságot képező hallgatóságot nagyon megválogatják. Csakis idősebb koru, tisztesen öltözött férfiakat engednek be majd a teremörök ezeknek a meghallgatására. Ehhez képest utasítva lesznek a teremörök, hogy a tárgyalásokra „tanulni” járó tolvajcseméket kiméletlenül kergessék el ezekről a tárgyalásokról.

§ A hostáti legények. Kilencz napi tárgyalás után ma hajnalban hozta meg a kolozsvári espüdszék verdiktjét Albert Mihály külvárosi fiatal parasztleány és kilencz társa ügyében, kik júliusban egy rendőrt megöltek és egyet megsebesítettek. Az esküdszék Albert Mihályt szándékos emberölés büntetésében, emberölés kísérlete és hatóság elleni erőszak büntetésében, valamennyi vádlottat a szándékos emberölés kísérletének és hatóság elleni erőszak büntetésében és Bányay Mihályt vádlottat mint külvárosi felbujtót is bünygynek mondta ki. Ezért a bíróság Albert Mihályt hat évi fegyházra, Hadházi Samut három évi, Bányay Mihályt négy évi, a többieket pedig két-két és fél évi fegyházra ítélte. A megnevezett három kivételével, a többieket szabadlábra helyezték. A védők az ítélet és az eljárás ellen semmiféle panaszt jelentettek be.

§ Szélhámos pap. Könyvelői életmódja miatt egy parókán sem volt maradása Angyal Béla negyvenhárom éves káplánnak, amíg végre érseki hatósága a mult év elején állásától meg is fosztotta. Azóta teljesen elzüllött s álneven a fővárosban rejtőzködve, különböző szélhámosággal tartotta fenn magát. A mult év májusában két ipolyneki gazda nevére hamisított váltót értékesített a fővárosban, majd két hónappal később Serföző András miskolci gazda nevére újabb váltóhamisítást kísérelt meg, de rajtavesztett és a gazda följelentésére vizsgálati fogásba került. A budapesti törvényszék másfélévi börtönrre ítélte az elzüllött papot, akinek ügyével ma foglalkozott a királyi Tábla első büntető tanácsa, Frenreisz István elnöklésével. A tárgyaláson Magyar István főügyész helyettes a büntetés súlyosbítását indítványozta, mert éppen keresztény pap követte el a büntetést, kinek jó példával kellett volna előjárnia. A Tábla a közzvédő kívánságához képest elrendelte a vizsgálat kiegészítését. A vádlott továbbra is fogva marad.

§ Amikor nem találják a panaszost. Gyanútlanul, mi rosszat sem sejtve ment be ez év márczius 2-án két 16—17 éves cigányfiú, ifj. Berkes Ferenc és Csömör Rudi muzsikálni Bartalos István Rádai-utcai vendéglőjébe. Alig huztak egy-két nótát, a korsmai vendégek egyike, Molnos Péter igazságügyminisztériumi szolga odalépett ifj. Berkes Ferenchez s kivéve a kezéből a hegedűt, rá rivallt:

— Ez az én hegedűm! Ezt úgy lopád a télen a lakásomról!

Mielőtt a cigánygyerek magához tért volna meglepetéséből, már ott volt a rendőr, aki tiltakozása dacára bekísértte. Kihallgatása alkalmával sirva bizonyította, hogy a hegedű az ő jogos tulajdona, az anyja vette két évvel ezelőtt. A büntető bíróság már több ízben tüzött ki tárgyalást a lopás vétségével vádolt cigánygyerek ezen bünygyében, de azt sohasem lehetett megtartani, mert a panaszos Molnos Pétert megidézni nem lehetett, mert a Gömb-utca 6. szám alatt nem lakott soha. Ma aztán az igazságügyminisztériumból idézték meg közvetlenül telefon útján a bíróság egy Molnos Péter nevű szolgát, aki kijelentette, hogy neki soha életében hegedűje nem volt s panasz sem emelt soha. A bíróság most kifüggesztés útján idézi meg a rejtélyes panaszos s ha nyolcz nap alatt nem jelenne meg az ügyészi megbízott által ma elejtett vádátvétele céljából, a bíró a kenyérkereső-eszközétől megfosztott cigánygyereknek kiadja a hegedűt.

§ A vasuti sztrájk vége. A négy évvel ezelőtt lezajlott vasuti sztrájk sok dolgot adott az ország valamennyi bíróságának, de legfőképpen a Kurjának. A vasutasok sztrájkjának, mint ismeretes, azzal vetettek véget, hogy a hadköteleseket katonai szolgálatra hívták be s a forgalmat a vasuti ezreddel és egyéb katonákkal bonyolították le. A késedelmes szállítás miatt nagy csomó kártérési pör zúdult meg ezután, melyek azonban egyforma elbírálás alá estek. A bíróságok mindenkit elutasítottak kártérítési

ÉK

elsején má...
a büntető...
endi Ele...
ttesek bü...
befejezett...
főtárgyalás...
mán tábla...
z kerül, aki...
tszer: szer...
yalja taná...
n büntigye...
Leó elnök...
got képező...
kis idősebb...
k be majd...
Ehhez ké...
a tárgya...
kiméletlenül

követelésével. Ezekben a pörökben az utolsó ügyet most intézte el a Kuria. Klein József kereskedelmi ügynök szállmányának késedelmes megérkezéséből származó kárát követelte az államvasutótól. Az aradi törvényszék elutasította a keresetet s megokolásában kimondotta, hogy vis majornak tekintendő a munkaadó hibáin kívül beállott olyan sztrájk, amely lehetetlenné teszi azt, hogy a munkaadó a munka elvégzésére alkalmazottakat szerezhessen. A nagyváradi királyi tábla, valamint a Kuria megokolásánál fogva jóváhagyta az első bíróság ítéletét.

KÖZGAZDASÁG.

Széll Kálmán — gróf Dessewffy mellett

Budapest, szeptember 23.

A magyar gazdaságsadalom együttérzése az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökségéről lemondott gróf Dessewffy Auréllal gyönyörűen nyilatkozott meg ma az OMGE. végrehajtó-bizottságának gyűlésén, melyen Széll Kálmán mondott hatalmas és Dessewffy érdemeit szépen jellemző beszédet. Már magában véve Széll Kálmán személyi sulya is igen jelentőséget avatja a gróf Dessewffy megmaradásra bírását célzó határozatot, de egyenesen imponálóvá teszi az a páratlan érdeklődés, amelylyel a gyűlés iránt nemcsak a gazdaságsadalom legelőkelőbbjei, hanem még a kormány tagjai is viselkedtek. A gyűlésen ugyanis megjelentek gróf Apponyi Albert közoktatásügyi és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterek, továbbá Mezőssy és Ottlik államtitkárok, örgróf Pallavicini Ede, gróf Zselénszki Róbert és a gazdaságsadalom sok más kitünősége, kiknek együttes megjelenése a legszebb tüntetés volt gróf Dessewffy mellett. Másrészt pedig éppen Széll Kálmán fellépése kifejezésre juttatta az egész magyar közgazdasági világ érzelmeit is, mert hiszen Széll egész közgazdasági tevékenysége inkább a nem agrárjellegű munkában tett el, úgy, hogy az OMGE. eme gyűlése valóban az egész magyar közgazdasági élet óhaját tolmácsolta gróf Dessewffy Aurél lemondásával szemben. És bizalom és ragaszkodás ekkora megnyilvánulásával szemben valóban lehetetlen, hogy gróf Dessewffy visszavonuljon a magyar gazdaságsadalom vezéri polczáról.

Az OMGE. eme nagyérdemű gyűléséről, mely egyúttal a Gazdasági Egyesületek Szövetségének is gyűlése volt, a következő tudósításunk számol be: A gyűlésen Bujanovics Sándor alelnök elnököt, ki sajnálkozással jelenti be gróf Dessewffy Aurél elnök lemondását. Ismerteti az egyesületi tanácsnak a lemondásra vonatkozó állásfoglalását. A tanács méltányolva gróf Dessewffy nagy érdemeit, testületileg kérte őt a maradásra. A lemondott elnökkel szolidaritást vállaltak Bujanovics és örgróf Pallavicini Ede alelnökök is. Gróf Dessewffy elhatározását nem másítván meg, a legközelebbi közgyűlés lesz hivatva az elnöki állást betölteni. Az előterjesztés után gróf Zselénszki Róbert kért szót s bejelenti, hogy előbbeni elhatározását megmászva, ő is szolidaritást vállal gróf Dessewffyval s szintén bejelenti lemondását. Teszi ezt azért, hogy az agrártábor egységes voltát dokumentálja. Reményét fejezi ki, hogy ezáltal el fognak simulni az ügy hullámai. Kijelenti egyúttal, hogy a főrendiházi elnöki állást a gazdasági egyesületi elnöki állással inkompatibilisnek nem tartja. Erre Széll Kálmán emelkedett szólásra, általános figyelem közepette a következő nagyhatású beszédet mondotta:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek gyermekkorra óta tagja és azzal tisztelték meg évtizedekkel ezelőtt, hogy igazgatóválasztmányának tagjává választották. Bevallja, hogy nem volt erre a bizalomra érdemes és melő azért, mert nem gyakran, sőt ritkán vehetett részt az egyesület igazgatóválasztmányi ülésén. Nem azért nem vehette ki a munkából osztályrészét, mintha őt Magyarország földmívelési érdekei, a magyar gazdaságsadalom érdekei a legintenzívebben nem érdekelnék — hiszen tudják azt, hogy ő maga is szenvedélyes gazda, tudják azt is talán, hogy más téren mindenütt és azon téren, amely legnagyobb kört és hatáskört adott arra, hogy Magyarország földmívelési érdekeit szolgálja, amikor a kormány élén állott, nem hanyagolta el az ország földmívelési ügyeit. De talán természetéből folyik az, hogy ahol állandó és

folytos munkát nem végezhet, mert ettől egyéb kötelessége visszatartja, ottan nem jelenik meg gyakran, de ma mégis megjelent. Megjelent azért, mert benső érzés vezeti. Vezeti annak a szolidaritásnak az érzése, melylyel Magyarország minden gazdája együttérz; vezeti az, hogy ő is felemelje szavát, hogy elhárítsák azt a csapást, amely az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet és az ország gazdaságsadalomát érné, ha gróf Dessewffy Aurél elnök ur ő excellenziája, aki páratlan odaadással, ritka kitartással, oly fáradhatatlansággal küzdött évtizedeken át az ország földmívelési érdekeiért, ennek az egyesületnek elnökségéről lemondana. A megjelenteknek az arcából látja, hogy mindannyian azért jöttek ma ide, hogy valóban ellentállást nem tűrő bensőséggel emeljenek szót gróf Dessewffy Aurél lemondása ellen. (Ugy van! Ugy van!) Hogy gróf Dessewffy Aurélnak mik az érdemei és mik az érdekei Magyarország földmívelési ügyének, azt azok előtt, akik ennek közvetlen tanúi és munkásai, esetenként teljesen felesleges. Azt nem is teszi. Csak azt akarja konstatálni, hogy arról, hogy gróf Dessewffy fáradhatatlan buzgósággal és páratlan odaadással és lelkesedéssel képviselte ennek az egyesületnek az ügyeit és azokat az érdekeket, amelyeket ez az egyesület gondozni hivatva van, ők maguk tanúságot tehetnek. Mikor a kormány élén állott, nem egyszer érintkezett vele hivatalos minőségében s ő tehet róla tanubizonyságot, hogy gróf Dessewffy Aurél az a férfi, aki össze tudja egyeztetni az ország földmívelési érdekeinek a legszélsőbb határokig való gondozását az ország közérdekével, minden egyes gazdasági ágának az ápolásával. Nem kereste soha a harsogást és a konfliktust, hanem mindenkor ezeknek kiegyeztetésére törekedett. Ilyen férfunak az elvesztését a vezetésben valóban pótolhatatlannak tartja. Ő, aki szeret minden lényegtelen mozzanatot a maga egész értékében felogni, teljes tisztelettel hajlik meg Dessewffy érvei előtt, de nem osztozik azok helyességében. Aki olyan férfi, mint gróf Dessewffy Aurél, akit lelken nemesség, felfogásának felvilágosodottsága, tisztasága és emelkedettsége erre kiválóan képesessé tesz, tudja mérlegelni s meghatározni, hogy hol van valami összefüggés és hol nincs. Ezért őt inkompatibilisnek nem tartja.

Furcsa eset volna az, hogy ha a közéletnek egyik magas polczon, vezető szerepben ülő férfi inkompatibilis lenne s azoknak az érdekeknek gondozásával, amelyek az ország legnemesebb és legnagyobb érdekei, abban hagyja. Erre a mi közéletünk, hála Istennek, nem is mutat példát. Sőt hivatkozhatik arra, gróf Lónyay Menyhértől kezdve minisztereknek egész sokasága ült ezek mellett a zöld asztalok mellett, részint az elnöki székekben, részint más minőségben. Gróf Szapáry Gyula pénzügyminiszter volt és vezette ennek az egyesületnek ügyeit. Szintúgy Széchenyi Pál is. Gróf Andrássy Aladár ennek az egyesületnek alelnöke s egyúttal a főrendiháznak elnöke volt, Darányi Ignác Magyarország földmívelési érdekeinek ápolója — és hogy mily ápolója és gondozója, azt itt külön lefesteni nem szükséges — lelkes, odaadó, buzgó és eredményekben dúsz munkása az ország gazdasági érdekeinek és elnöke a Magyar Gazdaságsadalomnak. Hiszen ebben az esetben a közéleti férfiaknak egész sorozata jönne inkompatibilis helyzetbe, ami ki van zárva és ami ki kell, hogy zárva legyen. Széll azt tartja, hogy Dessewffy Aurél gróf akkor, amikor főrendiházi elnöki minőségében szavazatot leadta, meg tudta különböztetni azt, hogy mivel tartozik annak az állásnak, amit a kormány kegyéből elfoglal és aszerint cselekedett és nem cselekedett az ország gazdaságsadalomának érdekei ellen. Eltalálta azt a meszyét, azt a határt, amely kényes és nehéz kérdésekben elfogulatlan, igazán igaz és minden irányban objektív és kiváló elméknek a sajátasága, mert ezt eltalálta az ország politikai és gazdasági érdekeinek kívánalmait szerinti és ő nem mint gazdasági egyesületi elnök, hanem mint főrendiházi elnök cselekedett, itt pedig megmarad, mint gazdasági egyesületi elnök és aszerint fog cselekedni: csatlakozik Bujanovics Sándor alelnök ur azon indítványához, hogy a választmány határozza el, miszerint gróf Dessewffy Aurél ő nagy méltóságát lemondása visszavonására felkéri, mert neki ezen testületet elhagyni nem lehet s kéri őt, hogy ezen kérésnek a maga részéről is helyt adjon és engedjen s vonja vissza lemondását. (Hosszan tartó lelkes éljenzés és taps.)

Széll Kálmán beszéde után Hertelendy Ferenc és Szentiványi Árpád hasonló értelemben szólaltak föl. Majd újból Széll emelkedett szólásra, a következőket mondván:

„Tisztelt igazgató-választmány! Pár percze szíves figyelmüket batorodom újból igénybevenni. Azt hiszem, eredményesebb lesz eljárásunk és magára gróf Dessewffy Aurélna nézve talán megkönnyíti az elhatározást, ha a honkrét indítványt akként formulázzuk, hogy az igazgató-választmány elhatározza, hogy a gazdasági egyesület elnökségében nem nélkülözheti gróf Dessewffy Aurélt, az ő lemondását csapásnak tekinti s a maga részéről kéri, hogy

maradjon meg az elnöki állásban és vonja vissza lemondását. Ezen indítványt az igazgató-választmány a közgyűlés elé terjeszti s a közgyűlés ezt magáévá téve, őt újból választja meg elnöknek s kéri föl, hogy elnöki állását újból foglalja el.”

Az indítvány egyhangu lelkesedéssel ment határozatba, egyben Miklós Ödön indítványára a bizottság elhatározta, hogy Széll beszédét teljes egészében közlik a gazdasági egyesületekkel.”

Ezután Szilassy Zoltán titkár tett jelentést a tagsági ügyekről, Jeszenszky Pál előadó pedig a takarmányinség dolgában tett intézkedéseket, továbbá a bortörvény sürgős életbeléptetésére vonatkozó akcióit ismerteti, bemutatja a közgazdasági szakosztály javaslatát a szerb kereskedelmi szerződést illetően. Ez a következő: Mondja ki az igazgató-választmány, hogy 1. a Szerbiával megkötött kereskedelmi szerződésben foglalt mezőgazdasági termények vámiát s ezek után a mezőgazdasági és kertgazdasági terményeinknek általunk követett védelmét megfelelőnek tartja; 2. az élő baromfi és az állati termények behozatalánál adott kedvezések, továbbá a szerződésnek rendeleti uton és alkalmatlan időben való életbeléptetése erősen érintik a magyar mezőgazdaság érdekeit. Maga részéről ezt az Omge az ipar és kereskedelem érdekében tett áldozatnak tekinti, melyhez ha a maga részéről hozzájárul, csakis a nevezett gazdasági ágakra való tekintetből s abban a reményben teszi, hogy alkalmadtán ez áldozatok rekompenzációjától sem az ipar, sem a kereskedelem művelői visszariadni nem fognak; 3. Románia és Bulgáriával kötendő szerződéseknel nem forogván fenn azok a politikai szempontok, melyek a szerződés kötésénél irányadók voltak a Szerbiának adott kedvezések ez államokkal szemben precedensül ne szolgálhassanak. Ezekkívül még több folyó ügyet intéztek el.

Gróf Batthyány Tivadar az önálló bankkérdésről és a bankkartzelről. A képviselőház bank-bizottságának elnökét, gróf Batthyány Tivadart egyfokú estilap tudósítója meginterjúholta Kornfeld Zsigmondnak a bankkérdésben tett véleményéről. Gróf Batthyány nagy dicsőréttel és elismeréssel emlékezett meg Kornfeld szakvéleményéről, de felhasználta egyúttal az alkalmat arra, hogy az önálló jegybank mellett néhány súlyos polemikus megjegyzést tegyen. „Különösen nagy értékkel bír — mondja Batthyány — Kornfeld szakvéleménye azért, hogy az ő nagy auktóritásával több, eddig az önálló bank ellen felhozott argumentumot alaposan lezáfolt, nevezetesen kimutatja, hogy a készfizető magyar jegybank bankjegyeinek érczfedezeitől játszva lehet bőségesen gondoskodni, kiemeli abbeli meggyőződését, hogy az Osztrák-Magyar Bankkal a különválás esetén igen könnyű lesz barátságosan leszámlálnunk s tőle való barátságos elválás is könnyen fog menni, sőt abbeli nézetét is hangoztatja, hogy az elválás során Ausztriától sem kell holmi represszáliáktól tartanunk, mert majdnem kizártnak tartja, hogy a külön bank felállítása esetén, „a két állam lojalisan ne iparkodjék jegybankjai működése tekintetében az egész vonalon barátságosan egyetértve eljáráni.” Tehát ezen szakvélemény nyomán ismét porbaomlott több, az önálló bank felállítása ellen emlegetett nyomós argumentum... Nagyon örülök azonban azon argumentumnak, amelylyel ő méltósága a bankközösség fenntartása mellett nyilatkozik, amennyiben ugyanis a kamatlábnak legalább az első időben való emelkedését hozza fel a közös bank fenntartásának legjobb indokál. Nos, ezen a bajon könnyen lehet segíteni. Jól tudjuk, hogy a nyár folyamán az Osztrák-Magyar Bank a kamatlábat fel nem emelte, a budapesti és bécsi bankok ennek daczára, a hirhedt bankkartzel alapján, augusztus 10-től kezdve direkte és általában legkevesebb egyfélszázalékkal, közvetve pedig különböző banktechnikai intézkedésekkel körülbelül ugyanannyival felemelték Magyarországon a kamatlábat, úgy, hogy ma a bankközösség áldásai közepette, annak daczára, hogy sem az ország, sem a nemzetközi pénzpiacz helyzete ezt meg nem követelte, a magyar hitelkeresők legalább is ¼—1 százalékkal, de átlagban sokkal nagyobb százalékkal drágább pénzt kapnak. A különbözet, amely az ország hitelkeresőinek százezreit sújtja, milliókra rug egy évben s ezt az áldozatot nem az országnak, nem is a köziónak, hanem egyedül és kizárólag a budapesti és bécsi bankok amugy is bőséges tantiemei- és „dividendái”-nak emelésére hozzuk meg. Ezt a kamattöbbletet fordítsuk tehát

egyszerűen az önálló magyar nemzeti bank felállítására, amit igen könnyen megtehetünk, mert a kormány és törvényhozásnak bőséges eszközök állnak rendelkezésére a pénzről, hogy a bankkارتelt lehetlenné tegye a kamatlábat előbbi színvonalára süllyeszze. Ha elbirja a magyar közgazdasági élet a bankkارتelt okozta kamatlábemelést, ugyanezt az áldozatot mindenesetre könnyebben és szívesebben hozza meg az ország gazdasági önállóságának biztosítására, eltekintve attól, hogy a bankkارتelt okozta kamatlábemelés állandó jellegű — ha csak az alkotmányos tényezők sarkukra nem állanak — a magyar önálló bank felállítása által okozandó esetleges kamatlábemelkedés pedig még a pesszimisták nézete szerint is csak időleges, tehát nem állandó jellegű terhet képez. Gróf Batthyány Tivadar eme lesújtó kritikája a bankkارتelről, bizonyára gondolkodóba fogja ejteni azokat, akik a kártellel gazdasági életünk egészséges fejlődését ismét megakasztották.

Munkaidő és sztrájk az új ipartörvényben. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének szakbizottsága tegnap Thaly Zsigmond udvari tanácsos elnöklésével tartott ülésén a munkaidő kérdésével foglalkozott. A szövetség felkérésére hetvenöt különböző hazai ipartelep nyilatkozott. A gyáraknak egybehangzó véleménye szerint az új ipartörvény nemcsak újabb ipartelepek keletkezését teszi lehetővé, hanem a meglévő gyárak versenyviszonyait megrontja. A szövetség ipari bizottsága az összes körülmények mérlegelésével a tervezet helyett a magyar ipar teherbírási képességének megfelelő újabb javaslatot terjeszt fel a kormányhoz. Tizenegyedik életévüket még be nem töltött fiú és lánygyermek ipari munkaviszonyban naponként 11 órai munkaidő alatt 10 óránál tovább nem foglalkoztathatók. Tizenegyedik életévüket még be nem töltött fiú és lánygyermek éjjel nem foglalkoztathatók. Azok a fiatalok segéd munkások, akik a 14 és 16 év között vannak, csak olyan könnyebb munkára alkalmazhatók, melyek a segéd munkások egészségének nem ártanak és testi fejlődésüket nem gátolják. A 14—16 év között levő fiatalok segéd munkások éjjeli munkára általában nem alkalmazhatók. A kereskedelmi miniszter rendeletileg megállapíthatja azokat az iparágakat, illetőleg szakmákat, melyekben a 14 és 16 év közötti fiatalok segéd munkások éjjeli foglalkoztatása megengedhető. A női munka korlátozható oly szakmákban és csoportokban, amelyeknél csak nők vannak alkalmazva; a korlátozás azonban a német törvényen túl nem lehet. Vegyes üzemből a női munkát a férfi munkások munkaidejével elválasztani nem lehet. Az ad hoc kivételek tartama legkevesebb 90 nap volna. A pihenő időknél az üzem természetéhez simuló beosztása bizassék a munkaadóra. A tervezetnek a sztrájkjogra vonatkozó rendelkezései tárgyában a szövetség október elsején, csütörtökön délután 6 órakor teljes ülést tart, amelyen dr. Fenyő Miksa titkár tart előadást „A sztrájkokról az új ipartörvényben”.

Alaptörke leszállítása. A jó üzletmenet alaptörke leszállításra birta a Riegler József Ede Papírneműgyár R.-T.-t. A társaság ugyanis a 2,000,000 korona alaptörkét 1,500,000 koronára szállította le 2500 darab részvény visszaváltása által. Érdekes, hogy a társaság a múlt évben semmi osztalékot sem fizetett, mert az 1906. évi 166,581 korona nyereséggel szemben csak 41,328 korona nyeresége volt.

Csipekállítás Miskolcra. A Miskolci Iparpártoló Szövetség október hó 1-én az országban készülő hírneves műipari csipekállításnak a csetneki, a zalai, a bánffy-hunyadi, a pozsonyi, a körmőcbányai, a mezőkővesdi stb. összes hazai csipek és csipekárúkból kiállítást rendez. A kiállítás naponta délelőtt 9—1 óráig, délután 2—7 óráig díjmentesen megtekinthető.

Az ipartörvény-tervezet a szegedi kamarában. A szegedi kereskedelmi és iparkamara által az új ipartörvény-tervezet tárgyalása érdekében összehívott kerületi értekezlet kedden is folytatta tanácskozásait és az osztályülések délelőtt tizenegy órakor fejezték be munkájukat. Azután összülést tartott a kamara, melyen Weiner Miksa kamarai h. elnök elnökölt. Ez összülésen Perjessy László titkár és Szabó Gyula másodtitkár, mint az osztályülések előadói, beszámoltak azon főbb elvi jelentőségű megállapodásokról,

melyeket az érdekeltség a tanácskozások végeredménye gyanánt kifejezésre juttatni kívánt, amelyekből kitűnt, hogy úgy a kisiparosok, mint a gyárosok és kereskedők, a legtökéletesebb összhangban, egymás érdekeinek minden tekintetben méltányos megbecsülésével és tárgyilagos körültekintéssel foglaltak állást a tervezett újítások dolgában, melyek közül az érdekeltség sokat korainak, kiforratlannak, szükségtelennek és károsnak tart, elismerve egyúttal azt is, hogy különösen az iparrendszert és iparoktatás reformja körül a tervezet rendkívül sok becses anyagot vett fel a tervezetbe. A tárgyalások gyors és sikeres befejezése a kamara titkárságának érdeme.

A „Vinea” szerződése és a szőlősgazdák. A Magyar Szőlősgazdák Országos Szövetsége gróf Zselénszki Róbert elnöke alatt tartott ülésében foglalkozott a „Vinea” bormerítő és borkereskedelmi r.-t. szerződésajánlatával. A tervbe vett borközpontok, a kivétel ellenőrizhetetlen módja, a kölcsön-hordókért szedendő összeg nagysága, a tokaji borközpont elmozdításának elégtelensége mind oly szempontok, melyek ezen tervnek támogatását eleve kizárják. A választmány jóváhagyta, hogy az igazgatóság az összes gazdasági és szőlészeti egyesületekhez ez ügyben átirát és öket felhívta, miszerint felvilágosítsák a gazdákat, hogy a kontemplált üzlet a szőlőbirtokosságuknak nem válnék javára. Helyteleníti az egyesület, hogy egyes vidékeken — a gazdák félrevezetésével — állítólag maguk is kértek ilyen Vinea-féle közraktárakat. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete is fel fog irni egy kereskedelmi, mint a pénzügyminisztériumhoz, kifejtve ebben a szerződési ajánlat sérelmes voltát.

Mozognak a szénmunkások. Mindenki nagy örömmel vette tudomásul azt a kellemes híradást, hogy az idei télen nem fognak emelkedni a szénárak. Természetes is a dolog, hiszen az elmúlt telet bár nem lehetett zordonnak nevezni, a szén és fűtőanyag révén horribilis pénzeket vasaltak be a közönségen a szénmatadorok és szatócsok egyaránt. Fizettünk pedig a Davalaghirit megszegyítő magas árakat még tavasszal is, amikor egy enyhe májusi napon megjelentek az angol „fekete hajók”, színültig telve hamisítatlan cardiff-szénnel. Heteiken át egyebet sem rakodtak a szerencsenné szénporozott kikötői facchinók, mint aczélmennyiségű, zománcozott felületű — fekete gyémántot. Erre magukba szálltak a szénbárók — szénport hintettek a fejükre és leszálltak az árak. Ebbe az állapotba nem szívesen törődik bele a nyugtalan szénkereskedői kebel s egész nyáron abba törték a fejüket, mi módon lehetne megint felemelni a szénárát. Végre kitalálták. Megjelent az első fecske: Mozognak a szénmunkások! Béremelést követelnek! Ergo, ha drágább lesz a munkabér — fel kell emelni a szénárát. Lehet már most annyi szén raktáron, mint homok a Szahara sivatagon, a szén ára tulajdonképpen — Zeppelint.

A kereskedelmi alkalmazottak nagygyűlése a 36 óras vasárnapi munkaszünet érdekében. A kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők öt legnagyobb egyesülete, névszerint a Kereskedő Ifjak Társulata, a Magyarországi Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetsége, a Nőtisztviselők Országos Egyesülete, a Magyarországi Magántisztviselők Egyesülete és a Magyarországi Nagykereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete mint már jeleztük, folyó hó 27-én, Budapesten, az Ujváros háza tanácstermében (IV., Váci-utca 62—64. sz.) országos nagygyűlést tart, hogy a teljes 36 óras vasárnapi munkaszünet mellett állást foglaljanak. Az előkészítő-bizottság meghívta erre a nagygyűlésre Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert is, ki a nála járt küldöttségnek megígérte, hogy amennyiben egészségi állapota megengedi, személyesen fog megjelenni, ellenkező esetben méltó képviseltetésről gondoskodik. Úgy-szintén teljesítette a küldöttség kedvezményes vasuti jegyek iránti kérelmét is. A nagygyűlésre eddig mintegy 200 vidéki küldöttest jelentettek be. Az előkészítő iroda (IV., Semmelweis-utca 17.) ezúton is figyelmezteti a vidéki kereskedelmi alkalmazottakat és magántisztviselőket — amennyiben ezt még nem tették — haladéktalanul jelentsék be küldöttségeiket, hogy a kedvezményes vasuti jegyre jogosító igazolványaikat idejekorán rendelkezésükre bocsájt-hassa.

A Norddeutscher Lloyd veszteségei. Az erőteljes angol verseny, másrészt az ismeretes katasztrófászerű közgazdasági események Észak-Amerikában, az északi német hajóstársaság mérlegében nagyon kedvezőtlen hatást idéztek elő. Ugyanis brémai hírek szerint a Norddeutscher Lloydnek a folyó év első feléről szóló zárójelét szerint az elért nyereség az általános kiadások, kamatok stb. levonása után kerek 11 millió márkával kevesebb a múlt év első felében elért nyereségénél. Az I. osztályú forgalom csekély emelkedést mutat, míg a II. osztályú forgalma 13.400-ról 7600-ra, a III. osztályú pedig 120.000-ról 20.400 személyre apadt le. A teherszállításból nyert bevétel mind a két irányban 950.000—950.000 márkával ment vissza.

Csipekverő-tanfolyam. Az országos m. kir. iparművészeti iskola a nagy érdeklődésre való tekintettel az idén október 1-től két téli csipeketanfolyamot tart és pedig az egyiket a központi csipekiskolában (Pál-utca 2., I. em.), a másikat pedig Budán a II-ik kerületben egy később megjelölendő helyiségben. A tanfolyamok a vert (klóplli), a varrott (halasi) és a reczecsipe tanítására fognak kiterjeszkedni. Tandij havonként 10 korona. Beiratások mindkét tanfolyamra szeptember 18-tól 30-ig a központi csipekiskolában VIII. ker., Pál-utca 2., I. emelet.

Az osztrák ipar hódítása Törökországban. Pár nap előtt megirtuk, hogy a felszabadult török alkotmány nyomában az új minisztérium milyen liberális intézkedéseket tett a behozatal előmozdítása és megkönnyítése czéljából. Utaltunk arra, hogy a fejlődő magyar ipar nézve valódi áldást jelentene a törökországi piac megszerzése. Nincs ország, amely egyéb kedvező körülményektől eltekintve, már csupán fekvésénél fogva is inkább predesztinálva lenne a török piac lefoglalására, mint Magyarország. A mi kivételi körünk azonban a piac megszerzésére nem tettek lépéseket, sőt teljes közönyvel nézik ott az osztrákok tér foglалását. Minap az Osztrák hitelintézet igazgatója utasozt Konstantinápolyba, hogy az osztrák kivételi társaság érdekében tárgyaljon, most pedig a Skoda-gyárak igazgatója a hitelintézet igazgatójával együtt újra leutazott, hogy a török ágyuszállítás dolgában a kormánnyal tárgyaljon. Valóban vétkes mulasztást követnek el az illetékes körök, ha tétlenségükkel ennek a megnyitott keleti piacnak a meghódítását is elmulasztják.

Országos Magyar Házipari Egyesület. Az Országos Magyar Házipari Egyesület hónapokig tartó előkészület után vasárnap, szeptember 27-én délelőtt 11 órakor tartja alakuló közgyűlését Pestvármegye disztermében. Az egyesület, amelynek előkészítő bizottságát Batthyány Lajosné grófné és Sztéryny József államtitkár vezetik, a házipari országos szervezést tűzte főadatául. A közgyűlés napirendje a következő: 1. Batthyány Lajosné grófné megnyitó beszéde. 2. Indítvány a megalkulásra Előterjeszti Sztéryny József államtitkár. 3. Az alapszabályok megállapítása. 4. A tisztikar és a szövetség egyéb szerveinek választása. 5. Esetleges indítványok.

Birtokparcellázások. Mint értesülünk, a zala-szentmihályi báró Mikus-féle birtok parcellázott. A különben üdvös jelenség a vállalkozónak meglehetősen szép anyagi haszonnal is jár: a parcellázást Weisz Ede csurgói kereskedő végezte, aki a birtokot 790.000 koronáért vásárolta meg, a haszon pedig 200.000 koronát tesz ki. Parcellázás alá kerül a sárosremetey Stépán-féle birtok is, mely 1000 hold területű. A tulajdonosok Semsey Béla körjegyzőt és Herskovits Dávid felsőrőcei földbirtokost bízták meg az eladással. A birtokra a szomszédos községek lakói tartanak igényt.

Ipari rajztanfolyam. A m. kir. állami felső ipariskola igazgatósága október hó 15-től márczius hó végéig az épület- és butoraszatások, továbbá az épület- és műlakatosok, rézművesek, bádgosok, végre a kocsigyártó ipar terén foglalkozó bogárook, kovácsok és lakatosok számára rajztanfolyamot rendez. A tanfolyamra felvétetnek azon önálló iparosok és iparossegédek, akik már rajzolni tanultak s azt bizonyítványaik vagy rajzaik előmutatásával igazolni tudják. A tandij 10 korona. Ezen tanfolyamra a beiratások október hó 3-tól október hó 14-ig, köz-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbaicsok-
nak és az ékszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az érintett gyomrot
8-8 óra alatt tel.
jezen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

napokon este 6 órától 7-ig az intézet helyiségében (VII. kerület, Népszínház-utca 8. sz.) tartatnak.

Németországi acélgépjáróflótelepe Magyarországon. Mint értesülünk, a gelsenkircheni acélgépjáróflótelep a kerékgépjáróflótelep terén nyert szabadalmi kiadására céljából hazánkban flótelepet akar létesíteni. E célból Münzerhelmer igazgató néhány nap óta Budapestben időzik.

Műtrágya levegőből. A Vegyi Ipar utolsó száma rendkívül érdekes cikket közöl arról a nagy haladásról, melyet a műtrágyának levegőből való előállításánál eddig elértek. Még csak néhány éve annak, hogy Birkeland és Eyde mérnököknek sikerült a levegő nitrogénjét elektromosság segítségével az oxigénnel egyesíteni és ily módon a chilisalétrómmal és istállótrágyával egyenértékű műtrágyát előállítani. Hamar felismerték a levegőtrágya rendkívüli fontosságát is és rövid néhány esztendő alatt felépültek azok a nagyszabású hidroelektromos művek, melyek a szóbanforgó új termék előállításával foglalkoznak. Az említett cikk még azzal a fontos újtással is foglalkozik, melyet Schölsing mérnök a gyártás megrövidítése céljából eszközölt. Magyarországra, mint mezőgazdasági államra különösen fontos, hogy idejekorán és elegendő mértékben gondoskodjunk a szükséges nitrogéntrágyáról, annál is inkább, mivel hazánk számos kihalásvesztés veszélye felett rendelkezik és mivel a chilisalétrómmal beszerzési áránálunk még nagyobb, mint a nyugati államokban.

Kovaszinc nem fizet. Kovaszinc egy aradmegyei község, melyet most Arad vármegye ugyancsak megfenyeget, igaz, hogy jogosan. A dolog előzménye az, hogy az aradhegyaljai helyi érdekű motoros vasút törzsrészevényeiből Kovaszinc 32.000 koronát leigyeztet. A motoros vasút több ízben eredménytelenül kérte a megszavazott hozzájárulást. Az alispán értelemes rendeletének sem volt foganatja, Végre is a vármegyei állandó választmány elé került a dolog, melynek javaslata az volt, hogy a közgyűlés utasítsa a községeket a vasuti hozzájárulási összeg kifizetésére. Amennyiben ennek a felhívásnak a község eleget nem tenné, úgy az alispánt feljogosították arra, hogy a község feloszlata iránt a közgyűlésnek tegyen előterjesztést. A közgyűlés elfogadta az állandó választmány javaslatát.

Szállítások. A budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában a következő pályázati hirdetmények tekinthetők meg: A póllai cs. és kir. haditengerészeti arzenálé az 1909. évben szükséges anyagok szállítására, benyújtási határidő október 15; a budapesti m. kir. I. honvédkerület hadbiztonságáé: a kerület állomásain elhelyezett csapatok 1909. évi kenyér- és zabszükséglet szállítására, benyújtási határidő október 7; a nagyszabású 12. hadtest cs. és kir. hadbiztonságáé: az 1909. évi kenyér- és zabszükséglet szállítására, benyújtási határidő október 6; a pécsi m. kir. honvéd csapatkórház parancsnokságáé: a kórház vendéglőszerű ételmezésének egy, esetleg három évre terjedő szállításiának biztosítására, benyújtási határidő október 15; Budapest székesfőváros tanácsáé: közelezi munkálatok végzésére, benyújtási határidő szeptember 29; a bolgár államvasutak igazgatóságáé: 247.000 kgm. gép- és 108.000 kgm. vagonolaj szállítására, benyújtási határidő október 3; ugyanazé: 94.000 kgm. hengerolaj szállítására, benyújtási határidő október 6; ugyanazé: a rustschuk-varnai, plewna-szomoviti és gebedje-devnai vonalakon felszerelendő három vasuti hid vasszerkezetének szállítására, benyújtási határidő október 7.

A kassa-hegyaljai vasút ügye. Mint értesülünk, a Kassai és a Hegyaljai közvetlenül összekötő vasút építése mindjobban közeledik a befejezés felé. A földmunkák 85%-a már készen áll, Hidásnémetinél a Hernád-híd szépen épül s így az új vasút megnyitása 1909. november havára várható. Az új vasút nagyjelentőségű különösen Kassára nézve, mert a menetrend kellő beosztása mellett könnyen eredményezheti, hogy a hegyaljai forgalom — Miskolcz elkerülésével — közvetlenül Kassa felé fog irányulni.

A osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki:

0.000 koronát nyertek: 2132 16385 110478.
5000 koronát nyertek: 1818 25408 59854 108421 115404.
2000 koronát nyertek: 2437 15739 20928 21280 23126 23631 33549 38123 51147 52339 63899 71647 75285 81830 82856 85227 85769 86799 96182 105600 106113 109635 114576 116723 118126 124474.
1000 koronát nyertek: 3474 6846 10612 15507 18505 10014 19269 20853 21408 25110 28039 28977 22907 34365 45775 46100 52356 54957 56897 57270 61460 64887 65063 71006 72105 79936 82953 85123 85143 85583 86155 86335 86651 87253 87737 88842 89484 92380 92669 93491 94456 96248 97138 97525 98261 98418 99067 99135 99732 10264 103303 103794

105532 107278 108656 112239 113352 114423 116365 122987 124530.

500 koronát nyertek: 1389 1453 6193 7072 9245 15132 18222 18892 20301 22310 223442 26373 27739 27807 28353 29647 3086 31715 37125 41060 42478 42529 44678 45911 10012 50316 66640 58647 59259 59977 60508 60735 62332 63845 66148 66383 66538 68843 69487 70027 71294 73031 73889 73892 73969 82314 83442 91015 92686 93551 94503 95905 96195 96798 99280 99659 101593 102436 102549 107852 112016 116413 124975 124996.

A többi kihuzott szám 200 koronát nyert.
A mai húzás 10.000 koronás főnyereményét a 2132 számú sorsjegyre a Gaedicke-bankház (Kossuth Lajos-utca 11.) szerencsés vevői nyerték.

Rendelet a vasárnapi munkaszünet tárgyában.

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter ma a következő rendeletét mutatta be a képviselőháznak: „Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvényzcikk 3. szakasza alapján, a belügyi és földmívelésügyi m. kir. miniszter urakkal egyetértéssel hivatali elődóm 1903. évi június hónap 13-án 28559 szám alatt kiadott rendeletének II. A) 1. sz. pontjában foglalt azt a rendelkezést, hogy országos vásárok napján az ipari és kereskedelmi árusítás nemcsak a vásártéren, hanem a vásártartó város, illetve község egész területén az egész vasárnapon végezhető, Budapest székesfőváros területére nézve oda módosítottam, hogy az ipari és kereskedelmi árusítás országos vásárok napján az egész vasárnapon át csak a vásártéren végezhető, míg az üzletekből való ipari és kereskedelmi árusítás tekintetében vásári napokon is az idézett rendeletnek az egyéb vasárnapokra nézve érvényes korlátozó rendelkezései alkalmazandók. E rendelkezéssel egyidejűleg hivatali elődóm idézett rendeletének II. A) 4. pontját azzal a rendelkezéssel egészítem ki, hogy Budapest székesfőváros területén a karácsonyi finnpet megelőző vasárnapon az ipari és kereskedelmi árusítás az egész napon át minden korlátozás nélkül végezhető. E rendeletem kihirdetése napján azonnal életbe lép. Kossuth.”

Kiselejteztetett szolgálati lovak árverése. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy folyó évi október hó 8. és 9-én a cs. és kir. 4. vonosztály által, körülbelül 200 kiselejteztetett szolgálati ló fog a vonatlaktanya udvarán (VI. Aréna-ut 51.) árverés útján eladtni. Az árverés fenti napokon reggel 8 órakor veszi kezdetét.

Az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyalására a kereskedelmi minisztériumban szeptember 28-án kezdődik meg az anket.

Csődök. A budapesti kereskedelmi és iparkamara hivatalos értesülése szerint Max Landau bukaresti, Isak Adamovic-Kohen schabatzai, Ali Sid Ahmed Khalil alexandriai és L. H. Leopold bétkereskedő, hamburgi czégek ellen csőd nyilatott.

Az ipari foglalkozást üző nők éjjeli munkája. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter ma terjesztette be azt a törvényjavaslatot, amelylyel az ipari foglalkozást üző nők éjjeli munkájának tilalma iránt Bernben 1906. évi szeptember 26-án kötött nemzetközi egyezményt törvényerőre emeli. Az egyezmény szerint az összes nők korkülönbség nélkül tiltatnak az éjjeli ipari munkától. Az egyezmény mindazokra az ipari foglalkozásokra kiterjed, ahol tiznél több munkást és munkásnőt foglalkoztatnak. Ide kell érteni a bányákat és kőbányákat, valamint az anyaggyártással és feldolgozással foglalkozó iparnemeket, az utóbbiakra vonatkozólag a belföldi törvényhozás fogja a határt — egyrészt az ipar, másrészt a földmívelés és kereskedelem közt — megállapítani.

A szlavoniai erdőárverések. Vinkovczéből jelentik: A szlavoniai vagyonszövetség erdeire kiírt árlejtés kedvező eredménnyel végződött. Francia, német és osztrák czégek az árlejtésre kiírt huszonegy erdőrészből tizenkilenczet a kikiáltási áron felül, tizenhárom és fél százalékos ráfizetéssel megvásárolták. Az árlejtésre bocsátott erdőrészekben 12.000 tölgyfatörzs van két és fél millió korona értékben. A legtöbb erdőrészt a francia tölgyfa-beviteli társaság vásárolt meg, mely czégnek Zágrábban, Vrbanjen és Normanciban fűrésztelepei vannak. A mostani erdőárverések eredménye meglehetősen fontos a faiparra nézve, mert a közel jövőben a Határvidéki beruházási-alap, a Görög-keleti vállás-alap erdeit is árlejtésre bocsátják, hol a ki-termelésre váró famennyiség értéke meghaladja a több millió koronát.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 23-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap Erdély kivételével tulnyomóan derült idő uralkodott. Csekély mennyiségű eső csak a keleti Felföld déli határán fordult elő. A hőmérséklet alig változott és maximuma: Piumében 23 C°, minimuma: Tátrafüreden, meg Rajeczfürdön — 0 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható, lényegtelen hőváltozással és semmi, vagy csak elvétve némely esővel.

Állomás	Levegőtér magasság 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet		Hőmérséklet	
				Csapadék mm.	max.	min.	
A.-Szatmár	65,8	7,9	NE	2	2	15	5
Ungvár	68,6	7,6	NE	1	0	19	6
Kősmár	65,5	6,8	N	0	0	18	6
Losonc	64,2	4,8	E	1	0	18	1
Ogyalla	63,7	6,3	NE	1	0	22	1
Budapest	65,8	11,2	N	1	0	20	10
Herény	64,2	5,8	N	1	0	18	4
Keszthely	68,4	11,8	SE	1	0	18	6
Pécs	63,9	9,3	NW	1	0	17	8
Zágráb	63,8	8,7	N	0	0	18	8
Fiume	61,8	13,3	N	0	0	28	11
Szeged	62,7	8,4	N	1	0	18	6
Tomosvár	62,5	7,0	E	1	1	20	8
Nagyvárad	62,0	9,8	NE	1	0	19	7
Kolozsvár	64,8	6,5	N	1	0	17	4
Nagyszombat	63,0	9,1	SE	1	4	13	8
Szatmár	—	9,6	NW	2	4	16	5
Eger	—	8,4	N	1	0	17	5
Árvavár	—	4,8	NR	1	4	13	8
Salmecz-bánya	—	8,7	NW	1	0	19	8
Komárom	—	0	—	—	—	—	—
Magyar-Ovár	—	7,5	NW	1	1	18	8
Sopron	—	8,4	W	1	1	10	1
Fazák	—	8,4	N	1	0	10	7
Cirkvenica	—	16,9	NE	2	0	28	12
Dobreczon	—	8,3	NE	2	0	19	5
Kecskemét	—	0	—	—	—	—	—
Oroszáza	—	6,8	N	2	0	18	6
Arad	—	10,0	E	2	1	18	8
Zsombolya	—	8,2	N	2	0	19	5
Verscez	—	12,8	SW	1	—	22	12
Orsova	—	13,1	SW	1	4	22	18

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r					
szep. 22. szept. 23.		szep. 22. szept. 23.					
Ián	Szárnyas	1,47	1,27	Olva	M.-Sziget	0,27	0,30
Ónna	Passau	2,75	2,40		Tokoháza	0,85	0,88
	Linz	0,14	0,20		V.-Námény	0,68	0,21
	Bécs	0,22	0,19		Tokaj	0,20	0,12
	Pozsony	2,07	1,72		Tiszafüred	0,04	0,06
	Komárom	3,09	2,80		Szolnok	0,14	0,00
	Budapest	2,82	2,84		Szeged	1,54	0,58
	Paks	2,28	1,97		Leóngrád	0,20	0,18
	Mohács	3,34	3,10		Szeged	0,25	0,42
	Gombos	0,00	8,51		V.-Bocsa	2,05	2,18
	Üllőd	2,69	2,74		Titell	1,15	1,14
	Pancsova	1,06	1,16		Hód	0,47	0,36
	Orsova	1,00	1,07		Tapos	0,84	0,25
	Morva-falu	0,42	0,38		Bárd	1,17	1,17
	Zelina	0,28	0,18		Ladimca	0,09	0,08
	Troncaón	0,27	0,20		Sajó	0,09	0,08
	Szered	0,57	0,47		Hernád	0,85	0,81
	Szt.-Gothárd	0,51	0,50		Margitta	0,12	0,12
	Sárvár	0,17	0,18		B.-Ulfalu	0,18	0,26
	Győr	2,40	2,17		Cemesa	0,84	0,84
	Várasd	1,45	1,38		N.-Várad	0,90	0,18
	Zákány	0,21	0,40		Báonyos	0,84	0,84
	Bács	1,18	1,00		Tonka	0,26	0,26
	Ferék	0,08	0,09		Gurahone	0,62	0,62
	M.-Szerdah.	0,56	0,50		Borosjónó	0,48	0,40
	Zágráb	0,00	0,00		Bécs	0,86	0,51
	Sziszec	0,79	0,88		Groma	0,80	0,00
	Mitrovicza	0,66	0,62		Gy.-Fehérvár	0,80	0,00
	Déás	0,85	0,42		Branyicska	0,00	0,00
	Szatmár	0,12	0,14		Soborsin	0,00	0,00
	N.-Majlány	0,42	0,00		Arad	1,42	1,82
	Munkács	0,14	0,10		Makó	0,50	0,40
	Homonna	0,14	0,12		K.-Kostély	0,10	0,24
	Perecseny	0,00	0,05		Kiszetó	0,46	0,48
					Tomosvár	0,08	0,90
					Béczerek	1,02	0,00

Felelős szerkesztő:

URJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Leírhatatlan jó közérzetet szerzünk magunknak, ha szájunkat este lefekvés előtt szabalyszerűen Odollaal kiöblítjük. Az Odolla nyákhártyákba felszívódik s azokat valóságos átitatja. Ennélfogva minden leheletnél a levegő a frissesség érzetét kelti, mely igen kellems s a szervezetet rendkívül felüdíti.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 23.

Jó kínálat és élénk kereslet mellett készbuzában kedvező volt az irányzat és a forgalomba került 50.000 mm. 5 fillérrel drágábban kelt el. A többi szikkek iránya változatlan.

A külföldi piacokról nem érkeztek oly jelentések, melyek nyomán a hangulat nálunk szilárd irányba csaphatott volna át, a helyi viszonyok egyedül az effektív-üzlet folytán elég tápot nyújtanak az üzlet tartottságára. Noha az irányzat az árakban nem jutott kifejezésre, kétségtelenül beigazolást nyert már eddig is, hogy a legesekélyebb alkalom tetemes emelkedésre fog alkalmat adni. Ezt élénken illusztrálja a mai üzlet lefolyása is, mert bár olcsóbb Amerikára gyengébb volt a kezdet, később a gyenge hozatalok hatása alatt hirtelen nagyobb fedezési szükséglet állt be, mely a kedvező effektív-üzlet folytán még inkább fokozódott és a déli tözsdén egész tekintélyes emelkedés állt be. Az őszi és tavaszi buza közti spannung ugyan ma nem kisebb lett, mert utóbbira a készbuza helyzeténél fogva nevék jelentkeznek. A forgalom ma is csak mérsékelt maradt.

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki 200 mm. 81 kg. 24.— korona, 900 mm. 79.5 kg. 24.— korona, 100 mm. 80.5 kg. 23.70 korona, 200 mm. 80 kg. 23.70 korona, 200 mm. 79.8 kg. 23.75 korona, 400 mm. 79.8 kg. 23.80 korona, 2000 mm. 79.5 kg. 24.— korona, 2000 mm. 79.5 kg. 23.80 korona, 100 mm. 79 kg. 23.50 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79 kg. 23.50 korona, 500 mm. 79 kg. 23.10 korona, 100 mm. 78.7 kg. 22.90 korona, 100 mm. 78 kg. 22.90 korona, 1500 mm. 78.5 kg. 23.55 korona, 100 mm. 78 kg. 23.30 korona, 100 mm. 77 kg. 22.50 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.50 korona.

Pestvidéki: 800 mm. 80 kg. 23.70 korona, 300 mm. 79.5 kg. 23.20 korona, 200 mm. 79 kg. 23.20 korona, 150 mm. 79 kg. 23.20 korona, 150 mm. 80 kg. 23.20 korona, 200 mm. 79 kg. 23.30 korona, 150 mm. 81.5 kg. 23.30 korona, 400 mm. 79.5 kg. 23.30 korona, 550 mm. 78.4 kg. 23.30 korona, 500 mm. 78 kg. 23.25 korona, 200 mm. 78 kg. 23.— korona, 1000 mm. 78 kg. 23.30 korona.

Bánsági: 2100 mm. 79.5 kg. 23.65 korona, 5000 mm. 79 kg. 23.75 korona, 600 mm. 79 kg. 23.60 korona. Fehérmegyei: 1200 mm. 79.5 kg. 23.85 korona. Felsőmagyarországi: 700 mm. 79.5 kg. 23.40 korona, 500 mm. 79 kg. 23.35 korona, 200 mm. 78 kg. 23.20 korona.

Óbecsei: 2600 mm. 77.7 kg. 23.40 korona, 950 mm. 77.7 kg. 23.30 korona.

Tolnai: 1700 mm. 77.5 kg. 23.— korona.

Becskereki: 3000 mm. 79.5 kg. 23.80 korona.

Tisza-Bánsági: 1200 mm. 80 kg. 23.70 korona. Szenttamási: 2150 mm. 77.5 kg. 23.10 korona. Palánkai: 2600 mm. 78 kg. 23.20 korona. Rozs: 200 mm. 18.74 korona, 500 mm. 18.20 korona, 300 mm. 18.65 korona, 300 mm. 18.70 korona. Árpa: 400 mm. 15.40 korona. Zab: 100 mm. 16.10 korona. Tengeri: 1000 mm. 16.70 korona, 300 mm. 16.75 korona, 400 mm. 16.80 korona. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők. A határidőpiacon kötöttett:

Déllelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.37, 11.36, 11.41.
Buza 1909. áprilisi 11.67, 11.65, 11.70.
Rozs 1908. októberre 9.38, 9.36, 9.35.
Zab 1908. októberre 8.04, 8.03, 8.05, 8.02.
Tengeri 1909 májusra 7.32, 7.33, 7.30, 7.33.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.39	11.40
1909. áprilisi buza	11.69	11.70
1908. októberi rozs	9.32	9.33
1908. októberi zab	8.01	8.02
1909. májusi tengeri	7.31	7.32

Budapesti gabonatorgalom.

1908. szeptember 21-ől szeptember 25-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	14091	—
Rozs	1375	3013
Árpa	3990	413
Zab	2637	6499
Tengeri	100	3123
Liszt	102	16037
Korpa	—	5313

Értéktözsde.

Alacsony külföldi jegyzésekre az előtözsde lanyha irányzattal indult. Nemzetközi értékek iránt semmi érdeklődés nem mutatkozott. Danubius részvények nagyban kerestettek, a tegnapihoz képest 7 koronával magasabban zárult. A déli tözsdét a kedvező külföldi jelentések ösztönözték, csak a helyi értékekben volt érezhető a kevéssé emelkedő irányzat. A javulás kiterjedt helyi közlekedési részvényekben, Hazai takarékpénztár és Országos Közp. takarékpénztár részvényekben.

Forgalomba került: Osztrák hitel 644.50—643.50 koronán, Magyar hitel 747.—746.50 koronán, Államvasut 696.50 koronán, Leszámitolóbank 480.—480.50 koronán, Jelzálog 437.— koronán, Rima 561.—561.50 koronán, Városi villamos vasut 268.50—268.25 koronán, Közúti 546.50—549.— koronán, Drasche 433.— koronán, Salgó 595.— koronán, Danubius 256.—263.— koronán.

Előtözsde.

Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 644.25—644.50. Magyar hitelrészvény 747.—746.50. Leszámitolóbank 480.—480.50. Jelzálogbank 437.—. Rimamurányi vasut 561.—561.50. Városi villamosvasut 268.50—268.25. Közúti vaspálya 546.50—547.—.

Déli tözsde.

Déli tözsde tartózkodó.

Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 643.50—643.75. Magyar hitelrészvény 746.50. Osztrák-magyar államvasut 696.50. Városi villamos vasut 268.50. Közúti vaspálya 548.—549.—.

Prámium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. szeptember hó végére 26—28 K.

Utótözsde.

Az utótözsde üzletelen volt. Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 643.75. Magyar hitelrészvény 746.75. Államvasut 696.—. Közúti villamos 549.50. Városi villamos 268.50.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, szeptember 23. (Saját tudósítónk jelentése.)

A külföldi piacok kivétel nélkül gyengült irányzatot jelentettek, Budapesten mégis némi áremelkedés maradt érvényben buzára nézve s egyébként is tartottak az árfolyamok. Az itteni piacon a külföldi lanyha jelentések nem gyakoroltak nyomasztó befolyást és az eladók a budapesti tözsdének aránylag szilárd irányzatára való tekintettel gabonanemtekekben és takarmányárakban ragaszkodtak az eddigi árakhoz, de említésre érdemes üzlet nem tudott kifejlődni. A konzum egyáltalán nem volt hajlandó vásárolni s így a forgalom nem élénkült. Árpában az export majdnem kizárólag csak csehországi áru iránt érdeklődött, mint ahogy tegnap a prágai tözsdén jelentékeny vásárlások jöttek létre a külföld részére s az árak valamivel emelkedtek. Itt csak sporadikusan fordultak elő nagyobb tételű kötések s ma egyáltalán alig volt forgalom, holott tegnap eladásra került 139 waggon urasági áru tótfelvidéki, főleg vágvölgyi állomásokról 9.55 korona. Az irányzat ma ebben a cikkben változatlanul nyugodt.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.15—12.55 korona, marosi 11.90—12.30 kor., bánáti 11.90—12.30 korona, tótfelvidéki 11.45—11.95 korona, mosoni 11.65—12.05 korona, új déli vasuti 11.65—12.05, marchfeldi 11.30—11.75 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.60—9.80 korona, csepeli 9.55—9.75 kor., pestmegyei 9.75—9.90, déli vasuti 9.55—9.80 korona, külföldi magyar 9.55—9.80 kor., osztrák 9.60—9.80 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—9.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli 7.80—8.70, győri —.— kor., déli vasuti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.30—8.50 kor., északmagyarországi 7.40—9.40 kor., közp. dunai állomások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 8.05—8.85, új —.— kor., —.— korona, cinquantin 9.40—9.70, új —.— korona.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 8.25—8.85 korona, elsőrendű —.— kor., válogatott 8.75—9.15 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.40—8.50 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, szeptember 23. A mai előtözsdén annál inkább előtérbe lépett a kedvetlen hangulat, mert a piac nagyobb figyelmet fordított a Balkánon készülő eseményekre és a laibachi események igett

BRÁZAY
SÓSBORSZESZ
A LEGJOBB

Nélkülözhetetlen
házi-szer!

KAPHATÓ
MINDENÜTT

Óvakodjunk
értéktelen
utánzatoktól!

3.50-643.75. magyar állam- 268.50. Kőzül

izettek: Osz- 8 napra 8.- 28 K.

lett: Osztrák y 746.75. Al- Városi vil-

nkientése.) ngült irány- emi áremel- s egyb- teni piacon gyakoroltak a buda- irányzatára takarmány- arakhoz, de kifejlődni.

dó vásárolni n az export áru iránt ér- zai tőzsdén föld részére sak sporadi- tések s ma nap eladásra vidéki, főleg Az irányzat ugott.

12.55 ko- 1.90-12.30 ma, mosoni 1.65-12.05,

80 korona, 9.75-9.90, éle magyar rona.

or., march- 9.70 kor., 7.80-8.70, -9.65 kor., gyarországi 8.30-9.-

uj

or., közepes - kor., orvországi

on annál in- lat, mert a on készü- nyek igett

on

!

!

rossz hatást tettek. Az árfolyamok eleinte Wekerle expozéjának a kedvező benyomása alatt ellentállot- tak. A spekuláció vezető értékei tartották árfolya- mukat és egyes értékek még javultak is. Az elő- tőzsdé zárata felé érezhetőbbé vált az üzleti csend nyomasztó hatása és miután budapesti számlára hit- telrészvényekben állítólag a balkáni helyzet miatt eladásokat eszközöltek, ezeknek az árfolyama gyen- gült és a többi értékekre is visszahatott és a piac általában gyenge jellegűt öltött. A kedvtelen, gyön- gült irányzat a déli tőzsdére is átment. Később a vezető értékek kissé javultak. Berlin szilárd irányza- tot jelentett, de a forgalom továbbra is szűk keretek- ben mozgott.

11 óraker zárulnak: Osztrák hitelr. 644.-. Magyar hitelr. 745.50, Länderbank 439.50, Államvasut 696.-.-.-.-. Elbavölgyi vasut -.-. Déli vasut 120.-.-.-.-. Alpési bányatársulat 667.75. Rimamurányi -.-. Májusi járadék 96.30, Magyar koronajár. 92.85 Orosz érték -.-. Török sorsjegy 185.-, Német márká 117.46.

1 óraker jegyeztek: Osztrák hitel 643.75, Magyar hitel 745.- Länderbank 439.50, Unio-bank 552.-, Államvasut 665.75, Anglo-bank -.-, Bankverein -.-. Déli vasut 119.75, Gözhajó -.-.-, Alpési bányá- részvény 667.75, Májusi járadék 96.30, Magyar koronajár. 92.85, Török sorsjegy 185.-, Német márká 117.46, Elbavölgyi vasut -.-, Rima- murányi 561.-, Orosz járadék -.-, Keleti vas- utak -.-, Skoda -.-, Magyar jelz. -.-, Kár- pati petroleum -.-.

Bécs, szeptember 23. (Osztrák értékek zárata. 42 százalékos papír-járadék 96.30, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.70, 1860-as sorsjegy 152.-, Osztrák hitelsorsjegy 474.50, Angol osztrák bankrészvény 297.50, Bécsi Bankverein 517.75, Osztrák-magyar bank 1750.- Déli vasut 118.70 Dunagőzhajózási társ. 1000.- Dohány rész. 393.- Cs. k. arany (vert) 11.34 Német bankv. 117.40 Osztr. Lloyd 437.- 4.2 száz. ezüst. jár 96.30-99.20, Osztr. koronajár. 96.35, 1864-es sorsjegy 260.50, Osztrák hitelintézeti részvény 643.-, Unio-Bank 551.40, Osztrák Länderbank 438.50, Osztrák-mag- yar államvasut 696.-, Elbavölgyi vasut 451.-, Alpési részvény 667.50, 20 frankos 19.11, Lon- doni váltóár 239.37, Lipótkohó 422.-, Törökors- szej 184.75. Tartozkodó.

Bécs, szeptember 23. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 110.95. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 144.30, Magyar hitelbank részvény 745.-, Magyar leszámítoló és váltó részvény 485.50, Rimamurányi 558.60, Magyar cukoripar -.-.-, Adria hajózási részvénytársaság 402.50, Magyar koronajár. 92.70, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. -.-, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.75, Kassa-Oderbergi vasut részvény -.-, Magyar jel- zalogbank 435.-, Magyar keresk. bank -.-.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, szeptember 23. (Tőzsdejelentés.) A ked- vezőtlen newyorki hírek dacára a tőzsde jelenté- keny ellentálló képességet mutatott, amely a spe- kuláció jobb hangulatában és az árfolyamok sta- bilitásában is kifejezésre jutott. Az általános irány- zat megszilárdulásához főleg a 3%-os német birod- almi kölcsön iránti kereslet járult hozzá, amennyi- ben az említett papír árfolyama lényegesen emel- kedett. Megnyitáskor amerikaiak és Drezdener Bank, valamint orosz bank kivételével bankértékek is né- mileg csökkentek, később azonban ismét javultak. Bányáértékek a % tört részéig emelkedtek. Villa- mossági részvények közül Siemens és Halske-rész- vények emelkedő árfolyamok mellett előnyben rés- zesültek. Gözhajós részvények engedtek, szintgy orosz járadékok is. A zárlat jól tartott árfolyamok mellett szilárd volt. A készpénzpiac ipari értékei többnyire javultak. Az utőtőzsdére párisi jegyzések többnyire nyomást gyakoroltak. Napi pénz 2 1/2%, magánleszámitóási kamatláb 3 1/2%, ultimópénz 4 1/2%-4 3/4%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjára- dék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.60, osztrák hitelrészvény 202.70, Déli vasut 22.70, orosz bankjegy 104.70, 4 százalékos új orosz köl- csön 76.70, Disconto Commandit 178.-, Dinamit- truzst 169.70, Harpeni 207.20, Unifikált török járadék 94.-, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.80, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.30, Magyar koronajár. 92.90, Osztrák-magyar államvasut 149.-, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék -.-, Alt. villamosági Edison 227.60, Gelsenkircheni 198.10, Laurakohó 210.80. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 23. 4.2 százalékos papírjádék -.-, 4 százalékos osztrák arany- járadék 98.65, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 202.70, Osztrák- magyar államvasut 149.-, Északnyugati vasut -.-, Bustiehradi vasut -.-, Londoni váltóár 203.85, Bécsi Bankverein -.-, Villamos részvény 147.-, 3 százalékos magyar aranykölcson 97.70, 4.2 százalékos ezüstjádék 99.75, Osztrák koronajára- dék -.-, Magyar koronajár. -.-, Osztrák- magyar bank 125.70, Déli vasut részvény 22.75, Elbavölgyi vasut -.-, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 81.20, Unio bankrészvény -.-, Alpési bányarészvény -.-. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 23. 4.2 százalékos ezüstjádék 99.40, 1860. sorsjegy 153.70, Déli vasut 22.50, 4 százalékos aranyjádék 98.30, Osztrák hitelrészvény 201.30, Osztrák-magyar államvasut 148.75, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjádék 93.30. Szilárd.

London, szeptember 23. Angol consol -.-.

Páris, szept. 23. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.82. Osztr. aranyjádék 99.75, Magyar aranyjádék 94.80, 5 százalékos Bolgár kötelez- vény 1896. évről 494.50, 4 százalékos Olasz jár- dék -.-, Déli vasut elsőbbségi kötv. 293.- 5 százalékos marokkói járadék 512.-, 4 százalé- kos 1890. Román kölcson -.-, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 91.70, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 93.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.60, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 520.-, 4 száz. Szerb járadék 1907. -.-, 4 százalékos spanyol járadék 96.40, 4 száza- lékos unifikált török jár. 93.02, Török sorsjegy 175.25, Török dohányrészvénye 419.-, Osztrák föld- hitelintézet -.-, Osztr. Länderbank -.-, Mag- yar jelzalogbank 464.-, Banque de Paris 1519, Banque Ottomane 720.-, Osztr. magyar állam- vasut -.-, Déli vasut -.-, Meridional vasut -.-, Keleti vasutak -.-, Waggon Lits -.-, Hartmann gépgyár 626.-, Rio Tinto 17.15, Sucrerie d'Egypte 37.-, Tula 276.-, Thomson Houston -.-, Urkányi kőszén 175. Chartered 22.75, De Beers 326.50, East Rand 110.50, Jagersfontein 111.50 Transvaal Consols -.-, Transvaal Land Company 66.50, Váltó Ams- terdamra (rövid) 208.-, Váltó német piacokra (rövid) 122.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 132. Olasz aranyváltó (rövid) 1/16. Váltó Svájcra (rövid) 9/32. Csek Londonra 251.15, Magánkamatláb 2. Ingadozó.

Table with columns: Buza, Kilo, 100 kilogramm ára. Rows include various types of wheat and their prices.

Table with columns: Egyéb gabonaműek, 100 kilogramm ára. Rows include other grain products like rye and barley.

Table with columns: Burgonya, Faj, Pénz, Ár. Rows include potato varieties and their prices.

Table with columns: Különféle termények, Faj, Pénz, Ár. Rows include various agricultural products like oil and sugar.

Államadósságközlönsönök

Table listing various bonds and securities with their prices and yields.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing secured loans and their terms and prices.

Biztosító társaságok.

Table listing insurance companies and their financial data.

Gőzmalmak.

Table listing steam mills and their operational details.

Kassa-derb.v. 1899. frt. 6 4/8

Table listing specific securities from Kassa and their prices.

Bankok részvényei.

Table listing bank shares from various institutions.

Takarékpénztárak.

Table listing savings banks and their financial status.

Különféle vállalatok.

Table listing various industrial and commercial enterprises.

Additional text at the bottom left of the page.

Additional text at the bottom middle of the page.

Additional text at the bottom right of the page.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, szeptember 23-án. (Hivatalos tudósítás)
 Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 125—127 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 127—129 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 131—133 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi szeptember 20. napján volt készlet 37104 drb., 1908. szeptember hó 22-én felhajtott 582 darab, 1908. szeptember 22-én elszállított 348 darab, 1908. szeptember 23. napjára maradt készletben 37338 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 23. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 288 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés. — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 665 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 953 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatott 671 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 282 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 100 — fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig, 90—96 fillér, ételsulylevonással 114—115 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 124—132 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 124—132 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 126—132 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű — kgr.-ig. Belföldi süldő — fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Laszcsik Ernő tanítóképző-intézeti okleveles tanárt a zsióvárai állami tanítóképző-intézetbe a X. fizetési osztály 3. fokozatába segédtanárrá, La Borda Ilona okleveles tanítónőt és Joanovics Döme pancsovai állami elemi iskolai tanítót, a kispeszterzsébetlepi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki, illetve ugyanebben a minőségben áthelyezte, Vancsura Istvánt a hajai állami elemi iskolai tanítóképző-intézetbe iskolaszolgávvá; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Polgár Károly okleveles gépészmérnököt a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskolához tanársegéddé, Sabalovics Simon belovári lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a belovári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéviséshöz; a belügyminiszter dr. Filtch Frigyes műtőorvost a brassói állami szemkórházhoz folyó évi

október 1-től számítandó egy évi időre másodvossá; az igazságügyminiszter Gedeon Richárd soproni országos fegyintézeti díjnokat az illavai országos fegyintézetbe ideiglenes minőségben tisztii r-nökká; a temesvári ítélőtábla elnöke dr. Rádi Timót temesvári lakos, ügyvédjelöltet a temesvári ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Jeremiás Bertalan szatmárnémeti lakos saját, valamint Jolán, Regina, Etel, Róza és Blanka nevű kiskoru gyermekei Barabásra, Rozenzweig Nándor budapesti lakos Rózsára, Haas Agoston budapesti lakos, továbbá Haas János hanti lakos saját, valamint Anna és Rozália nevű kiskoru gyermekei Halászra, kiskoru Izrael Manó budapesti lakos Sugárra, kiskoru Trecka Olga roznói lakos Telekire, Helbek Ferenc eperjesi lakos Patakira, Deutsch Zoltán szerencsi lakos saját, valamint László nevű kiskoru fia Bodnárra, Ficsor Imre marosvásárhelyi lakos Molnárra, Czienner György ebeczi lakos Csányira, kiskoru Schürnpék Antal Milán szarjöldi lakos, tanító Surányira, Kirchmajer (Kirchmayer) Lajos szombathelyi lakos Kövária, kiskoru Hartenbaum Arthur és Rezső illyefalvi lakosok Harmatra, Weisz Sándor kápolnásnyéki lakos Vargára, Mihancse (Miháncsik) Vazul dicsőszentmártoni lakos Gergelyre és kiskoru Lővi Ilona budapesti lakos családi nevének Lukácsra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nagyjaitai főszolgabírói hivatalnál hivatalszolgái, az egri pénzügyigazgatóság kerületében 2 fővizgatói, a székesfehérvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéviséshöz számgyakornoki, a makói pénzügyigazgatóságnál végrehajtói, a battonyai adóhivatalnál pénztárnoki, a szepesófalvi járásbírósnál jegyzői állásra 2 hét; — a budapesti kereskedelmi és váltótörvénytörvényesknél irnoki állásra 4 hét; — Temesvár szab. kir. város törvényhatóságánál városi levéltári segédei állásra 5 hét; — az egri pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyi vizgatói állásra 8 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

Thüringiai

Technikum Ilmenau Magasabb technika tanintézet, gépépítési és elektrotechnika részleg. Osztagok mérnököknek, technikusoknak és üzemvezetőknek. Nagy gyárak állanak a teljes kiképzéshez a tanulók rendelkezésére. Állami vizsgáló bizottság. Résztvehetnek külföldiek is. Prospektus ingyen.

Polgár Sándor

n. kir. szabad nyelvi orvosi m. és közismereti

BUDAPEST

VII. Erzsébet-körút 50.

Legelőnyösebben bevezethető orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Gummi árak, Suspensórium, Irrigator-feoszkondók stb. legújabb találmánya csász. és kir. szabad. Polgár-féle sárvetők, has- és köldök kötők. Valódi francia különlegesek (övszerepek) Bevezetés képes árjagykák ingyen és bérmentve. Fenti címre tessék ügyelni.

Utazás ellen védve 1880. sz.

Ezüstszekők

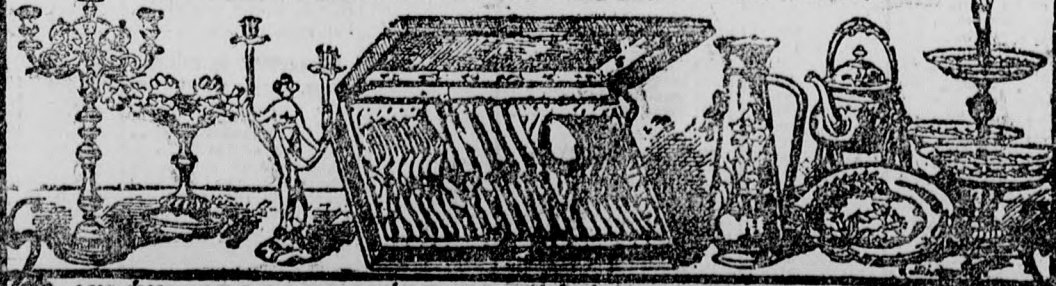
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL.

DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
 ÁRJEGYZÉK 2000 PÁRÁZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszere, igen számos esetben kitünő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserő páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMÉTEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szemek.

Hány éjszem és hány tiszta kék,
Amely a napot kelni látta,
Pihenni tért a sírba rég',
Amíg a nap csak kél továbbra.

Elbűvölt szemet számtalant
Az éj, mely szebb a nappaloknál,
Kihuny a sok szem itt alant,
Míg fenn még minden csillag ott áll.

Oh én azt híjmi nem tudom,
Hogy e sok szem többé ne lászson!
Merengve láthatatlanon
Bolyong csak messze, más csapáson.

A csillag is, amely lehull,
Tovább kering boltján az égnek,
A szemeknek csak alkonyul,
De nem való az, hogy kiégnek.

S legyen sötét, vagy tiszta kék
S boruljon bár sir éje rája,
Oh hajnalt mind fog látni még,
Mely virrad a nagy éjszakára.

Sully-Prudhomme.

(Zene és szerelem.) A zene a szerelmi hódítások terén már régóta sikerhez vezető eszköznek bizonyult és mégis alig tudunk rá esetet, hogy egy nagyobb zenemű megírására a szerelem inspirálta volna a szerzőt. Gounodról beszélnek, hogy „Polyeucte” című operáját tulajdonképpen egy duzzogó hölgy szégyényének köszönhetjük. Gounod ifjú korában nagy nébarát volt és egyszer néhány hónapig egy angol nő volt a kedvese, akinek társaságában Londonban igen kellemes napokat töltött. Egy napon azonban véget ért a benső barátság és Gounod visszatért Párisba. A nagy sietségben azonban Londonban felejtette „Polyeucte” című operájának partitúráját, amelyet ott emelkedett hangulatban komponált. Minthogy azonban a Nagy-Opera Gounod-val olyan szerződési viszonyban állott, amely szerint a partitúrát bizonyos időn belül be kell szolgáltatni, a szerelmes komponista igen szorult helyzetbe került. Már a próbákat is kitépték és még mindig nem volt

egyetlen egy lap partitúra sem. Gounod végül is bánaos leveleket írt londoni szeretőjének, de a daczos miss még csak feleletre sem méltatta. Ekkor librettistáját Julet Barbiert küldte Londonba; Barbier meglehetősen hideg fogadtatásban részesült és csak annyit tudott meg, hogy a „Polyeucte” partitúrája már rég a kályhába vándorolt, mert az angol nő így akart bosszút állni a csapodár Gounod-n. Gounod le volt sújtva. Hogy a szerződésben kikötött bírság fizetését legalább részben kikerülje, nem maradt más hátra, mint lefújni és újra megírni az operát. Két hónap alatt el is készült az új partitúra és legnagyobb meglepetésére olyan jól sikerült, hogy az Opera igazgatója elengedte a bírságot. Még nagyobb volt azonban a meglepetése, amikor a premier napján a posta Londonból egy csomagot hozott neki, amelyben benne volt az első partitúra. Gounod összehasonlította a két partitúrát és úgy találta, hogy a második sokkal jobb, mint az első. Ennélfogva az első partitúra most már a kályhába vándorolt.

(Növények és állatok mint időjósok. Az emberek egyik legkedveltebb témája az időjárás és időjósítás. És ezen nincs is mit csodálkozni. Az emberek javarésznél jötte az időjárásról. Az őstermelő országok, mint a mi hazánk is, tanuságot tehetnek e mellett. Eppen ezért az emberek már régóta törekedtek az időjárás változásait előre megismerni, megjósolni, megjövendölni s támadtak a többé-kevésbé szerencsés időjósok, mint Falb, Bürgel és mások, akik azután annyira, amennyire néha eltalálják, hogy milyen lesz az idő a jövő héten, meg a jövő hónapban. Sokat hallani időjósokról és időjósokról és állatokról és növényekről is, bár ezeknek a jóslása nem terjed olyan messzire; ezek csak amolyan lokális proféták, kikben eléggé megbízhatunk a holnapra meg a holnaputánra nézve, de azontul nem. Egy német tanár most sorba leleplezi ezeket a helyi időjósokat. Kimutatja, hogy jóslási képességük tulajdonképpen a gyomruk érdeme. „Az időjárás” címen Berlinben egy könyv jelent meg, melyben Kassauer Károly sok oly növényt és állatot mutat be, melyeket a különböző vidékeken időjárásra használnak. Első helyen áll a leveli béka, az állati időjósok eme hírneves doyenje. Megtudjuk, hogy ez a zöld apróság azért másképp szép időben kis létráján fölfelé, mert ott fenn több a rovar, míg csunya időben üvegházának fenekén lezsel, mert akkor a rovarok is lejjebb szállnak. A fecskék ugyanazon okból napfényes időben messze a magasban repülnek, míg borongós esős időben majdnem a földet érintik repülés közben. A halak nedves időben a víz felszínén usznak s az ott tartózkodó rovarok után kapkodnak. Ugyancsak rossz időben sokkal több vakondokurat találunk, mert

a vakondoknak már az őszöne is megsugja, hogy ekkor a rovarok, melyek nekik kellene, a föld felületéről annak belsejébe akarnak hatolni. Iyen példákat még nagy számban lehetne felhozni, bizonyítva ezzel azt, hogy tulajdonképpen nem is a béka, fecske, hal stb. időjós, hanem a rovarok, melyek szép időben a messze magas régiókat keresik fel s csunya időben a földhöz közel tartózkodnak. A rovaroknál valószínűleg bizonyos kárból meg hasznából származott az az őszön, hogy tartózkodási helyüket az időjárás szerint változtatják. Mert, ha például valamely esőcsepp nagy magasságban éri el a katicabogarat vagy házilegyet, úgy sokkal könnyebben eshetik baja, mintha a földhöz közel, vagy éppen valamely levél védelme alatt tartózkodik esős időben. A növények világából különösen az úgynevezett „paternosterborsó” (abrus precatorius) volt soká időjósági képességgel felruházott növényként ismeretes. Novack J. F., az érdekes növény felfedezője, leveleinek állásából esőre, ködre, szélre, zivatarra, sőt földrengésre is vulkánkitörésre is következtetett. Pedig a növény, mint időjós, teljesen értéktelen. Kimutatták, hogy leveleinek állása mindig a pillanatnyi napfénytől és az uralkodó nedvességtől függ s hogy napjában százszor is változtathatja leveleinek állását, ha a felhő és a napfény eléggé változik. Ugyancsak a nedvesség felszívása által nyer időjósolási képességet a szalmafonál, az árpa s a zab pelyvalevele, a jerichói rózsza, a fenýőtoboz stb. A felszívott víztől ugyanis a felsorolt növényrészek feldagadnak s ezzel a rendestől eltérő alakot mutatnak. A nedvesség felszívását tapasztaljuk még a bélmálnál, a hajszálnál s a köteleknél, amiért alkalmas szerkezettel ezeket is használhatjuk időjelzőknek, mint ezt némely polgári család ablakában ama kis házikóknál láthatjuk, hol egy bélmálnal erősített faemberke szép időben kísétál s csunya időben a házikóba rejtőzik.

(Alkotmányos nevelés.) Egy francia lap az alábbi érdekes történetet beszéli el Lipót belga királyról. A király egy ízben Coquilhat Camille-al, a Kongo államok kormányzójával dolgozott együtt palotájában. Forró nyári nap volt és a dolgozó-szoba valamennyi ablaka tárva-nyitva volt. Hirtelen azonban szél támadt, mely a hivatalos aktákat szerte-szórta a szobában. Coquilhat nyomban felugrott, hogy összeszedje őket. A király azonban egy kézmozdulattal visszatartotta és Balduin hercegnek, a nemrég elhunyt trónörökös felé intett, aki szintén ott volt a szobában. A herceg megértette apja intését és felszedte az okmányokat. A király pedig halkán így szólt a kormányzóhoz: Egy jövendő alkotmányos királynak hajlania kell tudnia.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLEF.

14

— Egyet még meg kell tennünk addig, amíg világosság van, szóltam én. Vigyázzon kérem, hogy senki a kertajtón ki ne mehessen, de be se jöhessen s én azalatt majd utána nézek, vajjon a kerítésen át nem mászott-e be valaki.

Ami ntmár említettem, az egész Frick-féle házat — körülbelül 100.000 négyszög láb — kert veszi körül és így magas drótsövénnyel szegi be. Az egyes vasrudak között oly csekély a távolság, hogy azon még egy gyermek sem birt volna keresztül bujni. Ellenben egy merész és gyakorlott tornász fent a hegyes végeken esetleg át tudott volna mászni, ha meglehetősen nehezen is.

Azt azonban könnyen meg lehetett állapítani, vajjon használta-e valaki ezt az utat. Az utóbbi napokban gyakran esett s a kerítésen innen is, túl is a föld átázott és puha volt. Minden lábnyom meglátszott volna, de különösen a külső részen, ahol frissen szántott rét terült el.

Végig mentem a kertben; egy lélek nem járt benne előzőleg.

Az öreg Frick még mindig a kertajtónál silbakolt, mikor visszamentem.

— Egy lélek nem jutott át ma a kerítésen — szóltam én.

— Nem, azt nem is gondoltam egy perczig sem, — felelte ő elgondolkozva, — a tolvajok, sajnos, a házban lehetnek, — de ott jön Sigríd!

Tényleg a kedves lány gyors léptekkel sietett a kapu felé. Bár valami meleg pirosság ömlött el az arcán, amikor engem meglátott, de az gyorsan újra el is tűnt. Láttam, hogy Sigríd egyszerre nagyon sápadt és törődöttnek látszik. Kinyitottuk a kertajtót és én intettem Fricknek, hogy előbb én akarok vele beszélni.

Elébe mentem néhány lépésnyire, megfog-

tam a kezét és néhány halk szót sugtam neki, ami azonban nem állott összefüggésben a lopással. Mikor a bácsi közelébe értünk, hangosan és lehetőleg hanyagul így szóltam:

— Képzeld, a bácsika nem tudja megtalálni a fekete teknősbékát; azt hiszi, hogy talán valami más helyre tette.

Ezzel azt szándékoztam elérni, hogy minden eshetőségre felkeltem az emlékezőtehetségét, ha esetleg a gyémántot tényleg csak más-hová tették; attól féltem, ha hirtelen azt mondom, hogy ellopták, a fiatal leány izgatott lett volna és nem tud nyugodtan gondolkodni.

— Bácsikám, hát nincs a szekrényben? Hiszen magam is láttam, hogy oda tetted, mielőtt Jürgenst kikísértük a kertbe.

Nekem azonnal feltűnt, hogy Sigríd, mialatt beszélt, a gondolatai tudj isten hol járnak, nagyon fáradtnak látszott, mint olyan valaki, aki nagy testi vagy lelki kimerültségben szenved. Megkértük, hogy a cselédek előtt ne említsen semmit a gyémánt eltűnéséről és ő bement a házba, hogy a vacsoráról gondoskodjék.

Szinte feltűnő volt, milyen keveset érdeklődött az ügy iránt.

Ezután a rendőrségre telefonáltam és két embert rendeltem ki azonnal a „Villa Ballaratba”. Az öreg Fricket felkértem, hogy emberem megérkezéséig sétáljunk a kertben; ilyen módon vigyázhattunk, hogy senki a tudunkon kívül be vagy ki ne mehessen a házból. Ekkor hirtelen eszembe jutott, hogy Hovellről még nem hallottam semmit és nem is láttam őt. Kérdésekre így felelt az öreg:

— Óh, ma délután elutazott Reginald Osterdalenbe; egy ottani erdőtulajdonos, azt hiszem Bäringsaasen a neve, meghívta fajdkakas-vadászatra.

— Milyen időtáit utazott el?

— Délelőtt elküldte a podgyászát a vasutállomásra; de a vonat hat, vagy hét óraker este indult csak. Megtudhatjuk Iversennél, mikor távozott hazulról. Különben ön tudja, hogy a házban mindenki jöhet-mehet, amikor akar.

Iversen Frick bizalmasa volt.

Azelőtt altiszt volt és rendkívül megbízható és ügyes ember, akit Frick az én ajánlatomra fogadott szolgálatába. Nyilvános rangja a kertészség, de felváltva a kocsisal portás-szolgálatot is teljesített; az udvart takarította, egyúttal pedig asztalos, kovács és még sok egyéb is volt és Frick igen jó fizetést adott neki. Ő és a kocsis nőtlének voltak és a kertajtó mellett levő kis házikóban laktak, de fönt étkeztek a házban.

Ezalatt megérkezett a két emberem a kertajtóhoz és én megadtam az utasításokat. Az egyik a villa előtt állt őrt és felváltja magát, hogy a ház és a kert egy pillanatig sem maradjon őrizetlen; mert úgy okoskodtam, ha a gyémánt még a vaskerítésen belül van, a tolvaj igyekezni fog azt minél előbb kihozni onnon.

A második rendőr pedig parancsot kapott az összes zálogházakban és üzletekben, ahol a gyémántot értékesíteni lehet, utána nézni, vajjon nem váltották-e már fel értékére. Ha igen, akkor azonnal értesítsen és gondoskodjék különben is róla, hogy az eladót, vagy elzalogosítót kikutas-sák.

A vacsoránál az öreg Frick és Sigríd alapos értesítést adtak az aznap történetéről. Az időpont megjelölése majdnem teljesen egyezett. Sigrídnek fáj a feje és szenvedőnek látszott. Frick is, én is azt tanácsoltuk, hogy menjen lefeküdni, amit meg is tett.

Azután Iversennel folytattam a beszédet, — a kocsisnak aznap kimenője volt, a családját látogatta meg Mossban, — végül a szakácsnővel és szobaleánnyal is beszédbe ereszkedtem. Eveline délután engedélyt kapott, hogy az anyját meglátogassa. Délután hat óraker a villában volt, de azonnal elment s ezideig még nem is jött vissza. Hogy milyen következtetéseket vontam le ezekből a tényekből, majd később rátérek; egyelőre annyit mondhatok, hogy nem nagyon elégtettek ki és kezdtem sejteni, hogy az ügy még sok fejtörést fog nekem okozni.

Mielőtt elváltam az öreg Fricktől, egy feljelentést irattam vele a rendőrséghez; anélkül nem foglalkozhattam volna komolyan a dologgal.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. szeptember 24-én

Nemzeti Színház

A kényeskedők

Vigjáték 1 felvonásban, Irla Molliéra.

Ezt követi:

Nők harca, vagy párbaj szerelemben

Vigjáték 3 felv. Irla: Scribe, Fordította: Paulay.

D'Autreval grófne Csibag

Villegontier Török

Flavignoul Garamszegi

Grignon Mészáros

Montrichard Gyones

Dragonyos őrmester Mészáros

Kezdeté fél 8 órakor.

III. Kir. Operaház

Carmen.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerző Bizet, Szövegét Merimeier Prosper beszélve után Irtak

Melilac és Hallevy L.

Don Jose Burrián

Escamillo Szomere

Carmen Szamosi E.

Duncaire Várady

Remendado Pichler

Zuniga Kornai

Morales Mihály

Lilas Pastie Zsinal

Kezdeté 7 órakor

Magyar színház

A nagymama.

Enkes vigjáték 3 felvonásban Csiky Gergely darabjából szín

padra alkalmazta Pásztor Árpád zenéjét szerzőle Mader Rezső

Személyek

Szerény grófné Blaha L.

Mária Ötvös G

Piroska Hornvik

Báró Orkényi Csizsér

Gróf Szerényi Pap

Br. Orkényi Kálmán Baskó

Kozka Köröndi

Láng Szaraffina Marosi A.

Tóthorka Szilárd Dobi

Kezdeté fél 8 órakor.

Urdánia színház

Az új Törökország.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Vígyszínház

A csókon szerzett vőlegény.

Enkes bohózat 3 felvonásban. Irla: Szigeti József. Zenéjét szerző: Sorly Lajos.

Csontay Lőrinc Ba'assa

Bó'a, unokaöccse Iapoczai

Fsz'i Rónaszékinó

Ábral Irén Kornai

Futaki Szerémi

Ripacs Hegedűs

Nefelejts Haraszthy

Kezdeté 1/2 8 órakor

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét Irla Paul Rubens és Aus-

ten Hergen. Zenéjét szerzője Paul Rubens. Fordította Bródy

Miksa.

Paan Adrien Szirmai

De Coop, hadnagy Dobos

Van Vuyl, karmester Király

Hook, pálinkagyáros Toross

Sally, leánya Petráss S.

Fredannokahuga Kassai E.

Snapsz, gyárvezető Papir

Mina, szakácsné Pálmay L.

Szüksz Simon Német

Kezdeté 1/2 8 órakor

Fővárosi nyári színház

Csók király

Regényes dajjáték 3 felv.

Kezdeté fél 8 órakor.

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39.

Szerelmi vallomás. - Fél-

tékeny anyós. - Szerelem

és kötelesség.

Gyémánt-tolvajok.

Az ördög hatalma. - Kere-

kes koresolyák. - Papucs-

hős. - A felkelő nap gyer-

mekei. - Páris és vidéke.

- Baba után vagyon. -

Hadihajók gyakorlata az

olasz király jelenlétében.

- Alpesi ünnepek. -

Világi a varietében.

KEZDETE: 6 órakor

GLADIS-KÁVÉHÁZ

Rottenbiller-utca 10. (Óvoda-utca sarkán.)

Minden este Telefon 105-89.

TATAI BUS FERI

zenekeza hangversenyz. - Fényes amerikai berende-

zés. - Külön értékesített helyiségek. - Szolid árak.

A szervezett munkások szíves SZATMÁRI, kávé.

Frenreisz István

éttermei

VIII., József-körút 56 sz.

A szép terrasszon kívül megnyitott a kellemes udvari kert-

helyiség is. A kapunál külön bejárat. Kitűnő ételek és

italok. müncheni és udvari sör. Feltűnő kiszolgálás.

BUDAPESTI CABARET

BONNONIÉRE Teréz-körút 28.

Minden este 9 és 11 óráig: „A néma vadász”

(szajos sikertől bohózat). „BERTA PANAMAJA” 100-ik

jubilárius előadása. (Szánpadi paródia. Dr Szalay, mint

Rott, Kövári, mint Nagy Endre - Megegyezésesség hű mif-

vész imitációk.) László Rózsi (4 új cabaret-számmal,

Köhény Ion, Antal Erzsé, Csabai Zsófi, Sugar Edith, Rát-

kay Márton (a Királyszínház tagja, mint vendég.) Kövay

Hoross, Szatmári, Kabók. 3 kis darab - 20 új oaba-

ret szám. Conferencier: Dr. Szalay József (Grün-

baum-imitáció Budapesti Idegenvezető). Jegyek: 6, 5, 4

és 3 kor-ért Konlucé tőzsdéjében, Andrássy-ut 29. Bárdnál

(Kossuth-tér-3. u. 4.) és a Cabaret konzertánál.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője

VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.

A szállmőzvegyek legkedveltebb étterme.

és művészi repre-

duciókban.

Mérsékelt árak! Kitűnő kiszolgálás!

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Telefon 107-46

Ma este háromnegyed 8 órakor

Nagy Fényes Előadás.

„HELGO LAND”

Nagy kiállításos vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cir-

kuszban. Fényes kivilágítás, tűzijáték. 60 helyből álló balettar,

The 3 Stalg's halászságúldás motorkegélpáron és az egész

nagy műsor.

Kezdeté fél 12 órakor

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SÁNDOR.

Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

Ma! fél 10 órakor! Ujdonság

A feleségem férje

Bohózat írta atyr. Rendező Rott Sándor.

Végül 11 órakor

DER LUFTTURNER

Bohózat egy amerikai szállodalárból

Írta Satory Rendező Trebitsch Sándor

Nappali pénztár d. n. 9-12 és d. u. 3-6-ig. Az első eme-

leti Casino de Parisban elsőrangú táncz attrakciók.

Kezdeté fél 12 órakor

TENNIS-RAKET JAVITO

Toniss-pályán-készítő s fől-

szerező. Versenyjátékosok

egyedül raketiavítója. —

Budapest, IV., Koronahereg

utca 3. szám (Az udvarban)

A mar 34 év óta a kerekparvilágot uráló eredeti angol

Helical Premier és The Champion

kerékpárakat dupla harang

osapágygyal és szabadonfutó-

val 3 évi időtartalommal, minden ár-

felemlés nélkül, szigorúan az

eredeti gyári árakon havi 12 és 15

kórónás részletre adjuk és

kerékpár-

alkatrészeket

és világon létező összes kerékpárhoz, oriaszt forgalmunk követ-

kezében mélyer leszállított nagyban

eredeti gyári 30% áreszállítással szállítunk vidékre s

árbán kerékpár és alkatrész nagy

kereskedők

Ausztria-Magyarország legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb

kerékpár raktára.

Budapest, VIII., József-körút 41.

Filaxiálat Baross-tér 4. és Budán II., Margit-körút 6. — Díszjegy-

zékünk 1000 kóppal, kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve

BUTOR

legnagyobb választékban, a legmodernebb követel-

ményeknek megfelelően, szigorúan szolid kivitelben,

teljes polgári- és urasági lakás berende-

zések couláns feltételek mellett kaphatók;

Sárkány J. butoriparosnál

Budapest, Erzsébet-körút 26. (Zlon-palota)

raktár és műhely.

„LICEUM”

Andrássy-ut 13. sz. alatti

nyelv-, rajz- és táncoktatás.

1. Német nyelv egész évre 100 K. Fizethető félévi 50 K.-ás, v.

havi 10 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K.

2. Angol nyelv egész évre 140 K. Fizethető félévi 70 K.-ás, v.

havi 14 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K.

3. Francia nyelv egész évre 120 K. Fizethető félévi 60 K.-ás,

vagy havi 12 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K.

4. Külön rajz egész évre 30 K. Fizethető félévi 15 K.-ás, vagy

negyedévi 7.50 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K.

5. Külön svéd torna egész évre 100 K. Fizethető félévi 50 K.-ás,

vagy havi 10 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K. (csak 5

és 14 év között.)

6. Táncz. Két kurzus: (okt. 15-jan. 1.) (jan. 1-márc. 15.) 30 K.

Beiratási díj 1 K. (csak 5 és 14 év között.)

7. Zene prospektus szorint.

A tánczkurzusra járók nagy számánál fogva kéretik meelőbb jelentkezni.

Kovács Gyula zongora-termelő

Budapest, V., Ferenc-József-tér 5-6.

Gresham-palota. Telefon 110-66.

zongorák, pianók és harmóni-

umok legolcsóbb árban. Teljesen

új hangszerek beérkezése.

Részlet és javító-osztály. Zongora

hangoktatás eszközökkel.

Allandó képkiállítás eredeti

képekben, és művészi repre-

duciókban.

Női ruha

divat kelme

eladás

Oriasi készletünköl 120 cz.

széles őszi angol kelmet mé-

terenként 42 krtól kezdve a

legfinomabb minőségig 2-3-4

frtüg árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vá-

szon árak nagy áruháza.

Budapest, VI. Király-utca 32.

Telefon 528.

Alapított 1895

Jól lát?

Ha nem, akkor for-

duljon bizalommal!

HATSCHKE

optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szem-

üvegek és látószek is legelőbbben kaphatók

innen árlelvák bérmentve.

600.000 korona

nyerhető

október hó 5-én

1 drb Pesti Hazai Tkp. sorsjeggyel.

Kapható

40 havi 3 kor. 50 fillér részletfizetésre.

Az első részlet beiktudása ellenében kiadom a sorsjegy-

szorozat és számát tartó részletet azonnali jatek-

lappal. Az első 2 havi részletnek egyszerre való beiktu-

dása esetén a 3-ik részlet ingyen nyugtáztatik.

Fleissig Sándor

bank- és váltóüzlete

Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárol-

banak, kérjenek Arjegyzéket a czim-

balomkészíté elismert első szak-

ért-jétől, ki minden tekintetben a

legjobb világhírű szabadalmazott

czimbalmok készítő. Czimbalmok

mar 25 értől kezdve kaphatók, ugy-

szintén az összes hangszerek a leg-

jobb minőségben. Számos kiállítás

elődrendű kitüntetés és elismerés a

legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal

Budapest, VII. kerület

Erzsébet-körút 42. szám

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17

Zajos siker! Ma és minden este Zajos siker!

A bors

Valódi szegedi paprikát 1/2 kg. csinos edes nemes bádóg dobozban és házilag tisztán tojással készített

szegedi tarhonyát

(4 1/2 kg.) küld 6 korona előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

KARDOS JAKOB Szeged,
termény-nagykereskedő.

BUTOR BUS VÁLASZTÉKBAN...
RÉSZLETFIZETÉSRE...
RENDELVÉNYÜNK...
HABRÁTO...
EHRENTREU-TESTVEREM
BUDAPEST, VI. KERÜLET, MOZSÁR-UTCA 9. (ANDRÁSSY-UTCA SZÁMÁRA)
VÁROSI ÜZLET: VI. KERÜLET, LISZT FERENCZ-TÉR 16. SZÁM
VÁROSI ÜZLETTELÉFON: 116-34.
SÜRGÖNYCÍM: PNEUMATIK.
Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

Vadászoknak és turistáknak

nekülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett

Nimród

meleg és hideg italtartó lapos bőrtök flozcelzel bélelve, közönséges üveggel, mely ugyanazon szolgálatot teszi, mint a drága

THERMOS PALACZK

a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá THERMOS PALACZK védőtokok bőrből, flozcelzel bélelve saját találmányom, legolcsóbban kapható:

ACS LASZLÓ szifigyártó, Villósi-ut 19. szám

Vörtes-féle Sósorszesz
Minden házban szükséges.

UJ IDŐK

Szépirodalmi, művészeti, társadalmi képes hetilap.

Szerkesztő: **HERCEG FERENCZ.**

Előfizetési ára negyedévre 4 korona. — Az új évfolyam október 1-én kezdődik. Mutatvány kérésre ingyen.

Kiadóhivatal Bpsten VI., Andrassy-ut 10. szám

Gőzeke acetilen-lámpák

Éjjeli szántásoknál gőzekekre különösen alkalmasak, mert nappal fényt adnak.

Automobil-lámpák

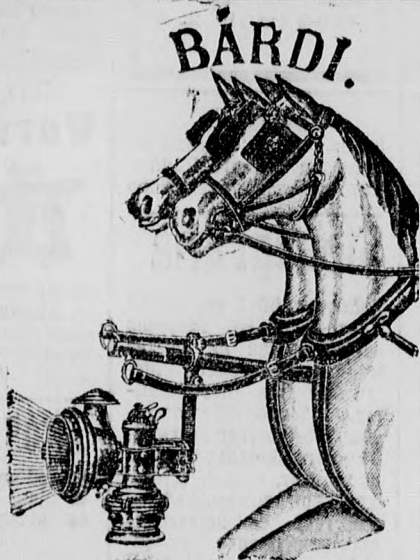
kézi, kocsit, kocsirúd, pózna, asztali, udvari, kertli, istálló

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Automobil R. T. Budapest.

Főüzlet: VI. ker., Mozsár-utca 9. szám.
Városi üzlet: VI., Liszt Ferencz-tér 16. szám.
Telefon: 41-00. Városi üzletteléfon: 116-34.
Sürgönczim: PNEUMATIK.
Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

INGYEN

bérmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrák

GUMMI-

halhólyag sábról szóló és legyzenkednek.

GUMMI-HALHÓLYAG

2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tortja

NAKIRA valódi indiai férfi-hüllőnőesség tovasítja 12 korona.

Uterus-Spray egujabb női különlegesség 14 kor

PESSAR OCLUS női szer 3-11 kor.

MINIA-GYÜJTEMÉNY 12 db legfinomabb óvszer 4 k.

IRRIGATOR 10 koronáig.

INGYEN

küldjük

műlábak

műkezek

támgépek

sérvkötők

sábról szóló legujabb nagy képes árjegyzékünkkel

universális

sérvkötők

páratlanok, kis enyhe nyomású peccitával a leggyorsabb sérv is elzárható.

HASKÓTÖK, Gummihariganyak stb. mérték szerint készíttetnek.

MAGYAR ORVOSI MŰSZER-TÁR

Budapest, VII., Rákóczi-ut 22. Pontos címre és a vöröskeresztre árvetődnek.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a nem életre vonatkozólag és az esetleg már megjelölt bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ígyen magasras hivatánu Dr. Páldez v. kórházi orvos specialista országos hírv intézete (Budapest, VII., Rákóczi) (Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, dugycsöhölyg, ideg- és hátgerinczbajokat, az önfertőzés és szűfilitóbjait, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenzid) kezdődő elmezavart, aranyerét, sérvket, vérhajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármel oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélbe csak válaszbélyeget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kivanatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges specializált gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Cím: Dr. Páldez v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ékszerék, óvóeszközök, nászajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁRKÁLMÁN

műorás

Bpest, Erzsébet-körut 29. sz. I. em.

Grammofonok

Cimbalmok

Citerák

Fuvolák és

egyéb hangszerek

részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszerárúházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

600.000 K főnyeremény készpénzben

nyerhető az **OKTÓBER HÓ 5-ÉN** megtartandó

Pesti hazai első takarékpénztár

sorsjegyek húzásánál.

Eladjuk ezen sorsjegyeket havi részletfizetésre, és pedig:	
Havi befizetések:	Havi befizetések:
1 drbra 11 havi 10 K törlesztésre	1 drbra 22 havi 5,60 K törlesztés.
2 " 11 " 20 " " "	2 " 22 " 11 20 " "
3 " 11 " 30 " " "	3 " 22 " 16 80 " "

Az első részlet beküldése után megküldjük a sorozat és számot tartalmazó törvényesen kiállított részletvet azonnali játékjoggal.

Általános Bank Részv.-Társ.

Budapest, VII., Erzsébet-körut 39.

Alaptőke 2.000.000 kor. Tartalékalap 155.000 kor.

Párisi vilákiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

60 év óta használatos a legtöbb állatállományban étvágytelenség és rossz emésztés esetében, tehéneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjegyvel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÓRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrassy-ut 28. szám.

A hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Házasságokat

közvetít a Házassulandók Újságja, Budapest, Lillom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 5646

Férjet keresek

a nővérem számára, aki 25 éves, széke, csinos és szerény igényű leány, van haterer korona késpénze és szép kelengyéje. Allami vagy városi hivatalnokok különösen vasutasok előnyben részesülnek, mert első rendűen kitűnő összeköttetésem révén ilyenek előléptetését soronkívül is nagy mértékben tudnám elősegíteni. Rézletes ajánlatokat „Nagy profekció” jellege alatt kérek e lap kiadóhivatalába.

Házilag főzött

mézédes barack-levárnak kilóját 2 koronáért, cukorédes szilvalekvárnak 1 koronáért szállítja Gyümölcsivitel Csongrádról. 2905.

Csemegezőlő,

chasselas nemes fajok, postakosaranként 2 koronáért, mázsánként 28 korona, szegfűkörte, csemegealma 3 kor., ecsetbe, vagy vízbe való ugorca, paprika, paradicsom, csemegezilva kosaranként 140, ismételt-árusítóknak külön árjegyzék. Vasuti rendelést előlegbeküldéssel szállítok. Szabó Csongrádról.

Muskotály,

passatuti és chasselas szőlőt postakosaranként 1 forint; ugorca, paprika, paradicsom, csemegezilva 80 kr.-ért; paradicsomnak mázsáját 6 forint; fenti szőlő mázsáját 14 forint; szegfűkörte, csemegealma postakosaranként 1 forint, mázsánként 12 forint. Előlegbeküldéssel szállít Gyümölcsivitel Csongrádról.

Házilag készített tojásos tarhonyának

kilóját 80 fillér, édes rózsapaprikának dobozát 1 koronáért, mézédess baracklevárnak 2 koronáért, szilvalekvárnak 1 koronáért, töpörtös házi szappannak kilóját 120, kisülőstön főzött barack-konyaknak literjét 4 koronáért, bármily csekély mennyiségben szállít vegyesen Stern Adél Csongrádról.

Kastély

(Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 700 koronát jövedelmező szőlővel sürgősen eladó. Cím megtudható: Mosse Rudolfinál, Budapest, Nádor-utca 11.

Butor

észleltre is mélyen lezsalított áron kapható a

Butor-Udvarban

Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.)
Arjegyzzék ingyen.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Csemegezőlőt

nagyszemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotályval keverten és finom zamatu őszi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Hurutos

bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle czukorka, melyet pemetefűből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható. cs.

Egyéves önkéntes

lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Gépészet

ezimű ajándék rovata van a nevezikint megjelent „Molnárak Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és műalkany-szemek ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kérik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újításokot kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, tüdőgépésznek, motorosoknak az üzemelő és áron kívüli szükségük van, emiatt fogva valószínű elragadtatással nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismerték. A hetilap ára egész évre 8 kor. előlve 4 kor. 28907a

Zálogcédulákat,

brilliansokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLES IZIDOR, Sip-utca 8.

Villatellek

eladók Piliscsabán a főhercegi erdőből parcellázott Klotild villatelepen részletfizetésre. Telek négy-szögöle 1 koronától fölfelé. Egyesületi kalauz a piliscsabai állomáson található.

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiatanárok által oktatótt szakfántárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1933-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Habelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépezékektől s más hirdetésünket utánzó utabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28944

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások üzelek feltűnés nélküli megfigyelését a elűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 15. Telefon 103-52. 28587

Pótvizsgákra.

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7808

Gépészeket

esőpiles idejére ugyszintén gazdasági személyzetet, szakértelmet és jószásgáért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Kerkauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Szaktanárok

vezelése alatt előkészítettnek felelősséggel, legrovidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elmit végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Gyümölcsfa

diszta stb. őszi árjegyzékkel ingyen szolgát, kertálatásokat elvállal Webber faiskolája Békásmegyeren. (Budapest mellett.)

SZENZACIÓS KÖNYV!

IRODALMI CSEMEGE!
A nemi kérdés és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa VI. A jövő iránya — Pényes László, a jeles magyar publicista, az a kérdést gyönyörűen reális műssel vizsgálta meg, az igazságok teljeson megkelelő önzetiséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyosága az, mikép hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40.000 példány. Ez már a hatodik kiadás. A 114 sűrűn nyomott oldalas könyv ára bérmentes küldéssel csak 90 fillér. Hölgyeknek is beküldhető. Kapható a „Molnárak Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

Vadászfégyver

gyűltomány, részben örökségből származó egyenként is pótol áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksliinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 forint. Drilling, valódi Krupp acélcővekkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welo-doghamerles, ugyanitt Götz Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsa-szöngyeg és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radnóti. 29089

Jogtudományi és

államtudományi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a budapesti, kolozsvári egyetemre, ügyvédi vizsgára, államszámvevőtanai s az összes jogi szakvizsgákra sikeres módszerrel előkészít a „Versatus” jogi vizsgákra előkészítő iskola Budapest, VI., Aradi-utca 41, II. 18. 28997

Kovácsszén,

koks, briket, antracit jutányosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Stenográfia

Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirásoktatás az összes írógéprendszereken. Díjtalan és biztos állásbiztosítás. A „Stenográfia” országos Habelsberger gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépirási, kereskedelmi szövegszerkesztési és helyesírási szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairásu kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendestanárok vezetésére alatt állanak. Sokszorosító- és másolóiroda. Beiratások naponta, az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzásu iskolával

Ajtók és ablakok

regi és új vasrudnyók teljes vasalással. Kapuvas rácszatok, kerítőkeresek, keramittalapok, Kehlhelmi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

építőt-bontós vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72-74. Kik írtat Sziget-ut 5.

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czim balmot, hegedűt

kézpénzbeni áron a legújabb rendszerű

bank hitel

utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank szertelopen. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58. sz. 28999

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédli-, szalonborendezések, továbbá uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szöngyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-69.

Rizikegomba

5 kilós postahordó 6 koronáért. Meleghy Aladárné Kassa. 5644

30 forint. Varrógépek

egy új valódi család Singer varrógép zárszerkezetével 6 évi jóállás-ant oasista SINGER A. műgépésznél Budapest, főüzlet Akácfa-utca 55. Mindenemű varrógépek javítását legjutányosabb áron elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Ajtók, Ablakok,

vasrudnyók, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, Al-lendő nagy raktár

Laub Lipót,

BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok

Rézagy — — — 45.-.- frt
Vasagy matracszal 8.50 •
Gyermekekágy — — 11.60 •
Sodronyágy-betét 8.60 •
Vas- és rézbutorok gyári áron. 28048

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. sz.ám. TELEFON 67-67.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

BUTOROK

háló-, ebédli-, szalonborendezések, továbbá uriszoba, iroda borendezések, réz- és mahagoni butorok, szöngyegok és függönyök, calódi angol bőrgarnitúrak eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám. I. emelet 263
Közöny-utca sarkán.

MEGHODITOTTU A VILAGOT!

MEGHODITOTTU A VILAGOT!

Házasságokat

legmagasabb körökben diszkrétan közvetít Adler Rottenbiller-utca 9. Vá-laszbélyeg. 29077

Kézimunka

himzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománnygyár, Nagymező-utca 46. szám. 27903

Jogtudományi

és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos

jogi szeminariuma. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27851 Mintaraktár művész ki-vitelű butorokból, francia és angol szövegekkel, Kétszázötven díjmentesen

INGYEN DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT PÉNYKÉP

MAGYITÁSOK

ARUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT ÖT SZES PASZPARTUVAL 55-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKÉP

ARA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENNYIT FELVÉTELENEK.

YAVATOSSÁG

MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL PÉNYKÉPÁGYÍTÓ ÉS PESTÉSTÉLT MŰTEREM BUDAPEST, VII. ROTTENBUILLER-UTCA 60. KÜLTÖLTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI NYERMEZŐTŐZI KIÁLLÍTÁSON DISZKALEVEL KERESTTEL ÉS ARANY-ÉREMMELEK.